

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

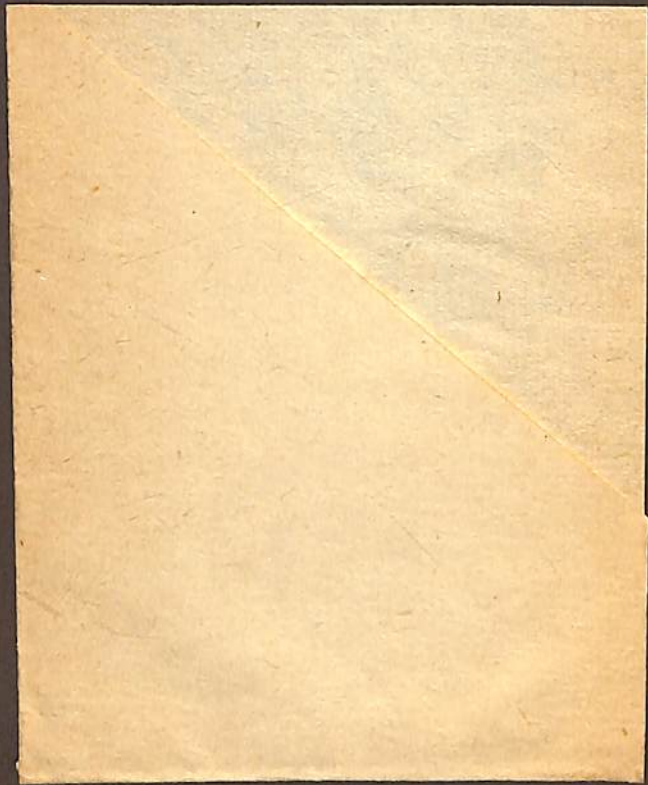
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2190

XIII. P. N 22

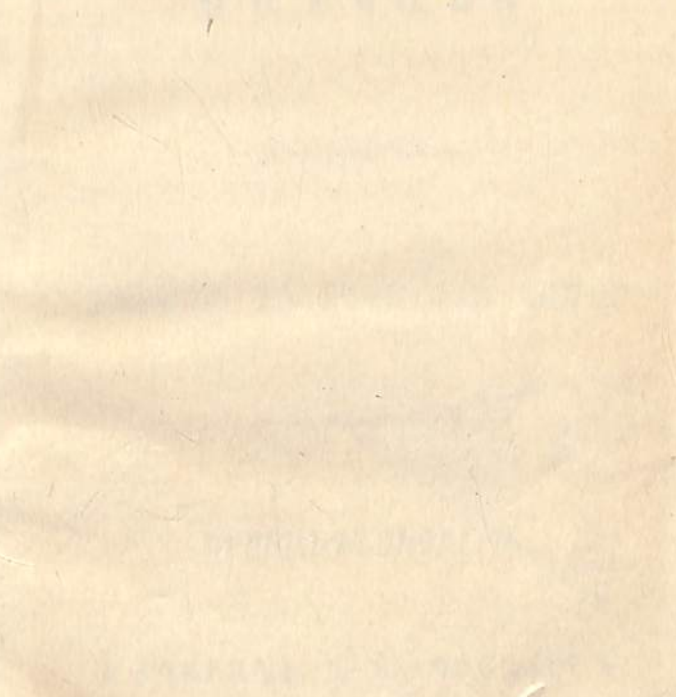
14968

17

THE
UNIVERSITY OF
CHICAGO

LIBRARY

875

213 1208

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Մ Ա Ն Կ Ա Ն Ց

2190

ԴՊՐՈՑԱՅ ԵՒ ԸՆՏԱՆԵԱՅ ՀԱՄԱՐ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1877

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Ռ

Հայերէն ընթերցարանին առաջին տպա-
 գրութիւնը հատած ըլլալով և նոր տպա-
 գրութեան մը պէտքն զգալով՝ պատշաժ
 թուեցաւ զայն երկու գիրքի վերածել որոնց
 առաջինը՝ Երկրորդ , և միւսը Երրորդ ըն-
 թերցարան պիտի կոչուի : Երկրորդ ընթեր-
 ցարանը նորավարժ համբաւկաց համար պիտի
 ըլլայ : Թէև անհնար է Հայերէն լեզուա-
 կարծաւանկ բառերով ընթերցարան մը շինել ,
 'ինչպէս է Անդղիերէն լեզուն մէջ , սակայն
 պատմութեանց մէջ այնպիսի բառեր գործա-
 ծուած են որ դիւրաւ կը հասկցուին : Իւրա-
 քանչիւր դասին սկիզբը հեգելու համար բա-
 ռեր՝ և ամէն դասին վերջը հարցումներ կան
 որոնք կրնան նպաստել դասատուին հասկը-
 նալու թէ աշակերտը դասն աղէկ սորվա՞ծ և
 միտքը պահա՞ծ է :

Չոցին տղան կացինը ձեռքը պարտէզ իջաւ :
Հայրը կացինը որ տեսաւ հասկցաւ թէ ծառն
անով կտրուած էր :

3. “Գէորդ,” ըսաւ հայրը, “ո՞վ կտրեց այս
գեղեցիկ կեռասենին որ ես այնչափ կը սի-
րէի :” Գէորդ քիչ մը տարակուսելէն ետքը՝
քաջութեամբ ըսաւ, “Գիտես, սիրելի հայր,
որ ես բնաւ սուտ չեմ խօսիր, ես կտրեցի
ատ ծառը ձեռքիս կացինովը :”

4. Հայրը ձեռքերը տարածելով ըսաւ,
“Եկուր դիրկս, զաւակս, ուրախ եմ ծառս
կտրելուդ համար, հազարապատիկ հատու-
ցում ըրիր ինձի հիմա ճշմարտութիւնը խօ-
սելովդ : Զաւակիս վրայ այսպիսի ազնիւ ա-
ռաքինութիւն մը տեսնելս հազար կեռասի
ծառէ աւելի արժէք ունի իմ առջևս, թէև
ծաղիկն արծաթ և պտուղները ոսկի ըլլային :”
Այս տղան Ամերիկայի առաջին նախագահն
եղաւ, երբ Ամերիկացիք ազատութիւն ձեռք
ձգեցին :

Հարցումներ 1. Ազնուականի տղայ մը իր բարեկա-
մէն ի՞նչ առաւ : Անով ի՞նչ ըրաւ : 2. Հայրն ի՞նչ
ըսաւ : 3. Գէորդ հօրը ի՞նչ պատասխան տուաւ : 4.
Գէորդին անկեղծ պատասխանին վրայ հայրն ի՞նչ
ըսաւ անոր : Յետոյ Գէորդ ի՞նչ եղաւ :

Գ Ա Ս 2

Սովոր	Գրացի	Երթալ	Յորեն
Գողնալ	Տղայ	Տարաւ	Տոպրակ
Նայիլ	Աղէկ	Ըսաւ	Մնաց
Կարծել	Աստուած	Պահել	Դարձաւ

ԳՈՂԻ ՄԸ ՏՂԱ Յ

1. Մարդուն մէկը սովոր էր դրացւոյն
արտն երթալ ցորեն գողնալու : Օր մը ու-
թը տարեկան տղան հետն առաւ, և տոպ-
րակն անոր ձեռքը տալով սկսաւ ասդին ան-
դին նայիլ թէ արդեօք տեսնող մը կայ :
Աղէկ մը նայելէն ետքը, երբ տեսաւ որ մարդ
չկայ, տոպրակը տղուն ձեռքէն առնելով
սկսաւ իր մեղանչական գործքը կատարելու :

2. “Հայր,” ըսաւ տղան, “տեղ մ’ալ
մնաց որ մոռցար նայելու :” Մարդը վախ-
նալով տոպրակը գետինը դրաւ ու ըսաւ,
“Ո՞ր կողմը, տղայ,” կարծելով թէ իրեն մօտ
մէկը կար : Տղան պատասխանեց թէ, “Դէպ
երկինք նայելու մոռցար որ իմանայիր թէ
Աստուած քեզ կը տեսնէ :”

3. Այս աստուածավախ տղուն յանդիմա-
նական խօսքն այնպէս ազդեց հօրը որ ան-
միջապէս տուն դարձաւ, և մէյ մ’ալ դո-
ղութեան չգնաց, միտքը պահելով իր որդիէն

սորված սա ճշմարտութիւնը թէ, Աստուծոյ ամենատես աչքը մեզ միշտ կը տեսնէ :

Հարցումներ: 1. Մարդուն մէկն ի՞նչ ընել սովոր էր: Օր մը հետը դո՞վ առաւ, եւ ի՞նչ սուտաւ անոր: Յետոյ ի՞նչ ըրաւ: 2. Տղան ի՞նչ ըսաւ: 3. Հայրն ի՞նչ ըրաւ, եւ ի՞նչ ճշմարտութիւն սորվեցաւ:

Գ Ա Ս Յ

Գիպուած	Սրծիւ	Երբեմն	Երեք
Խրճիթ	Ոչխար	Աստու	Ատեն
Պարսպ	Կորուստ	Ռբախ	Խնդալ
Զաւակ	Գուցէ	Թռչուն	Որսորդ

ՊԶՏԻԿ ՏԳՈՒ ՄԸ ՊԱՏԱՀԱԾ ՎՏԱՆԳԸ

1. Իտալիոյ Սլափեան լեռներուն կողմերը լեռնաբնակ ընտանիքի մը մէջ պատահած հետեւեալ դիպուածը կը ցուցնէ թէ արծիւն ինչ դիշատիչ բնութիւն ունի, և թէ երբեմն ինչ համարձակ որսորդութիւններ կ'ընէ:

2. Գիւղացի մը՝ կնկանը և երեք զաւկներուն հետ դաշտ ելած էր խրճիթի մէջ բնակելու, և իր ոչխարները խոտաւէտ լեռան մը վրայ արածելու: Այս մարդուն մեծ տղան որ ութը տարեկան էր, պակասամիտ էր. երկ-

րորդը՝ որ հինգ տարու էր, համր էր. և երրորդը դեռ լեզու չեղած տղայ մըն էր:

3. Աստու մը այնպէս պատահեցաւ որ աղոց մայրն իր ամենէն պզտիկ զաւակը միւսներուն յանձնեց որ հող տանին. և երեքը մէկտեղ ասդին անդին պտղատելով խրճիթէն բաւական հեռացան: Քիչ մը ետքը, երբ մայրը զանոնք փնտռելու գնաց, երկու մեծը գտաւ, սակայն պզտիկ տղուն հեաքն անգամ չտեսաւ:

4. Պակասամիտ տղան անպատմելի ուրախութեան մէջ կ'երևէր, երբ համրը շփոթած ահուդողի նշաններ կը ցուցնէր: Խռովեալ մայրն ի զուր ջանաց հասկնալ թէ արդեօք ինչ պատահած էր կորսուած զաւկին: Մէկուն ուրախութենէն և միւսին իրարանցումէն կնիկը բան մը չէր կրնար հասկնալ: Համր տղան գրեթէ խելքը կորսնցուցած էր, սակայն ապուշաղուն ցուցուցած անսովոր ուրախութենէն բան մը պատահած կ'երևէր: Կը ցատքատէր, կը խնդար ու կերպ կերպ շարժումներ կ'ընէր, նման անոր որ իր ամենէն աւելի սիրած բանը ձեռք կը ձգէ:

5. Սակայն ասիկա քիչ մը մխիթարութիւն եղաւ խեղճ կնկան, քանզի կարծեց թէ աղպականներէն կամ ծանօթներէն մին տղոց պատահելով պզտիկ տղան սուս տարած էր:

Իրիկուն եղաւ, գիշերն անցաւ. սակայն կոր սուած զաւկին վրայով ուրախարար լուր մը չեղաւ:

6. Հետեւեալ օրը հայրն ու մայրը տղան փնտռելու ելլելով՝ տեսան որ արծիւ մը թռուչելով կ'անցնէր: Ապուշ տղան թռչունը տեսածին պէս, առաջուան պէս անհեղեղ շարժումներ ըրաւ. իսկ համրը ահուգողով վազելով հօրը փաթթուեցաւ: Անատեն անոնց միտքն ինկաւ թէ գուցէ այն գիշատիչ թռչունը յափշտակած էր պզտիկ տղան, և թէ պակասամտին ուրախութեան պատճառը սա էր որ ազատած էր անկէ որուն վրայ այնչափ կը նախանձէր:

7. Այս դէպքը պատահած օրուան առտուն Ալպեան լեռներուն որսորդներէն մին արծուի բունի մը մօտ իջած, անոր դարձած ատեն զայն զարնելու նպատակաւ հոն կը սպասէր: Երկար ատեն սպասելէն ետքը, ինչպէս որ հմուտ որսորդներուն սովորութիւնն է ընել, տեսաւ որ արծիւը ծանր ծանր թռչելով դէպ այն ժայռը կու գար, որուն ետեւ ինք պահուրտած էր:

8. Երեւակայէ թէ ինչպէս չփոթեցաւ մարդը, երբ թռչունը մօտենալուն պէս լալու ձայն առաւ, և մէյ մ'ալ տեսաւ որ արծուին մազիւններէն պզտիկ տղայ մը կախուած էր:

Միտքը դրաւ որ թռչունը բոյնը հասածին պէս զարնէ թէև տղան ալ զարնուի: Աւելի աղէկ սեպեց որ տղան զարնուի, քան թէ թող տալ որ այն գիշատիչ թռչունէն պատառուելով մեռնի:

9. Լուիկ աղօթքով և անվրդով հրացանը թռչնոյն ուղղելով պարպեց զայն: Գնտակը ուղղակի արծուին սրտէն անցաւ, ու վայրկեան մը ետքը այս քաջ որսորդն անպատմելի ուրախութեամբ տղան բոյնին մէջէն առաւ և ետ դարձաւ:

10. Արծուին մագիլներէն ողորմելի տղուն մէկ թևն ու կուշտը չարաչար վիրաւորուած էին, սակայն վէրքերը մահացու չէին, և տղուն կորսուելէն քսանուչորս ժամ ետքը այս քաջ որսորդը մանուկն իր մօրը գիրկը դարձուց, և անոր վշտահար ու անմխիթար սիրտը անպատմելի ուրախութեամբ լեցուց:

Հարցումներ: 1. Այս պատմութիւնն ի՞նչ թռչնոյ վրայ է: 2. Գիւղացին քանի՞ որդի ունէր, և ի՞նչ էին: 3. Ո՞րը կորսուեցաւ: 4. Համր տղան ի՞նչ ըրաւ. պակասամտն ինչ ըրաւ: 5. Անոնց մայրն ի՞նչ խորհեցաւ: 6. Հետեւեալ օրն ի՞նչ պատահեցաւ: 7. Որսորդն ի՞նչ տեսաւ: 8. Ինչո՞ւ չփոթեցաւ, և միտքն ի՞նչ ընել զրաւ: 9. Ի՞նչ ըրաւ: 10. Տղան շատ վնասուած է՞ր, և որսորդը ո՞ւր տարաւ զանի:

Գ Ա Ս 4

Խաղալ	Սիրել	Ազէկ	Անոնք
Ուրիշ	Մեծնալ	Իսկոյն	Վնաս
Քանի	Ամէն	Կանոն	Մարդիկ
Անանկ	Փոխուիլ	Թեթեւ	Մարմին

ՏՂԱՔ ԻՆՁՊԵՍ ԽԱՂԱԼ ՈՒ ԵՆ

1. Տղաք միշտ խաղալ կը սիրեն. ասիկա գէշ բան չէ, ազէկ է, եթէ անոնք վաշելուչ կերպով և առանց կռուոյ կը խաղան: Շատ անգամ տեսած էք զառնուկներու և ուրիշ կենդանիներու խաղալը. Աստուած զանոնք այնպէս ըրած է որ վազելով, ցատքը տակով մեծնան և զօրանան: Տղաք ալ այնպէս են. մարմնավարժութիւն պէտք է անոնց: Բայց երբ կը խաղաք, շատ զգուշութիւն ընելու էք որ չբարկանաք, անխայել խօսքեր չըսէք:

2. Ո՛րչափ անգամ տեսած եմ որ տղոց խաղացած ատեն, տղայ մը որուն ոտքը կամ ձեռքը կամ գլուխը քիչ մը կը վնասուի, խկոյն կը բարկանայ, այն թեթև վնասը պատճառող տղուն ետևէն կ'իյնայ, անոր կը զարնէ հայհոյական խօսքեր ըսելով, թէպէտ այն տղան տգիտութեամբ ըրաւ և միտք չունէր անոր վնաս ընելու: Ասիկա ամօթ է. այն որ

կը խաղայ, խաղին մէջ կրած վնասներուն թող համբերէ առանց բարկութեան:

3. Շատ անգամ ալ տեսած եմ որ խաղին մէջ քանի մը տղաք կ'ուզեն ճիշդ իրենց հաճելի եղած բանն ընել կամ խաղալ. ամէն մէկը կ'ուզէ իր կամքը կատարել, ասոր համար հակառակութիւն կ'ելլէ անոնց մէջ և խաղը կռուոյ կը փոխուի: Ասիկա ալ ամօթ է և ֆրիստոսի հրամանին դէմ է:

4. Ամենէն ազէկ կանոնը ֆրիստոսի տուածն է, և այս կանոնը յիշեցէք թէ խաղի ատեն և թէ ուրիշ ժամանակներ, այսինքն թէ « Ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք անոնց անանկ ըրէք: »

Հարցմանք: 1. Տղաք ինչպէս խաղալու են: 2. Խաղացած ատեն երբեմն ինչպէս կը վարուին: 3. Խաղը երբեմն ինչպէս կռուոյ կը փոխուի: 4. Ամենէն ազէկ կանոնը ինչ է:

Գ Ա Ս 5

Պշտիկ	Աղջիկ	Քաղաք	Փախչիլ
Փողոց	Վազել	Գերձակ	Անուն
Քանդի	Խանութ	Հարցուց	Վտտահ
Աստուած	Գնդի	Ազօթք	Հեռու

ՊԶՏԻԿ ԱՂՋԿԱՆ ՄԸ ԿՈՐՍՈՒԻԼԸ ԵՒ ԳՏՆՈՒԻԼԸ
1. Պշտիկ աղջիկ մը կար որ մեծ քաղքի մը մէջ կը բնակէր: Այս աղջիկը փոքր շուն մը

ունէր որ օր մը տունէն փախչելով փողոցնէ ըսն մէջ կը վազէր . աղջիկն ալ անոր ետեւէն վազեց որ բունէ զանիկա, բայց շունը կը փախչէր անկէ :

2. Վերջապէս աղջիկը շատ վազելէն, պտըտելէն և դառնալէն ետքը, շունը բռնեց, բայց երբ ետ դարձաւ, չկրցաւ իր տունը գտնել, քանզի շատ հեռու դացած և օտար թաղի մէջ ինկած էր : Մանչ մը անոր կորսուած ըլլալն իմանալով, զանի ծեր դերձակի մը տարաւ, և անոր ըսաւ, « Տէր իմ, այս պղտիկ աղջիկը ճամբան կորսնցուցած է և տունը չի կրնար գտնել : »

3. Երբունին քաղցրութեամբ աղջկան ըսաւ, « Աղջիկ, ինչո՞ւ համար շունդ գրկելով կը տանիս . անիկա չորս ոտք ունի, դուն՝ երկու ոտք միայն : »

Աղջիկը պատասխանեց, « Այն ոտքերովը դէշ շուներու ետեւէն վազեց, ես ալ անոր ետեւէն վազեցի, և հիմա ուր ըլլալս չեմ գիտեր : »

4. Անատեն դերձակը հարցուց, « Ի՞նչ է անունդ : »

« Անունս՝ հօրս անուշիկն է, » ըսաւ աղջիկը :

« Հայրդ ո՞վ է, » նորէն հարցուց դերձակը :

« Անուշիկ հայրս է, » պատասխանեց աղջիկը :

« Ո՞ւր կը բնակիս, » հարցուց մանչը :
Աղջիկը պատասխանեց, « Տունը, բայց տունը կորսուեցաւ : »

5. Այսպէս չկրցան բան մը իմանալ աղջկանը ուր բնակելուն վրայով, ուստի ծերունւոյն խանութը մտան որ խորհուրդ ընեն, և դերձակն ըսաւ փոքրիկ աղջկան, « Քու ծնողքդ շատ պիտի խռովին և տրտմին . քեզ ի՞նչպէս պիտի գտնեն : »

« Չե՞մ կրնար Աստուծոյ ըսել, և Աստուած չի՞ կրնար անոնց ըսել թէ ուր եմ, » հարցուց աղջիկը :

6. « Ճշմարիտ է, » ըսաւ ծերունին, « քանզի Աստուած կը լսէ ազգաւի ձագերուն որ կ'աղաղակեն, և վստահ եմ որ քեզի ալ պիտի լսէ : »

Անատեն դերձակն ըսաւ մանչուն, « Վազէ փողոցներուն մէջ, թերևս այս աղջիկը փնտռողներուն պիտի հանդիպիս, և անոնց ըսես թէ անիկա հոս է : »

7. Տղան դնաց, և աղջիկը իր աչքերը դրցելով « Ո՞վ Հայր մեր, » ըսաւ . ետքը հանդարտ կեցաւ սպասելով որ իր աղօթքին պատասխանն ընդունի : Շատ ժամանակ չանցաւ, մանչը դտաւ աղջկան մօրը աղախինը որ պտտելով զանի կը փնտռէր, և երկուքը վազելով դերձակին խանութը հասան, և կինը

աղջիկը տեսնելով զաննիկա դիրկն առաւ դռ-
չելով, « Բօզա , Բօզա , չար անուշիկա : »

« Քեզի կը սպասէի , » ըսաւ աղջիկը :

Կորսուած սղտիկ աղջիկն իր աղօթքին
պատասխանն ինչ շուտ առաւ :

Հարցումներ : 1. Պղտիկ աղջիկ մը ինչ ունէր , եւ
ինչ պատահեցաւ անոր : 2. Աղջիկն ինչ եղաւ : Ո՞վ
գտաւ , եւ ո՞ւր տարաւ զանի : 3. Ծերունին աղջ-
կան ինչ ըսաւ , եւ ինչ պատասխան առաւ : 4.
Դերձակն աղջկան ինչ հարցուց , եւ ինչ պատասխան
առաւ անկէ : 5. Աղջիկը ծերունուոյն ինչ հարցուց :
6. Ծերունին ինչ պատասխան տուաւ : 7. Աղջիկն
ինչ ըրաւ : Մայրը աղջիկը գտան : Աղջկան անունն
ինչ էր :

Դ Ա Ս Գ

Անդամ	Տղայ	Գնաց	Անոնց
Քննել	Համար	Կաւիճ	Առաւ
Ժպիտ	Հարցում	Շարժել	Մոռնալ
Հանդիստ	Կամայ	Հանդէլ	Եղաւ

ԽՈՒՂ ԵՒ ՄՈՒՆՋ ՏՂԱՅ ՄԸ

1. Անդամ մը լոնտրայել մէջ եկեղեցական
մը խուլ ու մունջ տղայոց դպրատունը գնաց ,
քրիստոնէական վարդապետութեանց վրայ
քննութիւններ ընելու :

2. Պղտիկ տղու մը հարցուց թէ « Աշ-
խարհս ո՞վ ստեղծեց : » Տղան կաւիճը ձեռքն
առաւ և հարցման ներքև դրեց , « Սկիզբէն
Աստուած երկինքն ու երկիրը ստեղծեց : »

3. Դարձեալ եկեղեցականը հարցուց թէ
« Յիսուս Բրիստոս ինչո՞ւ աշխարհ եկաւ : »
Պղտիկ տղան երախտագիտութեան և ուրա-
խութեան ժպիտով մը՝ այսպէս դրեց , « Այս
խօսքը հաւատարիմ է , ու բոլորովին ընդու-
նելութեան արժանի . որ Բրիստոս Յիսուս աշ-
խարհ եկաւ մեղաւորները փրկելու : »

4. Յետոյ ուրիշ հարցում մ'ալ եղաւ , որ
յայտնապէս շարժեց անոր աշխոյժ զգացում-
ները : Հարցուեցաւ թէ « Ինչո՞ւ դուն այս-
պէս խուլ և մունջ ծնած ես , մինչ ես կրնամ
լսել և խօսիլ : » Հանդիսականներէն մին ը-
սաւ թէ « Ամենեկն պիտի չմոռնամ սա տղուն
աստուածային կամայը ունեցած հպատակու-
թիւնն ու հնազանդութիւնը , որ իր դէմքին
վրայ կ'երևէր , երբ կաւիճը ձեռքն առաւ
և դրեց Բրիստոսի սա խօսքը թէ , « Այո ,
ոյլ Հայր , ինչու որ քու առջիդ ասանկ հա-
ճելի եղաւ : »

Հարցումներ : 1. Եկեղեցական մը ո՞ր գնաց : 2.
Պղտիկ տղու մը ինչ հարցում ըրաւ : Տղան ինչ
պատասխան տուաւ : 3. Երկրորդ անգամ ինչ հար-

ցուց : Տղան ի՞նչ պատասխանեց : 4. Յետոյ ի՞նչ հարցում ըրաւ : Տղան ի՞նչ ըսաւ :

Գ Ա Ս 7

Անցեալ	Յաջող	Ապրուստ	Կարող
Առաջ	Արուեստ	Պաշտօն	Աւագ
Գիտուն	Պարզեւ	Վասնել	Դպրոց
Կախում	Ողբալ	Աղքատ	Պատիւ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻԻՆՔԸ

1. Անցեալ դարուն վերջերը Պոսդոն քաղքին մէջ Գոբլէյ անուն պատկերահան մը կար : Այս մարդն իր գործոյն մէջ յաջողութիւն չգտնելով միտքը դրաւ Անդղիա երթալ իր ապրուստը հայթայթելու համար, և իր պզտիկ Յովհաննէս Սինկլէդոն անուն տղան ալ մէկտեղ տարաւ :

2. Յովհաննէս շատ ուսումնասէր տղայ մըն էր, և հասարակ ընթերցման մէջ այնպէս շուտ յառաջացաւ որ հայրը ուսումնարան դրկեց զանի : Հոն զինք բոլորովին ուսմանցը տալով այնպէս երևելի եղաւ իր ընկերաց մէջ որ դասատուները գուշակեցին թէ այն տղան մեծ մարդ պիտի ըլլայ :

3. Ուսման ընթացքը ընցնելէն ետքը իրաւագիտութիւն սորվիլ սկսաւ : Երբ պաշ-

տօնի անցաւ միտքն այնքան առատ գիտութեամբ լեցուն էր որ համբաւը ամէն կողմ իսկոյն տարածուեցաւ : Անդղիացիք քանի մը երևելի գործեր յանձնեցին անոր ընելու զորս Յովհաննէս այնպէս իմաստութեամբ և ճարտարութեամբ գլուխ հանեց որ բոլոր մարդիկ զարմացան :

4. Թագաւորը և խորհրդականք անոր այսչափ իմաստուն և կարող ըլլալը տեսնելով, կառավարութեան գործերու մէջ անոր պաշտօն տալ յարմար դատեցին : Քիչ ատենուան մէջ մեծամեծ պաշտօններու անցնելով, վերջապէս լորտ Աւագ Դատաւոր Անդղիոյ կոչուեցաւ . այս պաշտօնն Անդղիոյ հպատակաց համար ամենէն բարձր աստիճանն է :

5. Յովհաննէս իբր վաթսուն տարի առաջ Պոսդոն քաղքին մէջ պզտիկ տղայ մըն էր, հայրն ալ աղքատ պատկերահան մը որ հազիւ թէ իր օրական պարէնը կրնար հայթայթել : Սակայն Յովհաննէս բնական ձիրքերով զարդարուած, իմաստութեամբ, գիտութեամբ և կարողութեամբը երևելի մարդոց կարգն անցնելով, Անդղիոյ ազնուականաց մէջ առաջինն եղաւ, և բոլոր քաղաքագէտ աշխարհի առջն մեծ յարգ և պատիւ ունեցաւ : Ասիկա իր աշխատասիրութեան արդիւնքը եղաւ :

6. Սյն տղան որ ուսումնասէր է, կրնայ օգտակար և պատուաւոր մարդ ըլլալ: Եթէ Յովհաննէս մանկութեան օրերը ծուլութեամբ անցուցած ըլլար, ծերութեան տարիներն անշուշտ աղքատութեամբ և թշուառութեամբ պիտի անցունէր: Սակայն դըպրոց եղած ատենը աղէկ կարգաց և սորվեցաւ, մինչ ուրիշ շատ աշակերտներ ծոյլ էին և իրենց ժամանակը պարապ կ'անցունէին: Յովհաննէս եռանդով կ'ուսանէր, մինչդեռ միւս պատանիներէն շատերը իրենց ժամանակն ունայն բաներով կ'անցունէին. անիկա միշտ սա առածն աչքին առջև ունէր թէ, փութացիր յառաջանալ:

7. Պզտիկ բարեկամներս, դուք որ այս պատմութիւնը կը կարդաք, հիմակուրնէ ձեր ապագային հիմը կը դնէք: Ձեր հիմակուան աշխատութենէն կախում ունի ձեր կենաց փառաւոր ապագան. ուստի ամէն օր ջանացէք օգտակար և պատուաւոր անձինք ըլլալու, որպէս զի երբ կատարեալ մարդ ըլլաք ձեր աշխատութեանց պտուղը վայելէք:

Հարցումներ: 1. Յովհաննէս Գորէյ ո՞ր կը բնակէր: Հայրը ի՞նչ էր. ո՞ր գնաց: 2. Յովհաննէս ինչպիսի՞ տղայ էր: 3. Վերջապէս ի՞նչ մեծ պաշտօն ունեցաւ: 4. Յովհաննէս որ առածն աչքին առջև ունէր:

Գ Ա Ս Տ

Աղաւնի	Թեւերով	Թռչելով
Միջոցով	Բարեկամ	Բնական
Իմաստուն	Գեղեցիկ	Ապացոյց
Հեռագիր	Կարեւոր	Լրացիր

ՆԱՄԱԿ ՏԱՆՈՂ ԱՂԱԻՆԻՆ

1. Աղաւնին շատ կը սիրէ իր բնակարանը, և ուր որ տարուի, երբ ազատ կը թողուի, արագ թեւերով թռչելով շտակ իր առջեւ տեղը կը դառնայ: Մարդիկ այս բանը դիտելով՝ երբեմն աղաւնիներու միջոցով նամակ զրկած են, և սա կերպով կ'ընեն:

2. Երբ մէկը հեռու տեղ մը կ'երթայ, աղաւնին հետը կը տանի, և երբ կ'ուղէ նամակ զրկել իր բարեկամներուն անօնց լուր տալու համար, նամակն աղաւնիին ոտքին կը կապէ ու զանիկա թող կու տայ: Աղաւնին շուտով կը դառնայ, և առանց սխալելու կը գտնէ իր սիրելի բնակարանը: Հոն սպասողները զանիկա տեսնելով կը բռնեն և նամակը կ'առնեն:

3. Մեծ զարմանք է թէ թռչունն ինչպէս կրնայ իր տեղը նորէն գտնել, երբ անկէ հարկար մղոն հեռու կը տարուի: Կ'ըսուի թէ թռչունն իր բնական ազդեամբը կարող կ'ըն-

լայ այս բանն ընել, և ասիկա Աստուծոյ ի մաստուծեանը գեղեցիկ ապացոյց է :

4. Հիմա որ ամէն տեղ հեռագիր կայ, աղանինն շատ քիչ կը գործածուի լուր տանելու : Բայց երբ փարիզ քաղաքը պաշարուած էր, այնպէս որ հեռագրական թիւերը կարուած ըլլալով հոն գանուողները կարող չէին դրսէն լուր առնել, Անգղիայէն հոն աղանիններ զրկուեցան՝ նամակներ տանելով որոնց մէջ շատ մանր գրով կարևոր լուրեր գրուած էին : Նամակները կարդացուեցան, և այն լուրերը հետևեալ օրը քաղքին բոլոր լրագրաց մէջ հրատարակուեցան :

Հարցումքեր : 1. Մարդիկ երբեմն ի՞նչ միջոցաւ նամակ կը դրկեն : 2. Ի՞նչպէս կ'ընեն : 3. Աղանին տեղն ի՞նչպէս կը գտնէ : 4. Այս սովորութիւնը տակաւին կայ : Ինչո՞ւ չկայ :

Գ Ա Ս Գ

Գիշեր	Աստուած	Պահեց	Ծածկեց
Այսօր	Օգնել	Լեզու	Զսպել
Գործիք	Մաքուր	Նման	Պատկեր
Երկինք	Տեսնել	Սիրով	Աղօթք

Այս գիշերը քընացայ
Ապահով ալ արթընցայ .
Տէր Աստուած, իս պահեցիր,
Թևերովդ իս ծածկեցիր :

Հիմա, Հայր իմ բարեգութ,
Ողորմէ պղտիկ տըղուդ .
Այսօր, Տէր, փորձութենէ,
Կ'աղաչեմ զիս պահպանէ :

Ինձ օգնէ, լեզուս զսպեմ,
Զարութեան գործիք չընեմ .
Զեռքըս, ոտքըս դուն ուղղէ,
Սիրտըս դուն մաքուր պահէ :

Ամենուն ըլլամ, ուլ Տէր,
Միշտ սիրով, ճշմարտասէր .
Քու գործքիդ մէջ ջերմեռանդ,
Հօրըս, մօրըս հընազանդ :

Մանկութիւնս ըլլայ նման
Թխուսի տըղայութեան .
Հոս Անոր պատկերն կըրեմ,
Ու երկինքը զինք տեսնեմ :

Պ Ա Ս 10

Բնաւ	Կռիւ	Քանի	Նեղել
Ձարնել	Առիթ	Ճամբայ	Անուն
Խորհիլ	Յայանել	Յուսալ	Կրկին
Հարցում	Շուտով	Կասկած	Չարիք

ՓՐԵԴԵՐԻԿՈՍԻ ԻՄԱՍՏՈՒԹԻԻՆԸ

1. Փրեդերիկոս անուն տղայ մը կար որ խաղաղասէր ըլլալով բնաւ չէր ուզեր կռու ընել, բայց քանի մը գէշ տղայք կային որ միշտ կը նեղէին զանի և կ'ուզէին կռիւ ընել: Մանաւանդ մեծկակ տղայ մը կար որ միշտ առիթ կը փնտռէր փրեդերիկոսի գէշութիւն ընելու:

2. Օր մը փրեդերիկոս իր մօրը մէկ դորձին համար տեղ մը կ'երթար, և ճամբուն վրայ Կարողոս անուն տղայ մը տեսաւ որ ծառի մը տակ նստած հրաւիրեց զփրեդերիկոս որ քովը գայ. մեծկակ տղան ալ ցանկին ետև պահուրտած էր, և փրեդերիկոս չէր դիտեր թէ անիկա հոն էր, և թէ այն երկու տղայք իրեն որոգայթ մը կը լարէին:

3. Կարողոս սկսաւ փրեդերիկոսի հարցում ընել: « Ի՞նչ կը խորհիս, » ըսաւ, « այն արջուն վրայով, » ցանկին ետև պահուրտած տղուն համար: Փրեդերիկոս կ'ուզէր յայտնել թէ անիկա գէշ տղայ էր, և թէ ամենևին

չէր սիրեր զանի, միւս տղայք ալ կը յուսային թէ այնպէս պիտի ըսէր, և անատեն մեծ տղան ցանկին վրայէն անցնելով պիտի ծեծէր զփրեդերիկոս:

4. Սակայն փրեդերիկոս նախընթաց կերակի օրուան դասը յիշելով որ կը սորվեցնէր թէ ուրիշներուն վրայ գէշ բաներ ըսելու չենք, ինքզինք զսպեց և ըսաւ, « Չեմ ուզեր գէշ բան ըսել անոր վրայով: » Միւս տղան կըրկին և կրկին անոր այնպիսի հարցումներ ըրաւ, բայց չկրցաւ փրեդերիկոսի գէշ բան մը ըսել տալ այն տղուն վրայով:

5. Այս ընթացքը շատ իմաստուն էր, քան զի եթէ գէշ բան մը ըսած ըլլար այն տղուն վրայ, անկէ ծեծ պիտի ուտէր, սակայն լեզուն զսպելով ազատեցաւ: Կարողոսի հարցումներուն նայելով փրեդերիկոս վերջապէս կասկածեց թէ իրեն համար որոգայթ մը կար, և երբ ելաւ իր դորձին երթալու, տեսաւ որ պահուրտած տղան իր տեղէն կ'ելլէր:

Ահա բարի փրեդերիկոս Աստուծոյ հնազանդելով չարիքէ մը ազատեցաւ:

- Հարցումներ: 1. Փրեդերիկոս ինչպիսի՞ տղայ էր:
- 2. Օր մը ո՞ւր գնաց, եւ դիմացը ո՞վ ելաւ:
- 3. Կարողոս անոր ի՞նչ հարցուց, Կարողոսի նպատակն ի՞նչ էր:
- 4. Փրեդերիկոս ի՞նչ պատասխան տուաւ:
- 5. Փրեդերիկոսի տուած պատասխանն իմաստուն էր:

Գ Ա Ս 11

Ոստայն	Մրջիւն	Գետին	Տերեւ
Շինել	Ծաղիկ	Մէջտեղ	Բարակ
Տիկին	Աստուած	Խոնարհ	Սաստիկ
Փախան	Վիճակ	Պզտիկ	Փշրանք

ՍԱՐԴՆ ՈՒ ՄՐՋԻՒՆ

1. Մարդ մը որ գեղեցիկ ոստայն մը շինած էր ծառի մը վրայ, օր մը մրջիւնի մը քով այցելութեան գնաց։ Մրջիւնը գետնին վրայ կ'աշխատէր մեծ տերեւի մը տակ իր հողէ տունը շինելու։

2. Մարդը հպարտութեամբ ըսաւ անոր, « Ի՞նչպէս կրնաս հոս բնակիլ հողին տակ. եկուր տես իմ բնակարանս, որ ծառի մը վրայ ծաղիկներու և տերեւներու մէջտեղ շինուած է շատ բարակ մետաքսեղէն թելերէ, և այսօր ազնուական մը և անոր տիկինն անկէ անցնելով գողեցին իմ գեղեցիկ դորձքս։ »

3. Անատեն մրջիւնը պատասխանելով ըսաւ, « Իմ տունս ինծի յարմար է. եթէ այնպէս ալ չըլլայ, դո՛հ եմ անկէ, ինչու որ Աստուած այսպէս կարգադրեց ինծի համար։ » Բայց սարդը մրջիւնին խոնարհ բնակարանն արհամարհելով գնաց։

4. Հետեւեալ օրը սաստիկ փոթորիկ և ան-

ձրև եղաւ, և սարդին մետաքսեղէն ոստայնը հովերէն և անձրևէն պատուելով կորսուեցաւ, սարդն ալ վախաւ, մրջիւնին քով գնաց և փոթորիկէն ազատեցաւ։

5. Մրջիւնը դուրս ելլելով սարդին ցաւալի վիճակը տեսաւ, և զանիկա սիրով հրաւրեց որ վար իջնէ և իր պզտիկ չոր սենեակին մէջ հանդչի. մեծկակ փշրանք մ'ալ դրաւ անոր առջև որ ուտէ և մխիթարուի։

6. Անատեն սարդն ըսաւ, « Չեմ կրնար այս հացէն ուտել, մինչև որ քենէ ներում չինդրեմ երեկուան անվայել խօսքերուս համար։ Այսուհետև Աստուծոյ կարգադրութիւնները պիտի չարհամարհեմ, որ չըլլայ թէ ցաւալի փորձառութեամբ իմ յիմարութիւնս սորվիմ։ » « Ամէն, » ըսաւ մրջիւնը։

Հարցո՞՞նէր։ 1. Սարդ մը ո՞ւր գնաց, 2. Մրջնոյն ի՞նչ ըսաւ, 3. Մրջիւնն ի՞նչ պատասխան տուաւ, 4. Հետեւեալ օրն ի՞նչ պատահեցաւ, 5. Մրջիւնը սարդին ի՞նչ տուաւ, 6. Սարդն ի՞նչ ըսաւ։

Գ Ա Ս 12

Երթալով	Ննիկա	Տեսակէն
Աշքատին	Օրինակ	Պատասխան
Հրաման	Իրիկուն	Լինալ
Նշխատիլ	Յիշատակ	Յանձնուիլ

ԻՐԱՆՏԱՍՅԻ ՄԸ ԻՆՉՊԷՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆ ՄԸ ՍՏԱՅԱԻ

1. Խեղճ Իրլանտացի մը լսելով որ այս ինչ ազնուականին քով իր հասկցած լեզուովն Աւետարան մը կար, օր մը անոր քով երթալով ուզեց այն Աւետարանը փոխ առնել, որպէս զի օրինակէ զայն, Ազնուականը չէր ուզեր այն գիրքը փոխ տալ այն մարդուն, քանզի կը վախնար թէ գիրքը պիտի կորսուէր, և այն տեսակէն շատ քիչ կար:

2. Աղքատին հարցուց, «Թուղթ և գրիչ ուստի՞ պիտի առնես?» «Ծախու պիտի առնեմ», ըսաւ մարդը: «Բայց ո՞ւր պիտի օրինակես գիրքը», կրկնեց ազնուականը: Աղքատ մարդը պատասխան տալով ըսաւ, «Եթէ յարգութիւնդ հրաման կու տայ, հոս կու գամ, ձեր սենեակը կը նստիմ ամէն իրիկուն գործս լմնալէն ետքը, և այսպէս կը գրեմ մինչև որ ամբողջն օրինակեմ»: Ազնուականը շատ զարմացաւ այն խեղճ մարդուն ջերմ եռանդին վրայ, և հրաման տուաւ անոր որ ամէն իրիկուն գայ իր սենեակը նստելով աշխատի մինչև որ ամբողջ Աւետարանն օրինակէ:

3. Սյն ազքատը ուրախութեամբ սկսաւ իր մեծ գործը, և համբերութեամբ շարունակեց ամէն գիշեր անկէ մաս մը գրելու, մինչև

չև որ բոլորը լմնուց: Իր գրչովն աշխատելով Աւետարան մը ստացած էր, և իր պատուական գանձը սեպելով զայն՝ իր տունը պիտի տանէր, բայց անատեն ազնուականը ուրիշ տպեալ օրինակ մը տուաւ անոր, և մարդուն ձեռքով գրուածը պահեց: Սյն օրինակն Անգղիոյ Աստուածաշնչի ընկերութեան յանձնուեցաւ, որ մինչև հիմա կը պահէ զայն իբրև յիշատակ խեղճ Իրլանտացւոյն մեծ փափաքին և ծանր աշխատութեանը՝ Սուրբ գիրք ստանալու համար:

4. Դուք ի՞նչ կը խորհիք կ'ուզէ՞ք այնչափ շատ աշխատիլ Աստուածաշունչ մը ձեռք բերելու: Ծատ չտրհակալ ըլլալու ենք որ Սուրբ գիրքը ստանալ հիմա դիւրին է. ամենէն աղքատ մարդը, եթէ փափաք ունի, կրնայ օրինակ մը ծախու առնել քիչ մը ջանքով: Բայց հին ատենները երբ տպագրութեան արուեստը գտնուած չէր, բոլոր գիրքերը ձեռքով կը գրուէին, և օրինակ մը գնել՝ աղքատ մարդոց համար անկարելի էր:

Հարցումներ: 1. Իրլանտացի մը ի՞նչ կ'ուզէր Ազնուականն ինչու փոխ տալ չէր ուզեր այն գիրքը: 2. Ի՞նչ հրաման տուաւ Իրլանտացւոյն: 3. Օրինակած գիրքն ի՞նչ եղաւ: Ինչո՞ւ համար պարտինք շնորհակալ ըլլալ:

Գ Ա Ս 13

Վաճառ	Անցնել	Ոչխար	Ծախուել
Անոր	Յողնած	Փոշոտ	Ճամբայ
Լեզու	Ծարաւ	Միջոց	Փողոց
Մաքուր	Գաւաթ	Աղօթք	Անդուծ

ԳԹՍԾ ԿՍՈՍՎՍՐԸ

1. Շատ տաք օր մը անասնոց վաճառանոցէն անցնելով տեսայ խուսմբ մը ոչխարներ տեղ մը պահուած ծախուելու համար: Անոնք շատ յողնած և տաքցած էին երկարատեն փոշոտ ճամբաներուն վրայ մղուելէն, շնչասպառ կը պառկէին հողին վրայ, և անոնց լեզուները սաստիկ ծառաւէն դուրս ինկած էին:

2. Կ'ուզէի խեղճ անասնոց բան մը ընել, բայց չէի գիտեր թէ ինչ ընեմ: Այն միջոցին կառավար մը որ փողոցը կայնած ջուր կը խրմցնէր իր ձիոյն, ոչխարները գիտելով և ուրիշ աման չունենալով, գլխարկը հանեց և մէջը մաքուր ջուր լեցնելով խեղճ ոչխարներուն կը խմցնէր:

3. Ինծի կը թուէր թէ ոչխարները շնորհակալութեամբ կը նայէին այն բարերար մարդուն: Անոր բի, «Կարծեմ թէ ֆրիստոս որ կը յիշէ իր ամենէն պզտիկ աշակերտին տրուած պաղ ջրով լեցուն դաւաթը, պիտի

տի շմուռնայ այս գթութեան գործն ալ որ կ'ընես այս խեղճ անասուններուն:»

4. Կառավարը պատասխանեց ինծի ըսելով, «Ֆրիստոս շատ բան ըրաւ ինծի համար. ես կարող եմ շատ քիչ բան ընել անոր համար, և կ'աղօթեմ անոր որ ինծի օգնէ գոնէ այն քիչն ընելու:»

5. Արդարև յարգելու ենք ինչ որ Աստուած ստեղծած է: Անասնոց գթութիւնը ցուցնել վայելուչ է, և գէշ բան է պարագտեղ որևիցէ կենդանի չարչարել: Գիտենք նաև որ անասնոց գթութիւնը ցուցնող անձինք ընդհանրապէս իրենց նման մարդոց նկատմամբ ալ անդուծ են:

Հարցումներ: 1. Այս պատմութիւնն ընողը ուստի՞ անցաւ, և ի՞նչ տեսաւ: 2. Կառավար մը ի՞նչ ըրաւ: 3. Մարդը կառավարին ի՞նչ ըսաւ: 4. Կառավարն ի՞նչ պատասխան տուաւ: 5. Մարդիկ ի՞նչպէս գթութիւն ցուցնելու են անասնոց:

Գ Ա Ս 14

Առաջ	Երթալ	Վազել	Հասնել
Վտանդ	Մարմին	Մանուկ	Աղջկ
Յանցանք	Ամօթ	Մոռնալ	Օգուտ
Անարդ	Երես	Այրած	Վնաս

ՍՊԵՐՍԻՏՈՒԹԻԻՆ

1. Ասկէ քանի մը տարի առաջ մայր մը գործի մը պատճառաւ գրացիներէն մէկուն

տունը երթալ ստիպուելով, տղան քիչ մը ժամանակ մինակ թողուց տանը մէջ: Ետ դառնալով երբ տանը մօտեցաւ, տեսաւ որ տունը ըռնկած էր, և պատուհաններէն ու դռներէն բոցեր կ'ելլէին:

2. Կինը մեծ վախով վազեց, և տունը հասնելով խնացաւ որ իր մանկիկը ներս մնացած էր: Խակոյն ներս մտնել ուզեց դաւակն ազատելու համար, սակայն հոն գտնուող մարդիկ կ'արգելէին զանի վտանգը ցուցնելով, բայց այս մայրը մտիկ չընելով անոնց՝ ներս վազեց, և մանկիկն անկողնոյն վրայ դտնելով, շուտ մը վերարկուով պատեց զանի և դուրս տարաւ:

3. Մանուկն ապահով ազատեցաւ, բայց մայրը սոսկալի կերպով վնասուեցաւ: Խեղճ կնիկան մարմինն այնպէս այրած էր որ քանի մը ամիս գրեթէ յոյս չկար թէ պիտի առողջանար: Վերջապէս առողջացաւ, սակայն դէմքը շատ վնասուած ըլլալուն համար՝ սոսկալի երևոյթ մը ունեցաւ անկէ ի վեր:

4. Քսան տարի ետքը այն մանուկը որ արդէն մեծ աղջիկ եղած էր, օր մը օտարականի մը հետ տեսնուած ատեն, երբ մայրը քովը եկաւ և օտարականն աղջկան հարցուց թէ ո՞վ էր այն սոսկալի դէմքով կինը, աղջիկն ամէնալով չուզեց ըսել օտարականին թէ անիկա իր մայրն էր որ այնպիսի մեծ անձնու-

րացութեամբ ազատած էր զանի կրակէն: Մեղք չէ՞ր, մեծ յանցանք չէ՞ր ամօթ համարել իր մայրը դաւանիլ, և մոռնալ անոր սքանչելի սէրը:

5. Ճիշդ այսպէս մարդիկ ետ կը քաշուին զՅիսուս Քրիստոս դաւանելէ: Կր խոստովանին թէ Քրիստոս ինչ մեծ բաներ ըրած է աշխարհիս օգտին համար, բայց չեն ուզեր զանի դաւանիլ մարդոց առջև, կ'ամչնան անարդ համարուած Յիսուսի հետեւիլ, ինչպէս որ այս աղջիկն իր մօրը երեսին տգեղութեանը համար ամեցաւ ըսել թէ «Ստիկա լի՛ մայրս է:»

Հարցումներ: 1. Մայր մը ի՞նչ ըրաւ: 2. Ի՞նչ պատահեցաւ: 3. Մանուկն ի՞նչ եղաւ. մայրն ինչ եղաւ: 4. Քսան տարի ետքը ի՞նչ պատահեցաւ: 5. Մարդիկ ասոր նման ի՞նչ ապերախտութիւն կ'ընեն:

ՊՁՍ 15

Ժողովուրդ	Աղօրթ	Թերութիւն
Զարմանալ	Վերջապէս	Կործանում
Անհամբեր	Պատասխան	Սպասել
Կիրակի	Դադարել	Քարոզել

Մեծ Թերոթի ՄԸ

1. Բարի Հօլուի մը Ժողովուրդին մէջ ազօրեպան մը կար որ շատ աղէկ շինուած

աղօրթիք մը ունէր, և շատ դործ ունենալով ամէն շաբաթ եօթն օր կը բանեցնէր աղօրթիքը՝ սուրբ օրուան չնայելով:

2. Օր մը Հովիւը հոն աղացուելու համար ցորեն տարած ըլլալով, մեքենաները դիտելէն ետքը ըսաւ, «Շատ աղէկ շինուած է այս աղօրթիքը. այսպիսի ճարտարութեամբ շինուած աղօրթիք տեսած չեմ, բայց թերուծ թիւն մը ունի:»

3. «Ի՞նչ թերուծ թիւն ունի», ըսաւ միւսը զարմանքով: «Շատ դէշ թերուծ թիւն մը», ըսաւ դարձեալ Հովիւը, «այնպիսի թերուծ թիւն մը որ աղօրթիքին շատ փնաս պիտի ընէ, և վերջապէս անոր տիրոջը կործանում պիտի ըլլայ:» «Ի՞նչ է», ըսաւ աղօրեպանն անհամբերութեամբ, «ինչո՞ւ համար չէք ըսեր:» «Սուրբ օրուան մէջ կը դործէ», պատասխանեց Հովիւը:

4. Աղօրեպանն այսպիսի պատասխանի մը չէր սպասեր: Հովուին այս խօսքը մեծ աղքեցուծ թիւն ըրաւ անոր, այնպէս որ կիրակին աւրող աղօրթիքն այնուհետեւ դադրեցաւ իր չար դործքէն: Ասիկա Քարոզչին մեծ ուրախութեան պատճառ, աղօրեպանին ալ շատ օգտակար դաս մը եղաւ:

Հարցումներ: 1. Աղօրեպան մը ի՞նչ ընել սովոր էր: 2. Հովուին անոր ի՞նչ ըսաւ: 3. Աղօրեպանն ի՞նչ պատասխան

տուաւ: Հովուին ի՞նչ ըսաւ: 4. Հովուին խօսքն անոր ի՞նչ ազդեցութիւն ըրաւ:

Դ Ա Ս 16

Մէկտեղ	Գնդակ	Փնտուել	Ծուիլ
Գետին	Ընկեր	Կանչել	Յանցանք
Ճանչնալ	Ուստի	Ամօթ	Միայն
Ծնողք	Խօսիլ	Քանզի	Նորէն

“Ս Ո Ի Տ Է”

1. Խուսմը մը տղայք մէկտեղ կը խաղային քարէ դնդակներով: Օննիկ իր դնդակը նետեց դէպի Յովսէփիկի, և ետքը դնաց զայն փնտուելու. տեսաւ որ Յովսէփիկ ծռելով բան մը առաւ դետնէն և ծոցը դրաւ: Օննիկ ասիկա տեսնելով դոչեց Յովսէփիկին ըսելով, «Գու՛ն իմ դնդակս առիր և ծոցդ դրիր:» «Ոչ», ըսաւ Յովսէփիկ, «չառի:» «Առիր», կրկնեց միւսը, «առնելդ տեսայ:» «Չառի», ըսաւ դարձեալ ընկերը: «Սուտ է», պոռաց Օննիկ բարկութեամբ, «սուտ է:»

2. Օննիկին մայրն այս բարձրաձայն խօսքերը լսելով զանիկա կը կանչէ, այն ալ կ'երթայ դէպի դուռը, և գացած ատեն դետնին վրայ կը գտնէ կորսուած դնդակը, և յանցանքը ճանչնալով շատ կ'ամչնայ, քանզի յանիրաւի դատապարտած էր զՅովսէփիկի

իրբև դող և ստախօս . նաև բարկանալով ան վայել խօսքեր ըսած էր անոր , ուստի շատ ամօթով եղաւ :

3 . Օննիկին մայրը քաղցրութեամբ բայց տրտմութեամբ խօսեցաւ , և տղուն ցուցուց անոր յանցանքը : Անոր ըսաւ թէ բարկանալ և անվայել խօսքեր ընել ոչ միայն Աստուծոյ դէմ մեղք է , այլ նուաստութիւն է , և նա խատինք կը բերէ թէ տղուն և թէ անոր ծնողացը : Երբ , ըսաւ , ուրիշներ տղու մը այսպէս խօսիր կը լսեն , կը խորհին թէ անիկա աղէկ կըթուլթուլեն առած չէ , և անոր ծնողքը կը մեղադրեն :

4 . Այս բաները լսելով Օննիկ զարմացաւ և հարցուց թէ , « Իրա՞ն է որ ուրիշներն իմ անվայել խօսքերուս համար հօրս և մօրս վրայ դէշ համարում պիտի ունենան : » « Այո , այնպէս է , » ըսաւ մայրը : Տղան ասոր վրայ խորհելով շատ տխրեցաւ , քանզի հայրն ու մայրը կը սիրէր , և դիտէր թէ անոնք շատ բարի էին :

5 . Մայրը խօսքը շարունակելով ըսաւ , « Աւելի ցաւալի բան մը կայ , և սա է որ քու այս չար վարմունքդ սիրելի փրկիչդ կը վիրաւորէ և նորէն խաչ կը հանէ զանի : »

6 . Օննիկ շատ կը զարմանար խորհելով թէ ինչ մեծամեծ վրասներ և սոսկալի մեղքեր

կը ծագին չնչին կարծուած բանէ մը : Այս բաներուն վրայ մտածելով և իր յանցանքը տեսնելով դնաց , և Յովսէփիկին ձեռքը լռնելով ըսաւ անոր , « Ես շատ սխալեցայ , շատ յիմարական , անիրաւ և չար բան մը ըրի . կարծեմ թէ ուրիշ անդամ մէկու մը պիտի չըսեմ թէ « Ստախօս ես » :

Հարցումներ : 1 . Բանի մը տղայք ի՞նչ կ'ընէին , և ի՞նչ պատահեցաւ : 2 . Կոխը տեսնողն ո՞վ էր : Օննիկ ինչո՞ւ կ'ամբշնար : 3 . Մայրն Օննիկին ի՞նչ ըսաւ : 4 . Օննիկ ի՞նչ հարցուց : 5 . Մայրն ուրիշ ի՞նչ ըսաւ : 6 . Օննիկ իր յանցանքը խոստովանեցա՞ւ :

Պ Ա Ս 17

Պատերազմ	Վիրաւոր	Թնդանօթ
Թշնամիք	Ժամանակ	Ճառագայթ
Թափանցել	Պատանի	Արտասուք
Փրկութիւն	Պարտաւոր	Տարեկան

ՊԱՏԱՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԸ

1 . Ամերիկայի վերջին պատերազմին մէջ օր մը սաստիկ կռիւ մը եղաւ , և պատերազմի դաշտին վրայ շատ վիրաւորներ և մեռեալներ ցերուցան ինկած կը կենային : Երբեմն Թնդանօթի ձայներ կը լսուէին այն հեռու տեղերէն ուր թշնամիք դեռ կը հալածուէին : Թէև լուսինը ելած էր այն ժամանակ , սակայն

անոր ճառագայթները հազիւ կրնային թափանցել այն դաշտին վրայ նստող թնդանօթներու թանձր մուխը :

2. Գնդի մը քարոզիչը կ'ըսէ , « Ես իմ պաշտօնս կատարած ըլլալով , մեր դնդէն կորսուած երկու երիտասարդ զինուոր փնտռելու համար այն մութ ժամանակը կը պատէի : Վերջապէս անոնցմէ մէկը գտայ որ սաստիկ վիրաւորուած էր , և իմ լապտերիս լոյսն աւոր երեսը զարկած ատեն տեսայ որ շատ տանջանք կը կրէր , նաև կ'երևէր թէ վախճանը մօտեցած էր :

3. Զինուորը ձեռքս բռնելով իրեն քաշեց . ես ալ անոր քով ծնկան վրայ դալով անոր ըսի , « Սիրելի տղաս , քեզի համար բան մը կրնամ ընել : Կ'ուզե՞ս որ Յիսուսի վրայով քեզի քիչ մը խօսիմ : » « Այո , » ըսաւ , « ատոր սովորած եմ , իբր երկու տարի սիրած եմ զՅիսուս , թէև ոչ ըստ արժանւոյն . կարծեմ թէ հիմա անոր քով պիտի երթամ : » « Մայր ունի՞ս , » հարցուցի անոր : « Այո , » ըսաւ , և արտասուօք լցան աչքերը :

4. Յետոյ ըսի , « Մօրդ համար անտարակոյս շատ դժուար եղաւ մեր երկրին փրկութեանը համար քեզ պատերազմի զրկել : » Այո , » ըսաւ տղան , « շատ դժուար եղաւ , և երբ ես երթալ ուզեցի , անիկա չուզեց , բայց

երբ աղօթք ըրինք , անիկա վերջապէս խորհելով թէ իւր պարտաւորութիւնն էր , հաճութիւն տուաւ : »

5. Այս խօսքերէն ետքը վիրաւորեալ զինուորին ճակատը պաղ ջրով զովացուցի , և անիկա քնացաւ . քիչ մը ժամանակ ետքը արթննալով ըսաւ , « Ո՛հ , երազիս մէջ կարծեցի թէ Աննային ձեռքը ճակտիս վրայ էր . եթէ կը հաճիս նորէն ձեռքդ դիսուս վրայ դիր : » « Ո՛վ է Աննա , » հարցուցի : « Երկուորեակ քոյրս է , » ըսաւ . « տունէն մեկնած ատենս ես ու այն տասնուեօթը տարեկան էինք : »

6. Այս ըսելով երիտասարդ զինուորը միւս երեսին վրայ դարձաւ և քնացաւ բազկիս վրայ . ես ալ անոր վրայ լուիկ կերպով աղօթք կ'ընէի : Նորէն խօսեցայ , բայց անիկա պատասխան չտուաւ . ձեռքս անոր կուրծքին վրայ դնելով տեսայ որ սրտին բախումները դադրած էին , երեսին վրայ դրի , այն ալ պաղած էր . հոգին բաժնուած էր անկէ , բայց տարակոյս չունիմ որ Յիսուսի քովն ըլլալու համար դացած էր , քանզի իբր երկու տարի սիրած էր իր Փրկիչը : »

Հարցումներ : 1. Ամերիկայի մէջ օր մը ի՞նչ եղաւ : 2. Գրե՞դին քարոզիչն ի՞նչ կը փնտռէր : 3. Զո՞վ գտաւ : 4. Զինուորին մայրը տղուն պատերազմի երթալուն հաճութիւն տուա՞ւ : 5. Զինուորը ի՞նչ երազ տեսաւ : 6. Զինուորը վերջապէս ի՞նչ եղաւ :

Յակոբոս
Մասնաւոր
Գեղեցիկ
Սխալմամբ

Նշակերտ
Մրցանակ
Պարագայ
Պատասխան

Ճամանակ
Կարօրս
Մեղադրել
Պատուական

ՃՇՄԱՐՏԱՍԷՐ ՏՂԱՆ

1. Յակոբոս դպրոց կ'երթար. այն դպրոցին մէջ երբեմն յառաջագէմ աշակերտաց յատուկ պարգև կը տրուէր: Ժամանակ մը, երբ այս պարգևները կամ մրցանակները պէտի բաժնուէին, Յակոբոս անոնցմէ հատ մը ստանալու համար որոշեց որ դէր գրեթու մասնաւոր ջանք ընէ, քանզի բաւական յաջող էր այն գործին մէջ: Շատ ջանք ընելով դէրն այնպէս շտկեց որ յոյս ունէր մրցանակն առնելու:

2. Երբ մրցանակները բաժնելու օրը հասաւ, ազնուական մը բոլոր տղոց գրի տետրակները քննելէն ետքը ըսաւ, «Ս,յս տետրակներուն մէջ երկու հատ կայ, այսինքն Յակոբոսինն ու Կարոլոսինը որ շատ աղէկ գրուած են, այս երկուքը գրեթէ հաւասար են, և դժուար է որոշել թէ ո՛րն է աւելի աղէկը: Բայց Յակոբոսին տետրակին մէջ տող մը կայ որ շատ գեղեցիկ գրուած է. ուստի այս մէկ տողին բոլոր միւսներէն ա-

ւելի գեղեցիկ ըլլալուն համար մրցանակը Յակոբոսին կու տամ:»

3. Յակոբոս ասիկա լսածին պէս վախնալով յառաջ եկաւ և ըսաւ, «Եթէ կը հաճիք, անդամ մը այն տողին նայիմ:» Ազնուականը տետրակը տուաւ անոր ձեռքը, քիչ մը զարմանալով թէ ինչ բանի համար տղան կ'ուզէր նայիլ: Տղան նայելէն ետքը ըսաւ, «Ս,յս տողն իմ գրածս չէ. մեծ տղայ մը օր մը իմ տետրակս սխալմամբ առաւ և գրեց այս տողը:» «Եթէ այդպէս է», ըսաւ ազնուականը, «մրցանակը քեզի տրուելու չէ, այլ Կարոլոսին:» Ուստի Կարոլոս առաւ պարգևը:

4. Երբ տղայք դուրս ելան, սկսան զՅակոբոս մեղադրել ըսելով թէ, «Ինչո՞ւ ըսիր թէ դուն չէիր այն տողը գրողը. ինչո՞ւ լուռ չկեցար. անատեն մրցանակը կ'առնէիր. յիմարութիւն ըրիր:» Սակայն Յակոբոս պատասխան տալով ըսաւ, «Ս,յնպէս ընելով խաբէութիւն ըրած պիտի ըլլայի. աւելի կ'ուզեմ ճշմարտութիւնը հաստատ պահել քան թէ մրցանակն առնել. ճշմարտախօս ըլլալ ոսկիէն պատուական է:»

5. Անատեն միւս տղայք զարմանալով ըսին, «Շատ աղէկ ըրիր, շատ աղէկ ըրիր,» և Յակոբոսին սիրտը հանդարտ և ուրախ էր այն օրը, երբ իր տունը դնաց, թէև մրցա-

նակն առած չէր . սրտին խաղաղութիւնն անկէ աւելի մեծ վարձք էր անոր :

6. Կը տեսնէք որ Յակոբոս այսպիսի պարագայի մը մէջ, եթէ բան մը ըսած չլլար, ստախոս պիտի ըլլար . այո, առանց խօսելու ստախոս կ'ըլլար, քանզի բան մը չըսել, « Ս.յն տողը ես գրեցի » ըսել կ'ըլլար : Եթէ գուն անոր տեղն ըլլայիր, ի՞նչ պիտի ընէիր :

Հարցումներ : 1. Յակոբոս ի՞նչ առնելու համար աշխատեցաւ : 2. Ազնուականն ի՞նչ որոշում ըրաւ : 3. Յակոբոս ի՞նչ ըսաւ : 4. Անոր ընկերներն ի՞նչ ըրին : 5. Յակոբոս ի՞նչ պատասխանեց : 6. Եթէ Յակոբոս լուր ստախոս պիտի ըլլար :

Պ Ա Ս 19

Յովսէփ	Նաւակ	Մտնել	Ատեն
Կենալ	Վնաս	Փոփաք	Յամար
Բաշէլ	Քանդի	Տրտում	Խնդրել
Պառկի	Ձկնորս	Ուրախ	Մնալ

ԻՐ ԽԳՃԻՆ ՉՀՆՍ.ՉԱՆԴՈՂ ՏՂԱՆ

1. Յովսէփին հայրը ծովերըին մօտ կը բնակէր, և գեղեցիկ նաւակ մը ունէր շուրին վրայ պտտելու համար : Օր մը Յովսէփ կայնած այն նաւակին կը նայէր, և շատ կ'ողէր մէջը մտնել, բայց հայրը շատ անգամ անոր պատուիրած էր նաւակին չմօտենալ :

ինք ալ կը յիշէր այն պատուէրը, և խիղճը կ'ըսէր անոր, « Մի մտնէր, մի մօտենար : »

2. Ս.յն առտուն Յովսէփի աղօթք ըրած ատեն ըսած էր, « Մեզ փորձութեան մի տանիր . » բայց այսպէս կենալով և նաւակին նայելով փորձութեան մէջ ինկաւ : Վերջապէս որոշեց գոնէ նաւակին մէջ մտնել և հոն նրատիլ . կը կարծէր թէ հոն նստելով փաս մը չէր ըլլար : Բայց երբ նաւակին մէջ նստաւ, մեծ փափաք ունեցաւ որ ցամաքէն քիչ մը հեռանայ, « Ս.յն մօտ տեղերը ցամաքին քով քիչ մը պտտիմ, » կ'ըսէր :

3. Ուստի նաւակին չուանը քակելով բացուեցաւ և սկսաւ թի քաշել : Շատ զուարճալի կը թուէր անոր հանդարտ շուրին վրայ այնպէս պտտիլ : Թի քաշելու բաւական զօրութիւն չուներ, բայց և այնպէս տեսնելով որ իր ջանքովն ալ նաւակը կը շարժէր, շատ ուրախացաւ :

4. Տղան մէկէն ցամաքին նայեցաւ, և ահա շատ հեռացած էր, քանզի հոն սաստիկ հոսանք մը կար որ նաւակը քշելով կը տանէր : Անտան Յովսէփի սկսաւ բոլոր ուժով ջանք ընել նաւակը նորէն ցամաք հանելու համար, սակայն անկարելի էր : Սկսաւ աղաղակել և օգնութիւն խնդրել, բայց լող չկար . հեռուն արտերուն մէջ քանի մը մարդիկ կ'աչխա-

տէին, բայց Յովսէփին ճայնը չհասաւ անոնց :

5. Արևը մարը կը մտնէր, և Յովսէփի իր տունէն շատ հեռացած ըլլալով ցաւայլի վիճակի մէջ էր, հոսանքէն շարունակ դէպ ի ծով կը տարուէր : Կը խորհէր թէ մայրը թե՛րևս դրան առջև կայնած տրտմութեամբ կը նայէր, զարմանալով թէ ի՞նչ եղաւ իր տղան, ինչո՞ւ համար տուն չէր դար. իսկ իրեն համար կը խորհէր թէ թերևս առտու չեղած ծովուն մէջ ընկղմելով պիտի մեռնէր, և ալ պիտի չտեսնէր իր մայրը :

6. Անատեն ծնկան վրայ դալով աղօթք ըրաւ իր մեղքը խոստովանելով, և Աստուծոյ խնդրեց որ զինք նորէն իր սիրելի ծնողացը քով տանի. ետքը նաւակին մէջ պառկելով քնացաւ :

7. Աստուած լսեց անոր աղօթքը : Ժամ մը ետքը ձկնորս մը որ իրիկունը դէպ ի ցամաք կու գար իր մեծկակ նաւակովը, տեսաւ այն վտօքրիկ նաւակը և անոր մէջ քնացող տղան. նաւակը կապեց իր նաւին, տղան ալ իր քով առնելով զանիկա ճանչցաւ և ըսաւ, « Շատ ուրախ եմ որ քու հայրդ կը ճաննամ, անիկա իմ սիրելի բարեկամն է. կը հաւատամ որ Տէրը զիս հոս զրկեց քեզ գտնելու համար, քանզի առաջ միտք ունէի մինչև վաղը ծովուն վրայ մնալ :

8. Երբ Յովսէփի տուն հասաւ, կէս դիշեր էր, բայց դեռ մէկը պառկած չէր, քանզի տանը մէջ եղողները մեծ տրտմութեան մէջ էին անոր համար : Մայրը զանի տեսնելով ուրախութեան աղաղակներով դրկեց տղան, հայրն ալ ներեց անոր յանցանքը :

9. Յովսէփի ինչո՞ւ վտանգի մէջ ինկաւ, քանզի վտրձիչին մտիկ ընելով իր խղճին անհնազանդ եղաւ : Խիղճը մեր բարեկամն է, մեզ վտանգներէ կը զգուշացնէ և միշտ մեզի օգտակար է անոր մտիկ ընել :

Հարցումներ : 1. Յովսէփին հայրը ո՞ւր կը բնակէր, ի՞նչ պատուիրած էր Յովսէփին չընել : 2. Յովսէփի ի՞նչ ըրաւ : 3. Ի՞նչպէս ցամաքէն հեռացաւ : 4. Ի՞նչ ջանաց ընել : 5. Մըտքէն ի՞նչ անցաւ : 6. Յետոյ ի՞նչ ըրաւ : 7. Ա՞յլ աղատեց զանի : 8. Ե՞րբ տուն հասաւ : 9. Յովսէփի ինչո՞ւ վտանգի մէջ ինկաւ :

ԴԱՍ 20

Կիրակի	Իրիկուն	Յովհաննէս
Փորձութիւն	Պատասխան	Զարմանալ
Ճշմարիտ	Արբաճամ	Զափահաս
Խաղալիկ	Իրաւունք	Պահուրտիկ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻՆ ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

1. Կիրակի իրիկուն մը Յովհաննէս պատահանին առջև նստած դէպ երկինք կը

նայեր : Անիկա պղտիկ , բայց միտքը բաց տղայ մըն էր , և նայուածքէն կը հասկցուէր թէ կարևոր բանի մը վրայ կը մտածէր : Մէկէն դառնալով իր հօրը նայեցաւ , հայրն ալ ժպտելով ըսաւ , « Ի՞նչ կը խորհիս , Յովհաննէս : » « Ո՛հ , հայր իմ , » պատասխանեց տղան , « շատ կ'ուզեմ մեծնալ , չեմ ուզեր պղտիկ տղայ մնալ : »

2. « Եւ ինչո՞ւ այդ կ'ուզես , տղաս , » հարցուց հայրը , « տղայ ըլլալով երջանիկ չե՞ս , աղէկ բնակարան և քեզ սիրող բարեկամներ չունի՞ս : » « Ունիմ , » ըսաւ տղան , « բայց երբ մեծ մարդոց վրայով կը կարդամ որ ամէն տեսակ դարմանալի դործքեր կ'ընէին , մեծ փորձութիւններ ունեցան և մեծ ցաւեր կրեցին Աստուծոյ հաճելի ըլլալու համար , շատ կ'ուզեմ որ ես ալ մեծ ըլլամ , անոնց պէս փորձութիւններ տեսնեմ և մեծ ցաւեր կրեմ : Հիմա չեմ կրնար մեծ բաներ ընել : »

3. « Լաւ խորհէ , » պատասխանեց հայրը , « կը կարծե՞ս թէ դործ չունիս ընելու , կամ չար բնաւորութիւն մը՝ յաղթելու : » Յովհաննէս դուրսը կախած ըսաւ , « Ս. յո , դիտեմ որ շատ անգամ չար եմ , դէշ բաներ կ'ընեմ , բայց այն չէ միտքս . կ'ուզեմ Արրահամու , Դաւթի և Եղիայի պէս մեծ ցաւեր և փորձութիւններ կրել : Մեծ բան է անոնց յաղթել : »

4. Հայրը դարձեալ խնդալով ըսաւ , « Ուրեմն կը կարծես թէ հիմակուան փորձութիւններուն յաղթելու կարող չըլլալով , եթէ չափահաս մարդ ըլլայիր , կարող պիտի ըլլայի՞ր անմիջապէս յիշած մարդոցդ պէս մեծ և բարի ըլլալ : Չե՞ս դիտեր որ այնպիսիք կամաց կամաց մեծ և բարի եղան , և թէ շատերը մեծնալով բարի չեն ըլլար : Գիտցիր որ Աստուծոյ դորութեամբք քու չար սրտիդ և Սատանային փորձութեանց դէմ պատերազմելով բարի մարդ մը պիտի ըլլաս . իսկ թէ պիտի մեծնա՛ս թէ ոչ , այն Աստուծոյ դիտնալու բանն է : »

5. Հայրն ուրիշ բան չըսելով սենեակէն դուրս ելաւ , սակայն Յովհաննէս հանդարտ նստած կրկին կը խորհէր , և դիտէր թէ հօրն ըսածը ճշմարիտ էր , բայց և այնպէս մեծ փորձութիւններ ունենալու փափաք ունէր : Ճըշմարիտը սա է որ , տղան իր տկարութիւնն ամենեւին զգացած չէր , ինչպէս որ հիմա պիտի տեսնէք :

6. Յովհաննէս իրմէ պղտիկ քոյր մը ունէր զոր շատ կը սիրէր . և որովհետև աղջիկը դեռ աղէկ չէր կրնար քալել , Յովհաննէս շատ անգամ անոր ձեռքէն բռնելով կը պտտցնէր զանի : Օր մը գեղեցիկ կարմիր խընձոր մը տրուեցաւ այս փոքրիկ աղջկան

որուն այնպէս հաւնեցաւ որ բոլոր խաղալիկները թողուց և այն խնձորով կը խաղար, և միշտ քովը կը պահէր զայն : Վերջը յոգնած ըլլալով խնձորը բազմոցին վրայ դրաւ և պառկելով քնացաւ :

7. Յովհաննէս շատ կը փափաքէր այն խնձորն ուտել : Խելքը միտքը անոր վրայ էր : Ուստի տեսնելով որ խնձորը բազմոցին վրայ էր, և սենեակին մէջ ալ ուրիշ մարդ չկար պզտիկ քրոջմէն զատ որ կը քնանար, դնաց փափաքած պտղոյն նայելու : Յովհաննէս փորձութեան մէջ էր : Խիղճը կը զգուշացնէր զանի, բայց խնձորին անուշութիւնը միտքը բերելով կ'ըսէր, « Բոցրս իրաւունք չունի բոլորը պահելու : » Վերջապէս նայելով նայելով փափաքն այնպէս սաստկացաւ որ ալ չկրնալով համբերել, կամացուկ մը առաւ խնձորը, և պարտեզ երթալով թուփի մը ետև պահուրտեցաւ և հոն շուտ կերաւ զայն վախնալով թէ դուցէ մէկը վրայ կը հասնի :

8. Խնձորն ուտելէն և բերանը սրբելէն ետքը սկսաւ տանջուիլ, դիտնալով թէ նուաստ դողութիւն մըն էր ըրածը : Քիչ մը առաջ մեծ փորձութիւններ կ'ուզէր, և ահա պղզտիկ փորձութեան մը յաղթուեցաւ : Յովհաննէս քիչ մը ետքը սկսաւ լալ, և շատ դառն արցունքներ թափելով խոնարհութեամբ ծնո-

ղացը քով դնաց, և յանցանքը խոստովանելով անոնցմէ ներում խնդրեց :

9. Թող տղայ մը չափահաս մարդոց վիճակին և փորձութեանց չփափաքի, այլ թող իր վիճակին մէջ եղած փորձութեանց դէմ դնելու գորութիւնն ուղէ ֆրիստոտէ : Թող չցանկայ մեծ բաներու, այլ յիշէ ֆրիստոտի այն խօսքը թէ, « Այն որ քիչ բաներու մէջ հաւատարիմ է՝ Տէրը զանի շատ բաներու վրայ պիտի կեցնէ : »

Հարցումներ : 1. Յովհաննէս իրիկուն մը է՞նչ կը խորհէր : 2. Ինչու կ'ուզէր մեծնալ : 4. Հայրը է՞նչ ըսաւ անոր : 5. Յովհաննէս դիտէ՞ր իր տկարութիւնը : 6. Պզտիկ քրոջն է՞նչ ունէր : 7. Յովհաննէս է՞նչ ըրաւ : 8. Յովհաննէս ըրածին վրայ զո՞րայ, և յանցանքը խոստովանեցա՞ւ : 9. Իւրաքանչիւր տղայ է՞նչ ընթացք բռնելու է :

Գ Ա Ս 21

Ռերեկա	Համեմատ	Դրացի
Մարդասեր	Սպասել	Պատրաստ
Յակոբոս	Գթութիւն	Հովանոց
Համբուրել	Վերջապէս	Ոսկեղէն

ՌԵՐԵԿԱ ԵՒ ՌՄՔԷԼ

1. Մինչ Ռերեկա եօթը կամ ութ տարեկան էր, մայրն ուզեց սա խօսքերը սորվելընել անոր, « Ինչ որ կ'ուզէք թէ մարդիկ

ձեզի ընեն, դուք ալ անանկ ըրէք:” Եւ ուրովհետեւ Ռեբեկա պզտիկ աղջիկ ըլլալով չէր կրնար դժուարին խօսք մը կարգալ, մայրը շատ անգամ կը կրկնէր անոր այն խօսքը, մինչև որ Ռեբեկա կրցաւ միտք պահել զայն, թէպէտ ոչ ճիշդ այնպէս, այլ սա կերպով, « Ինչ որ չես ուզեր թէ ուրիշ աղջիկները քեզի ընեն, դուն ալ անոնց մի ըներ:”

2. Ռեբեկա այս խօսքն իր ոսկեղէն կանոնը կը կոչէր, և միշտ կ'աշխատէր անոր համեմատ գործել, թէպէտեւ երբեմն դժուարութիւն կը զգար այնպէս վարուիլ ուրիշ տղայոց հետ, ինչպէս կ'ուզէր որ անոնք վարուէին իր հետ: Այսպիսի դժուարութիւն մը զգաց հետեւեալ ամառը խաղողի տտեն: Դրացիներէն պզտիկ աղջիկ մը, Ռաքէլ անուն, հրաւիրեց զՌեբեկա մէկտեղ երթալ իր հօրը այգին խաղող ուտելու:

3. Ռեբեկա շատ ուրախացաւ Ռաքէլի հետ այգին երթալու, քանզի իր հայրն այգի չունէր: Այս երկու պզտիկ աղջիկները շուտ մը հասան այգին, ուր ասդին անդին վազելով հասած խաղողներէն կ'ուտէին: Բայց յանկարծ սաստիկ անձրև մը սկսաւ, անոնք ալ անձրևէն փախչելու համար վազելով կ'երթան, բայց Ռեբեկա Ռաքէլէն մեծ ըլլալով շատ առաջ անցաւ ու զանիկա մինակ թողուց,

թէպէտեւ գիտէր թէ իրեն այնպիսի մարդապիրութիւն ընող այն պզտիկ աղջկան սպասելու պարտաւոր էր:

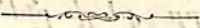
4. Երբ Ռեբեկա այսպէս առաջ վազելով կը փութար տուն երթալ, տեսաւ որ իր եղբայրը Յակոբոս ճամբէն կ'անցնէր հովանոցով զոր ճամբորդ մը ձգած էր անոնց հօրը տունը: Ռեբեկա վազելով եղբօրը հովանոցին տակը մտաւ, առանց մտիկ ընելու Ռաքէլի որ կ'աղաղակէր « Կեցի՛ր որ ես ալ գամ:”

5. Քիչ մը ետքը այնպէս թուեցաւ որ ձայն մը կ'ըսէր անոր, « Ինչ որ չես ուզեր թէ ուրիշ աղջիկները քեզի ընեն, դուն ալ անոնց մի ըներ:” և սկսաւ տրտմիլ որ Ռաքէլի հետ այնպէս անգթութեամբ վարուեցաւ, ու միայն զինք հոգաց: Քանի կը խորհէր այնչափ աւելի կը զգար ետ դառնալու և Ռաքէլի քով երթալու պարտաւորութիւնը անատեն բոլոր եղածն իր եղբօրը պատմեց, եղբայրն ալ, բարեսիրտ տղայ մը ըլլալով, ըսաւ անոր որ, եթէ ուզէր, կրնար հովանոցն առնել ու այգին երթալ. ինք առանց հովանոցի կրնար շուտ տուն երթալ:

6. Այսպէս Ռեբեկա հովանոցն առաւ և կրցածին չափ շուտ մը այգին վազեց և տեսաւ որ խեղճ Ռաքէլ բոլորովին թրջած ու ծառի մը տակ քարի վրայ նստած էր, և այնպէս

կու լար որ կարծես թէ պիտի մարեր : Ռեբեկա քոյրը նստաւ ու հովանոցն անոր դըլխուն վրայ բռնեց , և զանիկա համբուրելով ըսաւ որ չլայ : Վերջապէս այս կերպով իր սակեղէն կանոնը պահեց , թէպէտև Ռաքէլը մինակ թողած ու վաղած առեն դրեթէ մոռցած էր այն կանոնը :

Հարցումներ : 1. Մայր մը իր աղջկան ի՞նչ սորվեցնել կ'ուզէր : Ռեբեկա ի՞նչ կերպով գոյ ըրաւ զայն : 2. Օր մը ո՞վ հրաւիրեց զանի : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Ճամբան որո՞ւ հանդիպեցաւ : 5. Եղբայրն անոր ի՞նչ ըսաւ : 6. Հովանոցն առնելով ի՞նչ ըրաւ : Սորված կանոնը պահե՞ց :

Պ Ա Ս 22

Պահարան	Հոտոտել	Պատուհան
Իմանալ	Փրցունել	Եր' ել
Շարունակ	Գողթ թիւն	Պատասխան
Անհանդիստ	Եմճնալ	Ղստահել

ՀՈՌԹ ԵՒ ԲԱՆԱԹԻՆՆԵՐԸ

1. Հռութ իր մօրը պահարանին քով կեցած էր , պահարանն ալ բաց էր : Սենեակին մէջ անկէ ուրիշ մէկը չըլլալով՝ պահարանէն բահաթլօգուսիին թուղթը առնելը տեսնող մը չեղաւ : Անոր մխոքը զանոնք հոտոտել էր միայն , բացց հոտն այնպէս անոյշ եկաւ որ

թուղթին մէկ կողմէն քիչ մը բացաւ զանոնք տեսնելու համար , յետոյ շուտ մը թուղթը դոցելով նորէն տեղը դրաւ , և պատուհանը երթալով դուրս կը նայէր , և « Ի՞նչ աղւոր բահաթլօգուսիներ են , » կ'ըսէր ինքնիրեն :

2. Դարձեալ պահարանին քով դնաց : Ամենեւին մխոք չունէր բահաթլօգուսիներն առնելու , եթէ աշխարհն ալ անոր ասոյին , բայց զանոնք անդամ մ'ալ տ'աննել ի՞նչ վնաս ունէր : Այնպէս կամաց կը քալէր որ կարծես թէ կը վախնար որ մէկը չխմանար : Բայց եթէ անոր ըրածը յանցանք չէր , չեմ գիտեր թէ ինչ կար վախնալու : Նորէն դուրս հանեց թուղթը և բանալով մէջը նայեցաւ : Այս անգամ աւելի աղւոր երեւցան անոր , և խորհեցաւ թէ « Միայն համը նայելու համար մէկ հատէն կտորիկ մը փրցունել վնաս մը չունէր : »

3. Այսպէս կտորիկ մը փրցուց ու բերանը դրաւ , մնացածն ալ շուտ պահարանը դնելով դոցեց : Բայց համը բերնին այնպէս անոյշ եկաւ որ ուզեց անգամ մ'ալ բահաթլօգուսիներուն նայիլ : Պահարանին գրոցը քիչ մը քաշելով թուղթը դտաւ և դուրս առաւ : Կերած սղախիկ կտորին փրցուած տեղը որոշ կ'երեւար : « Մէկը չի հասկնար կտոր մը պակասած ըլլալը , » ըսաւ ինքնիրեն , « եթէ այս

կտորն ամբողջ ուտեմ,” և այս ըսելով կտրած կտորին մնացածն ալ առաւ ու վազելով սենեակէն դուրս ելաւ : Բայց անոր ներսիդին շարունակ ըսող մը կար թէ “ Հռութ , դողութիւն ըրիր : ” Ինք ալ կ’ուզէր պատասխանել թէ “ Մօրս շաքարէն պզտիկ կտոր մը առնելը դողութիւն է , ” բայց իր ներսէն խօսող ձայնը շարունակ կ’ըսէր , “ Բայց անիկա քու մայրդ չտուաւ քեզի , Հռութ , դողութիւն ըրիր : ”

4. Այս ձայնէն շատ անհանդիստ եղաւ Հռութ , և իր խղճին խօսքերուն շարունակ կը պատասխանէր , մինչև որ վերջապէս ըսաւ , “ Ամենեւին հոգս չէ , ինչ որ ըլլայ՝ ես քիչ մը ըրահաթլօգուսի ևս պիտի ուտեմ , ” այսպէս դնաց ու կտոր մ’ալ կերաւ , ետքը դնաց մէկ մ’ալ կերաւ , մինչև որ քանի մը անգամ ուտելէն ետքը թուղթին կէսը պարպուեցաւ : Անատեն վախնալով շիտակ պարտէզ վազեց :

5. Քիչ մը ետքը մօրը ձայնը լսեց որ “ Հռութ , Հռութ , ” կը կանչէր : Կամաց կամաց տուն դնաց և տեսաւ որ մայրը պարտէզին դրան առջև կեցած էր , բահաթլօգուսիներն ալ ձեռքը : “ Հռութ , ” ըսաւ , “ դիտե՞ ու վերաւ այս պակասածը : ” Հռութ չպատասխանեց , միայն ամչնալով դուրսը

կախեց , այնպէս որ ինք կերած ըլլալը հասկըցուեցաւ : “ Այս ի՞նչ է , Հռութ , ” ըսաւ մայրը , “ ես քենէ այսպիսի բան մը չէի յուսար , ես միշտ կը խորհէի թէ կրնամ վստահիլ քեզի : ”

6. Խեղճ Հռութ շատ զղջաց ըրածին վրայ , քանզի իր մօրը վստահութիւնն իր վրայէն վերցած էր , և ինք քանի մը չնչին բահաթլօգուսի համար վշտացուցած էր զանի : Շատ մը արցունք թափելով որոշեց որ ալ ևս դէմ չդնէ իր խղճին ձայնին , այնպէս որ օր մը տեսնէ թէ իր մայրը դարձեալ կը վստահի անոր :

7. Հիմա Հռութ է որ այս պատմութիւնը կ’ընէ ձեզի : Այս բանը պատահելէն ի վեր քսան տարի է , բայց ինք ամենեւին մոռցած չէ և պիտի չմոռնայ թէ ինչպէս դողաւ այն բահաթլօգուսիներն ու իր մօրը վստահութիւնն անով կորսնցուց :

Հարցումներ : 1. Հռութ սենեակին մէջ ի՞նչ ըրաւ : 2. Ի՞նչ մտք պահարանին մտ դնաց : 3. Ի՞նչ ըսաւ , և ի՞նչ ըրաւ : Անոր խիղճն ի՞նչ կ’ըսէր : 4. Հռութ ի՞նչ եղաւ , և ի՞նչ պատասխան տուաւ : 5. Մայրը ի՞նչ հարցուց : անիկա պատասխան տուա՞ւ : 6. Հռութ ըրածին վրայ զղջաց : 7. Այս բանը պատմողն ո՞վ է :

Գ Ա Ս 23

Պարտէզ	Խաղալ	Ելլել	Ծագիկ
Թոքնիլ	Խնձոր	Անտառ	Հեռու

Փափաք	Պատուեր	Բերել	Հատնալ
Հարկաւ	Դառնալ	Պառկել	Դրսլան

ԱՂԶԿԱՆ ՄԸ ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

1. Տաք օր մը Մարիամին մայրը հրաման տուած էր անոր որ իրենց տանը մօտ պարտէզին ծառերուն շուքին մէջ խաղայ : Երբ Մարիամ տունէն դուրս կ'ելլէր, մայրը անոր պատուիրեց ըսելով, «Աղջիկս, պարտէզը խաղա, անկէ դուրս մի ելլեր :» Մարիամ ալ «Շատ աղէկ, մայր», ըսելով դնաց :

2. Մարիամ պարտէզին դեղեցիկ և գոյն գոյն ծաղիկներուն մէջ քիչ մը զուարճանալէն ետքը, յոգնած ու քրտնած մեծ խնձորի ծառի մը տակ նստաւ : Պարտէզին միւս կողմն անտառ մը կար : Մարիամ այն անտառը հեռուէն կը դիտէր, և անոր զով տեղ մը ըլլալը տեսնելով, ներսէն հոն երթալու թեթեւ փափաք մը կը զգար, բայց մօրը պատուէրը միտք բերելով ինքնիրեն ըսաւ, «Ոչ, չեմ երթար :» բայց յետոյ փափաքը շատնալով, «Ի՞նչ վրաս ունի եթէ մինչև պարտէզին դուռը երթամ և անկէ դիտեմ», ըսաւ ու դնաց :

3. Դրանը քով երթալէն ետքը անտառը երթալու փափաքն աւելնալով ինքնիրեն ըսաւ, «Ի՞նչ կ'ըլլայ եթէ քիչ մ'ալ անտառը

երթամ, հոս շատ տաք է . եթէ մայրս գիտնար պարտէզին այսչափ տաք ըլլալը, հարկաւ անտառը երթալու հրաման կու տար ինծի, նաև մայրս բնաւ չիմանար եթէ հիմա երթամ :» այս ըսելով պարտէզին դուռը բացաւ ու դուրս ելաւ : Սնտառը երթալէն ետքը, չուզելով հոն շատ մնալ, շուտ մը պարտէզ դարձաւ :

4. Երեկոյն պառկելու ատեն, երբ իր սովորական ազօթքը կ'ընէր, քանի մը խօսք հաղիւ թէ ըսած էր՝ յանկարծ աչքերը լեցուելով սաստիկ լաց մը փրցուց : Մայրը «Ինչո՞ւ կու լսս, աղջիկս», ըսաւ, բայց Մարիամ չկրցաւ պատասխան տալ : Մայրը դարձեալ ստիպելով «Ի՞նչ եղաւ որ այսպէս կու լսս, պատճառը չըսե՞ս», կրկնեց : Մարիամ պատասխան չտուաւ և շարունակ կու լար : Վերջապէս մայրն ըսաւ, «Ըսէ, աղջիկս, պարտէզին մէջ մէկ տեղդ վրաստեցիր :» Մարիամ «Ոչ, մայր», ըսաւ, «Բան մը չեղաւ :» Մայրը «Հապա ինչո՞ւ կու լսս . չըլլա՞յ որ հակառակ պատուէրիս՝ պարտէզին դուրս ելած ըլլաս», ըսաւ : Մարիամ ալ սուտ զրուցելէն վախնալով «Այո, մայր», ըսաւ, «անտառը դացի, բայց մէկ տեղս չվրաստեցի :»

5. Մայրը «Հասկցայ, հոն բան մը կորորնցուցիր», ըսաւ : Մարիամ «Ոչ, մայր, բան

մին ալ չկորսնցուցի,” պատասխանեց . բայց մայրն ըսաւ , “ Ես գիտեմ թէ ինչ կորսնցուցիր , աղէկ մտածէ :” Այս խօսքին վրայ Մարիամ ձեռքը դրպանը տարաւ և սկսաւ վրայի բաները մէկիկ մէկիկ համբել : Այն ատեն մայրն ըսաւ անոր , “ Միտքս չհասկցար , Մարիամ , ես ըսել կ’ուզեմ թէ դուն իմ խօսքիս չհնազանդելով և անտառը երթալով սըրտիդ հանգստութիւնը և խղճիդ խաղաղութիւնը կորսնցուցիր :” Մարիամ այս լսելով սկսաւ աւելի արցունք թափել և “ Այո , մայր , այնպէս է ,” ըսելով ճշմարիտը խոստովանեցաւ , և սրտին ցաւէն անդադար կուլար մինչև որ քունը տարաւ :

Հարցումներ : 1. Մայր մը իր աղջկան ի՞նչ հրաման , և ի՞նչ պատուէր տուած էր : 2. Աղջկը մտքէն ի՞նչ անցուց , և ի՞նչ ըսաւ : 3. Վերջապէս մօրը պատուէրին դէմ դործե՞ց : 4. Մարիամ պառկելու ատեն ի՞նչ ըրաւ . մայրը անոր ի՞նչ ըրաւ : Յանցանքը խոստովանեցա՞ւ : 5. Մարիամ ի՞նչ կորսնցուցած էր :

ԳՐԾ 24

Արշակ	Ծիծաղ	Կարմիր	Փողոց
Ենկիւն	Աղբիւր	Սափոր	Բազմոց
Հանդիստ	Դեղին	Երկայն	Զարմանք
Հաղիւ	Ճամբայ	Յաղթել	Հաչել

ԱՐՇԱԿԻՆ ԵՐԱԶՐ

1. Արշակ տասը տարեկան տղայ մին էր :

դէր այտերով ու ծիծաղերես , և Սամաթիա հին կարմիր տուն մը կը բնակէր : Բնութիւնը քաղցր էր , բայց ինք ծոյլ էր : Երբ օր մը մայրը հրամայեց որ իրենց փողոցի անկիւնը եղող աղբիւրէն սափոր մը ջուր բերէ , այս բանը շատ ծանր երևցաւ Արշակին : Աւելի կ’ուզէր որ պատուհանին առջև բազմոցին վրայ հանդիստ նստէր , ու փողոցէն անց նոզները դիտէր : Այսու ամենայնիւ դնաց ջուր բերաւ , ու նորէն պատուհանին առջև նստաւ :

2. Այս միջոցին մայրը վարը կերակուր եփած ժամանակ , տանը մէջ ալ ուրիշ մէկը չգտնուելով՝ Արշակ ինքնիրեն կը խօսէր , “ Ինչ աղէկ կ’ըլլար ,” կ’ըսէր , “ որ սա շուքը հանդիստ պառկող շունին տեղն ըլլայի . ոչ աղբիւրէն ջուր բերել կ’ունենայի , ոչ ալ այսպէսի տաք օրով պարտաւոր կ’երթայի ձիթապտուղ դնելու :” Այսպէս պատուհանին առջև դուր իր թիւնն վրայ դրած նստած ատեն խորհեցաւ թէ շատ աղէկ բան է շուն ըլլալ : Յանկարծ տարօրինակ զգացում մը եկաւ վրան , նայեցաւ որ ձեռքերը ձեռք չեն , այլ դեղին մազով ծածկուած շան ճանկեր : Ստուգիւ տեսաւ որ երկայն պոչով մեծ շուն մը եղած էր :

3. Ստիկա մեծ զարմանք եղաւ անոր , բայց կը խորհէր , “ Հիմա կրնամ փողոց եր-

Թալ և շուքի մէջ պառկիլը՝ Բայց դուռը
 չէր կրնար բանալ, ինչու որ շուն էր. ուս-
 տի վեր ցաթկեց ու ճանկերովը ճանկուտեց
 զայն : Մայրը ձայն առնելով խոհանոցէն
 դուրս նայեցաւ ու « Ամա՛ն, առնը շուն
 կայ՝ ըսելով՝ փայտ մը առաւ ու եկաւ դու-
 ռը բացաւ և շունը դուրս փողոց վազած ա-
 տեն մայրը ձեռքի փայտովը զարկաւ անոր :
 Արշակ կը խորհէր թէ ինչ զարմանալի բան էր
 որ մայրը իր տղուն կը զարնէր, բայց տղան
 չէր կրնար խօսիլ, քանզի շուն էր. ուստի
 լայը ըննցունելէն ետքը ազուր շուք տեղ մը
 պառկեցաւ հանդէլու :

4. Հազիւ թէ հանգստացեր էր, երբ կառք
 մը կ'անցնէր անկէ, ու կառավարը « Օ՛շո՛, »
 պոռաց անոր, որպէս զի ճամբուն վրայէն
 ելլէր : Արշակ վեր նայեցաւ, բայց տեղէն
 չարժիլ չուզեց մինչև որ կառավարը ձեռ-
 քի խարաղանովը զարկաւ անոր : Մնատեն
 Արշակ սոջը երկու ոտքերուն մէջտեղ ժող-
 վեց և հաչելով փողոցին միւս կողմը վազեց,
 և հոն ազուր շուք տեղ մը դտաւ պառկե-
 լու : Գիչ մը ետքը չէտէ՞ մը եկաւ, և Արշակ
 շարարեղէնը սիբելուն համար ցաթկեց և շուն
 ըլլալը մոռնալով չէտէ՞ն առջև կայնեցաւ ու
 աչքը անկած շարարեղէններուն կը նայեր :
 Բայց չէտէ՞ն ոտքովը զարկաւ անոր որ ճամ-

բուն վրայէն երթար. վերջապէս Արշակ այլ
 ևս չէր կարծեր թէ շուն ըլլալ աղէկ բան էր :
 5. Ճիշդ այն միջոցին փողոցը դտնուող
 փոքրիկ շուներէն մին տեսաւ զայն, և իր-
 րև օտար շուն հաչեց անոր : Այս սղտիկ
 շան հաչելէն այն կողմի բոլոր միւս շու-
 ները եկան, և օտար շունը տեսնելով ամէն-
 քը մէկտեղ խեղճ Արշակին վրայ թափուե-
 ցան և այնպէս խածին զանի որ նորէն իր
 տունն ըլլալ կը փափաքէր, Սյն միջոցին աչ-
 քերը բացաւ և տեսաւ որ ամենեկին շուն ե-
 ղած չէր, այլ միայն երազ էր տեսածը, և
 քունին մէջ բազմոցէն գետին ինկած էր :
 Շուներն ալ իրօք ամէնքը մէկտեղ փողոցը
 կը հաչէին, և այն ատեն լսեց որ մայրը կը
 կանչէր « Արշակ, Արշակ, քիչ մըն ալ շուր
 կ'ուզեմ » Սյս անգամ չտրտնջեց, ինչու որ
 երազին մէջ հասկցած էր թէ սիբելի և բա-
 րերար մօր մը համար շուր բերելէն շատ
 դժուար բաներ կան աշխարհիս մէջ :

Հարցո՞ւմեր : 1. Արշակ ինչպիսի՞ տղայ էր. մայրը որ մը
 ո՞րը զրկեց զանի : 2. Արշակ ի՞նչ կը խորհէր, և ի՞նչ տեսաւ :
 3. Ի՞նչ կերպարանք առած էր, և մայրը ի՞նչ ըրաւ : 4. Կա-
 ռավար մը ի՞նչ ըրաւ : Արշակ ի՞նչ եղաւ : 5. Վերջապէս
 ի՞նչ կերպով աղատեցաւ, և ի՞նչ համազում ունեցաւ :

Գ Ա Ս 25

Պատմութիւն	Բարեպաշտ	Ազիպա
Հալածանք	Հայրենիք	Անապատ
Առաւօտ	Օթեւան	Փոթորիկ
Աքաղաղ	Կարճատես	Մարախուղ

ՐԱԲԲԻ ԱԳԻՊՍ

1. Հին ատեն Բաբբի Ազիպա անուն բարեպաշտ Հրեայ մը կար որ կ'ըսէր թէ, «ինչ որ Աստուած կ'ընէ՝ մեր օգտին համար է։» Այս մարդը հալածանքի պատճառաւ ստիպուեցաւ իր հայրենիքը թողուլ և անապատ ամոյի տեղեր թափառել։ Իր հետ երեք ընտանիքներ և ճրագ մը զոր Աստուծոյ օրէնքը կարգալու համար զիշերը կը վառէր, աքաղաղ մը որ առաւօտուն մօտենալը կ'իմացնէր անոր, և էջ մը՝ որուն վրայ կը հեծնէր։

2. Երկայն ատեն պատելէն ետքը, մութը կոխելու վրայ էր և ինք շատ յողմած ըլլալով՝ չէր գիտեր թէ ուր պիտի պառկէր․ վերջ ջապէս ուժը գրեթէ սպառելով զիւր մը կը հասնի, և ուրախութեամբ կը մանէ հոն յուսալով թէ գթութեամբ պիտի ընդունուի գիւղացիներէն։ Բայց երբ կը խնդրէ անոնցմէ որ իրեն պառկելու տեղ մը տան, անոնք այս փոքր շնորհքն անգամ զլանալով կը վաճառեն զանի, այն ալ կը ստիպուի մօտ անտառ

մը երթալ և հոն պառկել։ Գիշեր մ'անդամ անցունելու օթեւան մը չգտնելով՝ խեղճ մարդը շատ վշտացաւ։ «Բայց», ըսաւ միտքէն, «Աստուած արդար է, և ինչ որ կ'ընէ մեր օգտին համար է։»

3. Բաբբի Ազիպա անտառը երթալով ծառի մը տակ կը նստի, և ճրագը վառելով կը սկսի օրինաց գիրքը կարդալ․ բայց հազիւ թէ գլուխ մը կը կարդայ, և ահա սաստիկ փոթորիկ մը կ'ելլէ և ճրագը կը մարէ։ «Այս ի՞նչ է», կ'ըսէ Ազիպա, «թոյլտուութիւն չըլլար որ գոնէ ամէն բանէ աւելի սիրած գիրքս կարգալով մխիթարուէի․ բայց Աստուած արդար է, և ինչ որ կ'ընէ անտարաւ կոյս մեր օգտին համար է։»

4. Ետքը գետնին վրայ կը պառկի որ քիչ մը քնանայ, բայց հազիւ աչքերը գոցած էր, գայլ մը գալով կը սպաննէ աքաղաղը։ «Ահա նոր գժբաղդութիւն մը», կ'ըսէ մարդը տրտմելով, «արթուն ընկերս կորսուեցաւ, այսուհետեւ զիս ո՞վ պիտի արթնցնէ օրէնքը կարգալու․ բայց Աստուած արդար է, գիտէ թէ ինչ պէտք է մեզի խեղճ մահկանացուացս։» Դեռ այս խօսքը բերանն էր, երբ սոսկալի առիւծ մը գալով էջը մեռցուց և կերաւ։ «Հիմա ի՞նչ ընեմ», կ'ըսէ խեղճ Ազիպա, «ճրագս, աքաղաղս»

զղղաւ և էչա գացին, ամէն բան կորսուեցաւ .
բայց փառք Աստուծոյ, ինչ որ կ'ընէ այն
մեր աղէկութեանը համար է :

5. Այսպէս Բարբի Ագիպա առանց քնա-
նալու գիշերը կ'անցնէ, և առաւօտուն կա-
նուխ գիւղ կ'երթայ տեսնելու թէ կրնայ
արդեօք ձի կամ էջ մը գտնել իր ճամբոր-
դութիւնը շարունակելու, բայց ո՛րչափ կը
զարմանայ, երբ գիւղին մէջ կենդանի մարդ
մը չի գտներ : Գիշերը գողեր գալով տեղ-
ւոյն բոլոր բնակիչները մեռցուցած և գիւղը
կողոպտած էին :

6. Ագիպա այս բանը տեսնելով բարձր
ձայնով Աստուծոյ փառք կու տայ ըսելով,
« Ով Աբրահամու, Իսահակայ և Յակոբայ
Աստուածը, հիմա գիտեմ թէ խեղճ մարդիկ
կարճատես են, և չարիք կը համարին այն
բաները որ անոնց աղէկութեանը համար են .
դու միայն արդար, բարերար և ողորմած
ես : Եթէ այս քարասիրտ ժողովուրդը զիս
վճռտած չըլլար, ես ալ պիտի մեռնէի ան-
տարակոյս . եթէ հովը ճրագս մարած չըլ-
լար, աւազակները զիս ալ պիտի գտնէին և
սպաննէին : Քու ողորմութեամբք էր նաև որ
իմ երկու ընկերներս կորսնցուցի, ապա թէ
ոչ, էչը կամ աքաղաղը ձայն հանելով իմ
տեղս պիտի յայտնէին աւազակաց : Ուրեմն

փառք քու անուանդ յաւիտեանս յաւիտե-
նից :

7. Մաղմուսերդուն կ'ըսէ, « Տէրը կը թա-
գաւորէ, երկիրը թող ցնծայ . շատ կըզիներ
թող ուրախանան : Անոր բոլորտիքը ամպ ու
մառախուղ կայ, արդարութիւնը ու իրա-
ւունքը անոր աթուղին հիմերն են. » Դէ. Մաղմ.
այսինքն հիմա չենք կրնար հասկնալ Աստու-
ծոյ ըրածները և անոր նպատակը, ամպ ու
մառախուղի պէս են մեզի, բայց անտարա-
կոյս, ինչ որ կ'ընէ արդար է, և վերջապէս
պիտի հասկնանք թէ մեր օգտին համար է :
Երբ նեղութիւն կ'ունենանք, համբերելով
սպասելու ենք . կարելի է որ Տէրը շուտ ա-
մէն բան պիտի բացատրէ . թէև այնպէս ալ
չըլլայ, անտարակոյս երկնից մէջ ամէն բան
պիտի յայտնուի :

Հարցումներ : 1. Ագիպա ի՞նչ եղաւ, և հետը ի՞նչ կը տա-
նէր : 2. Անդամ մը ո՞ւր գնաց, և ի՞նչ եղաւ : Ստեպ ի՞նչ
կ'ըսէր : 3. Ո՞ւր անցուց գիշերը, և հոն ի՞նչ պատահեցաւ :
4. Պառկած առեն արթողն ի՞նչ եղաւ . Ագիպա ի՞նչ ը-
սաւ : 5. Ի՞նչ ընելու գիւղ գնաց, և ի՞նչ տեսաւ : 6. Ագի-
պա ի՞նչ փառք տուաւ Աստուծոյ, և ի՞նչ ըսաւ : 7. Ի՞նչ
կը նշանակեն Մաղմուսերդուն խօսքերը :

Գ Ա Ս 26

Երկինք	Կապոյտ	Կոխել	Պնակ
Գաւաթ	Պատճառ	Եղէգ	Ծծել
Պարպել	Ջրհան	Արիւն	Մարմին
Տաքնալ	Մաքուր	Ածուխ	Սենեակ

Օ Դ Ը

1. Ամէն տեղ ոգ կայ, թէև այնպէս կ'երևի թէ բռն մը չկայ: Օգը կրնա՞նք տեսնել արդեօք: «Ոչ,» պիտի ըսուի. բայց սխալ է, կրնանք տեսնել զայն: Երկինք ինչո՞ւ կապոյտ է. քանզի այն է ոգին գոյնը: Այս է պատճառը որ երբ շատ հեռու լեռներու կը նայինք անոնք մեզի կապոյտ կ'երևին:

2. Օգը ծա՞նր է արդեօք: «Ոչ,» պիտի ըսէ մէկը, «անիկա շատ թեթև է:» Բայց ոգը բաւական ծանր է, թէպէտ ոչ ջրին չափ, և անոր բաւական ծանր ըլլալը կրնանք ցուցնել: Եթէ ձեռքդ շիշի մը բերնին վրայ դնելով ոգը շիշին մէջէն հանես ոգահանով, գրսի ոգն իր ծանրութեամբը այնպէս կը կոխէ ձեռքիդ վրայ որ կարծես թէ ձեռքիդ ոսկրները պիտի կոտրտին:

3. Օգին ծանրութիւնը ուրիշ կերպով ալ կրնանք փորձել: Չայի պնակ մը առ և մէջը քնչ մը ջուր լեցուր: Յետոյ ապակիէ գաւաթ մը առնելով մէջը կտոր մը թուղթ

վառէ, և թուղթին վառած ատեն շուտ մը դաւաթը դարձնելով ջրով լեցուն պնակին վրայ դիր. պիտի տեսնես որ ջուրը վեր կ'ելլէ գաւաթին մէջ: Եւ ինչո՞ւ համար կ'ելլէ. քանզի գաւաթին մէջի ոգը տաքութեան պատճառաւ պակասած է, և դուրսի ոգին ծանրութիւնը դրսէն կոխելով՝ ջուրը կը վերցնէ գաւաթին մէջ:

4. Նոյն պատճառաւ է որ կրնաս բերնովդ ջուր քաշել կամ ծծել երկայն եղեգի մը մէջէն, քանզի բերնովդ եղեգին մէջի ոգը կը հանես, և գրսի ոգին ծանրութիւնը կը մղէ ջուրը ոգը պարպուած եղեգին մէջ: Զրհանը (Բուլ-մոյս) նոյն կերպով կը հանէ ջուրը խորէն. նոյն պատճառաւ ուրիշ շատ բաներ կ'ըլլան, բայց ամէնը մէկիկ մէկիկ պատմել շատ երկայն կ'ըլլայ:

5. Հիմա ձեզի ըսեմ թէ ինչ է ոգը: Օգը երեք բանէ կը բաղկանայ. կը յուսամ թէ այս երեք նիւթոց անունները պիտի կրնաք միտք պահել: Առոնց մէկը Արիւնն է՝ կ'ըսուի, և ոգին հինգ մասին մէկն ասկէ է: Թթուածինը շատ պէտք է մեզի. եթէ անիկա մեր ծծած ոգին մէջէն պակասի, մեզի մեծ վնաս կ'ըլլայ: Թթուածինը մեր կեանքը կը պահէ, մեր արիւնը կը մաքրէ և մեր մարմինը կը տաքցնէ: Նոյն նիւթին պատճառաւ է որ

կրակը կը վառուի. եթէ օդէն թթուածինը հանուի, այն օդին մէջ կրակ չի կրնար վառուիլ, և վառածն անմիջապէս կը մարի. խակ զուտ թթուածնի մէջ երկաթն անդամ փայտի պէս կը վառուի : Թթուածինը ոչ միայն օդին մէջ, այլև հողին, քարին և դրեթէ ամէն բանի մէջ կը գտնուի :

6. Օդին մէջ գտնուած երկրորդ նիւթը քիմիաբան կ'ըսուի : Օդին հինգ մասին զրեթէ չորսն ասկէ է, և պէտք է որ այսչափ շատ ըլլայ . քանզի եթէ թթուածնին հետ այսչափ բորակածին խառնուած չըլլար օդին մէջ, թթուածնին ամէն բանի վրայ ազդեցութիւն կ'ընէր, կրակը շատ սաստիկ կը վառէր անոր մէջ, մեր մարմինն ալ չափազանց կը տաքնար և չէինք կրնար ապրել :

7. Օդին մէջի երրորդ նիւթը օքսիգեն կը կոչուի . բայց ասիկա շատ քիչ է : Մաքուր օդոյ 2500 մասին մէկը միայն ածխածին է, և եթէ ասիկա աւելնայ շատ վնասակար կ'ըլլայ : Երբ դոց սենեակի մէջ ածուխ կը վառուի շատ ածխածին կ'ելլէ և սենեակին մէջ կը լեցուի . հոն գտնուող մարդն ալ թունաւոր օդը ծծելով կը մարի, և եթէ կենայ կը մեռնի : Սենեակի մէջ ածուխ վառելէ շատ զգուշանալու է :

Հարցումներ : 1. Ի՞նչ է օդին դոյնը : 2. Օդին ծանրութիւնը ի՞նչպէս կը ցուցուի : 3. Ուրիշ ի՞նչ կերպով : 5. Օդը քանի՞ տեսակ բանէ կը բաղկանայ : 6. Ո՞ր տեսակն աւելի է, և ի՞նչ է օգուտը : 7. Ո՞րն է ամենէն քիչը, և ի՞նչ է վնասը :

ԴԱՍ 27

Պատճառ	Տանիք	Ելել	Չգալ
Քաշել	Երկնք	Հեռու	Ամառ
Արև	Ցամաք	Զմեռ	Հոսանք
Մրբիկ	Քակել	Վնաս	Փչել

Օ Դ Ը

1. Սմէնքդ հովուն փչելը դիտէք, բայց դիտէ՞ք արդեօք անոր փչելուն պատճառը, հասկցնեմ ձեզի : Երբ օքսիգեն մէջ կրակ կը վառուի, մուխը և տաք օդը դուրս կ'ելլէ, եթէ տանիքին վրայ ելլես և ձեռքդ ծխնելու զին վրայ դնես մէկէն պիտի զգաս թէ տաք օդ կու գայ. եթէ վարը կրակարանին առջև կենաս, պիտի զգաս թէ պաղ օդը դուսէն դէպի կրակը կու գայ : Կ'ըսենք թէ կրակարանը կը քաշէ. ահա այն է քաշելը, տաքցած օդը վեր կ'ելլէ, և վարէն պաղ օդը կու գայ անոր տեղը լեցնելու. ճիշդ այսպէս է հովուն փչելը. արևը կը տաքցնէ այսինչ տեղին օդը, այն կը բարձրանայ, և պաղ օդը կու գայ հեռուէն անոր տեղը լեցնելու :

2. Գիտէ՞ք որ ամառը Սև ծովուն և ուրիշ ծովերու մօտ՝ կէս օրուան ատենները հովը ծովուն կողմէն կը սկսի փչել. ինչէ՞ն է այս : Պատճառը սա է որ , երբ արևը կը ծագի , ցամաքը կը տաքցնէ . տաքցած օդը վեր կ'ելլէ , և ծովուն օդն աւելի պաղ ըլլալով անոր ներքև կը մնայ . նոյն պատճառաւ է որ ամէն օր նոյն բանը կը պատահի = Բայց ձմեռն այս պէս չէ . և ինչո՞ւ . քանզի այն ատեն ցամաքին օդը ծովին օդէն աւելի տաք չէ , ուստի և շատ անգամ հովը ցամաքէն դէպ ի ծով կը փչէ :

3. Սահայն երբեմն հովը տաք կը փչէ և ոչ թէ պաղ . ի՞նչ է ասոր պատճառը . պատճառը սա է որ , աշխարհիս ամէն կողմերը օդին մէջ շատ շարժումներ կան , ուստի կրնայ ըլլալ որ տաք օդն իր բոլորաթիւքը եղած հասանքներէն մղուելով ասդին անդին շարժի :

4. Երբեմն կ'ըլլայ որ հակառակ հովեր իրարու կը հանդիպին , անատեն կրնայ մըրիկ ըլլալ , այսինքն հովն արագութեամբ կը դառնայ , և երբեմն զարմանալի զօրութիւն կ'ունենայ , այնպէս որ մինչև անգամ ծանր փայտ կամ քար կը վերցնէ :

5. Մըրիկները կրնան մեծ վնասներ ընել . երբեմն տուներ կը քակեն , դիւղեր կը կործանեն , սահայն ասոնք խիստ քիչ կը պա-

տահին : Երբ մըրիկը ծովուն վրայ է , խառն կ'ըսուի և ջուրը վերը կը քաշէ :

Հարցումներ : 1. Ի՞նչ է հովն փչելուն պատճառը , և քաշել ըսելով ի՞նչ կ'իմացուի : 2. Ամառը Սև ծովուն կողմերը ի՞նչ կ'ըլլայ , և պատճառն ի՞նչ է : 3. Հովն տաք փչելուն պատճառն ի՞նչ է : 4. Երբեմն հովերը ի՞նչ կ'ըլլան , և ի՞նչ կը հանեն : 5. Մըրիկներն ի՞նչ կ'ընեն , և թաթառն ի՞նչ է :

Գ Ա Ս 28

Նեղոս	Տեսակ	Կանգուն	Գաղաթ
Ծաղիկ	Եղէգ	Ճերմակ	Հարիւր
Տարի	Սորվել	Բամբակ	Չուան
Տերև	Կողով	Ճախին	Եղերք

ՊՄՊԻՐՈՍ ԿՈՉՈՒՍԾ ԵՂԷԳԸ

1. Նեղոս դետին մօտ տեսակ մը եղէգ կը բուսնի որ Պապիրոս կը կոչուի , և երբեմն ութ կամ տասը կանգուն բարձրութիւն կ'ունենայ : Ասոր գաղաթը ծաղիկներու նման կախուած փունջ մը կայ : Եղէգին ներսիւքին սպիտակ հիւթ մը կայ զոր հին եզիպտացիք շատ բարակ կտրելով և չորցնելով անկէ թուղթ կը շինէին :

2. Ամենէն հին տեսակ թուղթն այս է , և ասոր վրայ եղած գրութիւնները երբեմն քանի մը հարիւր տարի կը տևէին : Յետոյ երբ

մարդիկ մորթեր պատրաստել սորվեցան, սկսան անոնց վրայ գրել: վերջապէս բամբակէ և հին լաթերէ թուղթ շինեցին, ինչպէս որ հիմա կ'ըլլայ, և այս թուղթը հին տեսակներէն որչափ աժան է:

3. Այս եղէդն ուրիշ կերպովալ կը գործածուէր: Անոր մէջ անուշ նիւթ մը կայ, և այս պատճառաւ Եգիպտացիք եղէգը կը ծամէին, և կեղևներն ալ հիւսելով չուան, իսկ տերևներէն՝ նաւակներ կը շինէին: Հաւանական է թէ Մովսէսի մօրը շինած կողովը կամ տապանակը որուն մէջ Մովսէս մանկիկը դրուեցաւ՝ այս եղեգէն շինուած էր:

4. Որչափ օգտակար էր այս եղէգը որ կը բուսնէր այն ճախնային տեղերը, ուր ուրիշ բան չէր բուսներ: Նեղոս գետն ամէն տարի այնպէս կը լեցուի ջրով, որ իր բոլոր եղերքը կ'ողողէ, և քովի ընդարձակ դաշտերը կը ծածկէ. այս պատճառաւ հոն շատ ջրային տունկեր կը բուսնին: Աստուծոյ Նախախնամութեամբն է որ առատութեամբ գտնուող բաները միշտ օգտակար են:

Հարցումներ: 1. Նեղոս գետին մօտ ի՞նչ կը բուսնի, և հին ատեն ի՞նչ բանի կը գործածուէր: 2. Հիմա ալ կը գործածուի՞ ինչու: 3. Ուրիշ ի՞նչ բանի կը գործածուէր: 4. Նեղոս գետն ամէն տարի ի՞նչ կը լլայ:

Պատերազմ	կերակուր	Նեղութիւն
Փափաքիլ	Վարաւան	Նպատակ
Իմանալ	Զօրապետ	Հասարակ
Զարմանալ	Ընտանիք	Վայելել

ՏՂՈՒ ՄԸ ԸՐԱՅԸ ԶՕՐԸ ՀԱՄԱՐ

1. Անգամ մը Գերմանիոյ և Գաղիոյ մէջ տեղ պատերազմ եղաւ, և Գերմանացի զինուորները Գաղիա մտնելէն ետքը՝ շատ անգամ դժուարաւ կերակուր կը գտնէին իրենց համար: Գերմանացի զինուոր մը իր այս մտախնկրած նեղութեան վրայ կնոջը գրելով անոր կը յայտնէր թէ որչափ կը փախաքէր գետնախնձոր ուտել, ինչպէս որ իր տունը ստէպ ուտել սովոր էր: Անոր Ֆրից անուն պզտիկ տղան՝ այս նամակը կարդալով՝ միտքը դրաւ պարկ մը գետնախնձոր տանիլ իր հօրը: Խեղճ տղան չէր դիտեր թէ բանակը որչափ հեռու էր տունէն, և թէ ինչ ճամբով կ'երթըցուէր հոն. բայց և այնպէս պարկի մը մէջ տարածին չափ գետնախնձոր լեցնելով և նոր զգեստներն հագնելով, բանակը երթալու ճամբայ ելաւ:

2. Իր այս գիտաւորութիւնը չյայտնեց մօրը՝ վախնալով թէ գուցէ արգելէր զանի երթալէ: Բանակն իբր 400 մըն, կամ:

կարաւանի ժամով, 133 ժամ հեռու էր տու-
նէն : Ունեցած քիչ մը ստակը քիչ ժամանակի
մէջ սպառեցաւ . բայց ճամբան գիշերն անցընե-
լու համար տուն մը մտնելով, տանը բարեսէր
մարդիկ տեղեկացան անոր այս ճամբորդու-
թեան նպատակին և քիչ մը ստակ տուին, այն-
պէս որ տղան կարող եղաւ այն ճամբէն անց-
նող կառքով մը քանի մը մղոն տեղ երթալ :

3. Սյսպէս մերթ քալելով և մերթ կառք
հեծնելով, վերջապէս բանակը հասաւ : Սյ-
կայն ի՞նչպէս պիտի գտնէր հայրը : Դիմա-
ցը ելլող առաջին զինուորին հարցուց, բայց
անիկա չկրցաւ տղուն տեղեկութիւն տալ
հօրը վրայ : Ուրիշի մը, և դարձեալ ու-
րիշի մը հարցուց, բայց ի զուր . ի վերջոյ
զինուոր մը եղելութիւնն իմանալով, տղան
զօրապետին տարաւ, որ երբ լսեց թէ անիկա
400 մղոն հեռու տեղէ մը կու գար հօրը
գետնախնձոր բերելու, իր վրանը հրաւիրեց
զանի մինչև որ հայրը գտնուէր : Տղան եր-
կար ատեն զօրապետին վրանին մէջ մնաց :
Զօրապետը գետնախնձորը սպասաւորին
տուաւ եփելու և այն իրիկուն շատ պաշտօ-
նակալներ հրաւիրեց իր հետ ընթրելու : Հրա-
ւիրելոց մէկն ալ տղուն հայրն էր որ հասա-
րակ զինուոր մը ըլլալով՝ շատ զարմացաւ ի-
րեն եղած այս հրաւերին :

4. Հրաւիրեալները սեղանին քով գալով
և անոր վրայ ծածկուած մեծ պնակ մը տես-
նելով, հետաքրքրութեամբ կը սպասէին դիտ-
նալու թէ ի՞նչ կար արդեօք պնակին մէջ : Երբ
ամէնքը նստան, զօրապետն ըսաւ անոնց,
« Գերմանացի տղու մը շնորհիւ դուք այս ի-
րիկուն շատ համեղ կերակուր մը պիտի ու-
տէք . ընտիր բոյս մը որ ձեր բնիկ երկրէն
եկած է : » Սյս ըսելէն ետքը պատմեց թէ
տղայ մը այնչափ հեռու տեղէ գետնախնձոր
բերած էր իր հօրը, և հրաման ըրաւ որ
տղան ներս գայ :

5. Ի՞նչ մեծ եղաւ հասարակ զինուորին
զարմանքը, երբ տեսաւ որ ներս մտնողն
իր տղան էր, և թէ տունէն մինչև բա-
նակը, այն երկայն ճամբորդութիւնն ը-
րած էր անոր գետնախնձոր բերելու : Հայրն
ու որդին միանգամայն մեծ պատիւ գտան
խնջոյքին մէջ, և որովհետև հայրը քանի մը
օր առաջ պատերազմի մէջ ծանր վէրք մը ա-
ռած էր, որդւոյն հետ տեղը դառնալու
հրաման ընդունեցաւ : Մեծ ուրախութիւն
եղաւ ընտանիքին, երբ երկուքը մէկէն տուն
եկան . նաև բոլոր գիւղացիք շատ պատիւ ը-
րին տղուն իր հօրը վրայ այնչափ սէր, և ա-
նոր մխիթարութիւն հայթայթելու այնչափ
փափաք ունենալուն համար :

6. Տղայ մը որ իր ծնողքը սիրելով գէտ անոնց ունեցած պարտաւորութիւնները կը կատարէ, և ամէն կերպով կը ջանայ զանոնք մխիթարել և սիրովել, բոլոր մարդոց պատիւն ու յարգը միշտ կը վայելէ : Աստուած ալ երկրի վրայ երկայն կեանք կը խոստանայ անոնց որ իրենց ծնողքը կը պատուեն :

Հարցումներ : 1. Հայր մը ի՞նչ բանի կը փոփայէր, և տղան ի՞նչ ըրաւ : 2. Ճամբան որչափ հեռու էր, և տղուն ի՞նչ պատահեցաւ : 3. Տղան երբ բանակը հասաւ ի՞նչ ըրաւ . գորպպէտն ինչ ըրաւ անոր : 4. Սեղանին վրայ ի՞նչ կար . և գորպպէտն ի՞նչ ըսաւ : 5. Հայրն ու որդին ո՞ր գաջին : 6. Ծնողասէր տղայք ի՞նչ կ'ըլան :

Գ Ա Ս 30

Տիկին	Ժողովել	Խոնարհ	Չանայ
Գատնել	Աղջիկ	Շուշան	Բարի
Սորվել	Վազել	Ուրախ	Եղբայր
Արցունք	Նախանձ	Խնդալ	Հարժիլ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ

1. Տիկին մը սովորութիւն ունէր իրիկունները տղաքը ժողովել և անոնց հարցնել թէ ինչ ըրած էին այն օր, և ինչ կերպով ջանացած էին ուրիշներուն երջանիկութեանը համար : Իրիկուն մը այս տղայոց մեծերը խո-

նարհարար պատմեցին անոր իրենց ըրածները . բայց երկու պզտիկ աղջիկները, Մարիամ և Շուշան, լուռ կեցան :

2. Վերջապէս Մարիամ այսպէս խօսեցաւ . « Ես չեմ յիշեր թէ այսօր բարի գործ մը ըրի, միայն երբ դասակիցներուս մին իր դասն աղէկ սորված ըլլալուն համար մեր դասին մէջ առաջին եղաւ, վաղելով համբուրեցի զանի . այն ալ ուրախանալով ըսաւ ինծի . ' Դուն շատ բարեսիրտ ես ' : »

3. Եւտոյ Շուշան այսպէս խօսեցաւ . « Մյսօր իմ քովս պզտիկ աղջիկ մը կը նստէր ու լուռ փոքր եղբայրը մեռած էր : Տեսայ որ այս աղջիկը դասը սորված ատեն արցունք կը թափէր . դու՞ թս շարժեցաւ անոր վրայ, և գլուխս անոր քով դնելով հետը լացի . անատեն ինք գլուխը վերցնելով համբուրեց զիս և ըսաւ, ' Մեծ բարիք քիւր ինծի : ' Չեմ գիտեր թէ ինչ ըրի որ այսպէս խօսեցաւ այն աղջիկը : »

4. Տղոց մայրը ատոնք լսելով շատ ուրախացաւ և ըսաւ, « Սիրելի Մարիամ, ուրախ եմ որ դուն նախանձեցար, երբ բարեկամդ գատն մէջ քեզ անցաւ, այլ անոր ուրախակից եղար : » Եւտոյ Շուշանին դառնալով ըսաւ, « Ուրախացողներուն հետ ուրախանալ և լացողներուն հետ լալ մեր պար-

տաւորութիւնն է . ուստի , սիրելի Շուշան , բարեկամիդ կարեկից ըլլալով անոր հետ լալդ-շատ գովելի է :”

5. Այս երկու աղջկանց ըրածը շատ գեղեցիկ էր , և ճիշդ ֆրիստոսի ուզածին պէս : Թէև չենք կրնար աղէկ խրատ տալ կամ իմաստուն կերպով խօսիլ մէկու մը , սակայն կրնանք ուրախացողին հետ խնդալ և լացողին հետ լալ , և այսպէս մեր համակրութիւնը ցուցնել :

Հարցո՞ւմեր : 1. Յիկին մը ի՞նչ ընել սովոր էր : 2. Մաւրիամ ի՞նչ ըսաւ : 3. Շուշան ի՞նչ պատմեց : 4. Մայրն ի՞նչ ըսաւ Մարիամին . Շուշանի՞ն ինչ ըսաւ : 5. Տղայք ուրիշներուն ի՞նչպէս սէր ցուցնելու են :

Գ Ա Ս 31

կողով	Սղտոտ	Խանութ	Ծախել
կաթսայ	Ճերմակ	Սնուկ	Խառնել
Պատրաստ	Պատճառ	Երկայն	Երկաթ
Ցամբիլ	Բարակ	Ճամբայ	Հասնիլ

ՀԻՆ ՔՈՒՐՉԵՐ

1. Հին քուրջերուն օգուտն ըսեմ քեզի : Անցեալ օր ծեր մը տեսար որ , կռնակը կողով՝ ձեռքն ալ փայտ մը , փողոցները կը պտտէր , և ուր որ աղտոտ բաներու կոյտ մը կը տեսնէր ,

ձեռքի փայտովը կը խառնէր և դտած քուրջի կտորները կողովը կը դնէր : Ժողված քուրջերը երբեմն այնպէս աղտոտ էին , որ մարդը զանոնք ձեռք առնելու կը զգուէր . բայց և այնպէս ամէն դտած կտորը կողովը կը դնէր : Երբ հարցուցիր անոր թէ ինչ պիտի ընէր այն քուրջերը , “ Պիտի ծախեմ ,” ըսաւ . և դուն զարմացար :

2. Երէկ Պալատ երթալով , երբ մեծ խանութի մը անջևէն կ’անցնէի որ այնպիսի քուրջերով լեցուն էր՝ տեսայ որ այն ծերը հոն եկաւ , և իր կողովին մէջ գտնուած քուրջի կտորուանքը խանութպանին ծախելով , քաշի (օրս) գլուխ այնչափ ստակ առաւ որչափ բաւական էր հայ մը գնելու :

3. Խանութին բոլոր քուրջերն ալ անպիտան բաներ էին , բայց և այնպէս հոն մօտ նաւ մը կը կենար որ այն քուրջերն առնելով Ամերիկա պիտի տանէր : Մեր գործածած գեղեցիկ թուղթը հոն այնպիսի աղտոտ քուրջերէ կը շինուէ : Այն քուրջերը նորէն այս երկիրը կը բերուին , բայց անոնք սա կերպով թուղթ կ’ըլլան :

4. Նախ այն քուրջերը երկաթէ մեծ կաթսաներու մէջ կ’եփուին , բայց ջրին մէջ նիւթ մը կը դրուի որ այն աղտոտ քուրջերը կը ճերմկցունէ , յետոյ այն ճերմկած քուրջերը

քիչ մը ջրով աղօրելքի մէջ կ'աղացուին, այնպէս որ սերի (բայժաբ) պէս ճերմակ հիւթի կը փոխուին: Այս հիւթը կաթսաներէն կը վազցընեն պղնձէ սնտուկի մը մէջ, և վրան նորէն ջուր լեցնելով այնչափ կը խառնեն որ այն հիւթը կաթի պէս ճերմակ, և թուղթ շինուելու պատրաստ կ'ըլլայ:

5. Այս կաթի նման նիւթը զգուշութեամբ նայուելու ըլլայ, կը տեսնուի որ անոր ճերմկութեան պատճառը մէջի շատ բարակ և սպիտակ թելերն են: Յիշեալ կաթնակերպ նիւթը կը վազցնեն շատ երկայն աաշտէ մը որդւն մէջ երկաթէ խողովակներով անդադար տաք օդ կը փչուի, մինչև որ ջուրը ցամքի, և բարակ թելերը միայն մնալով մէկտեղ կը չորնան և բարակ թերթ մը կ'ըլլան:

6. Երբ այս թուղթ եղած թերթը կը չորնայ, դործիք մը անոր մէկ ծայրը կ'առնէ կը տանի, բայց միւս ծայրը դեռ տաշտին մէջ է, քանզի տաշտին մէջ թուղթը շարունակ կը պատրաստուի, մինչև որ կաթնային մէջ ճերմակ նիւթը սպառի: Այս կերպով շինուած թուղթը երբեմն այնպէս երկայն կ'ըլլայ որ մէկ ժամու ճամբայ կրնայ հասնիլ, բայց ընդհանրապէս թուղթը շինուածին պէս թերթ թերթ կը կտրուի:

Հարցումներ: 1. Ե՞րբ մը ի՞նչ կը փոզկեր: 2. Ժողոված թուրջերն ի՞նչ ըրաւ: 3. Ո՞ւր կը զրկուին: 4. Ի՞նչ կերպով թուղթ կ'ըլլան: 5. Ինչո՞ւ կը ճերմկի: 6. Թուղթ ըլլալէն ետքը ուրիշ ի՞նչ գործողութիւն կ'ըլլայ:

Գ Ա Ս 32

Վարժապետ	Իմաստուն	Ժամանակ
Աշակերտ	Փոխանակ	Աղիւսակ
Կենդանի	Գնդասեղ	Չմեղն
Արատել	Մօտենալ	Կատարել

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻ ՄԸ ԵՐԱՋԸ

1. Ստենօք բարի և խմբատուն մարդ մը կար որ իր բոլոր ժամանակը տուած էր տղաք կրթելու, և շատ անդամ կը տեսնէր որ տղայք աւելի փոյթ ունէին խաղալու, երբեմն նաև իրարու հետ կուտելու, քան թէ իրենց դասերը սորվելու: Օր մը այս վարժապետին աշակերտներն անոր շատ նեղութիւն տուին: Պօղոս, փոխանակ աշխարհադրութեան դասը սորվելու, թուղթի կտորները բոլորելով դէպի ձեզուն կը նետէր. Յովհաննէս ալ փոխանակ բերնուց սորվելու բաղմատատկութեան աղիւսակը, ճանճ մը բռնեց, և դնդասեղ մը անցնելով խեղճ կենդանւոյն մէջքէն, անդէթաբար անոր տանջուիլը կը դիտէր:

2. Պետրոս իր աղաոս մատուրներն այն

չափ քսեց քերականին վրայ, որ գիրերը սկսան այլ ևս չկարդացուիլ: Այն միջոցին Մարիամ և Եսթեր իրարու հետ կը կռուէին իրենց թուարանութեան նոր տախտակին համար. Յակոբ և Կարապետ ալ առանձին տեղ մը քաշուած սկսան ծեծկուել զմեղինի մը համար զոր պատահմամբ դտած էին: Յակոբ ներս եկաւ աչքին տակը ճանկուտուած, Կարապետին ալ ճակտին վրայ ապտակի մը սև նշանը կը տեսնուէր:

3. Դպրոցն արձակուելէն ետքը, վարժապետն իր գրասեղանին առջև նստելով սկսաւ խորհիլ թէ ինչպէս ընէր որ իր աշակերտները միշտ բարի ըլլալ սորվէին: Այսպէս խորհելով նիւրհեց, և քնոյ մէջ սա երազը տեսաւ: Սնոր կը թուէր թէ առտու էր, և երբ զանգակը հնչեցուց, բոլոր աշակերտները մաքուր երեսներով և շիտակ սանտրուած մազերով հանդարտութեամբ եկան իրենց տեղերը նստան, և զուարթութեամբ իրենց գիրքերը բանալով սկսան կարդալ: Իւրաքանչիւր աշակերտ զգուշութեամբ կը նայէր չարատել և չպատուել իր գիրքը, և վերջապէս երբ անոնք համար տալու եկան, ամէնքն ալ շատ աղէկ սորված էին իրենց դասերը:

4. Երազին մէջ վարժապետին կը թուէր

նաև թէ, իւրաքանչիւր աշակերտ ունէր զմեղին մը, եղունգները կտրուած և մաքրուած, նոյնպէս կտրուած մատիտ մը: Վերջապէս իրիկուն ըլլալով, երբ դպրոցն աւարտեցաւ, ամէն աշակերտ վարժապետին մօտենալով՝ քաղաքավարութեամբ «գիշեր բարի» ըսելով կը մեկնէր մեղմով, փոխանակ վազելով իր գլխարկը կամ կերակուրին կողովն առնելու, որպէս զի վայրկեան մը առաջ դուրս ելլէր դպրոցէն. և փոխանակ պոռալով փողոց ելլելու և շուները վախցնելու, այնպէս հանդարտ կ'ելլէր դպրոցին դռնէն որ ձայն չէր լսուէր:

5. Վարժապետն արթննալով ըսաւ, «Ո՛հ, երանի թէ աշակերտներս ջանային այնպէս ընել որ երազս կատարուէր:»

Սիրելի տղայք, կա՞ն ձեր մէջ ջանացողներ որ իրենց վարժապետին ալ ասոր նման երազը կատարուի:

Հարցո՞ւմեր: 1. Վարժապետ մը ինչպիսի՞ աշակերտներ ունէր. 2. Պոչոս և Յովհաննէս ի՞նչ կ'ընէին: 3. Վարժապետն ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ տեսաւ: 4. Ուրի՞շ ինչ տեսաւ: 5. Վարժապետը երբ արթնեցաւ ի՞նչ ըսաւ:

Գ Ա Ս 33

Ցանկը	Երկայն	Ճեղքել	Նաւակ
Շողի	Ելլել	Բարձր	Երես
Յատակ	Կանգուն	Եզերք	Երկաթ
Քալէլ	Ծրար	Կերպաս	Դարբին

ՇՈՂԵՆԱԼԻՈՒՅ ՎՐԱՅ ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍԲ

1. Այս գիրքը կարդացող տղայոց շատերը թերևս տեսած չեն շողենաւ, ոչ ալ առաջագատաւոր նաւ, և ոչ ջուր այնչափ ընդարձակ և խոր որ նաւ մը կարենայ անոր վրայ երթևեկել: Եթէ ձենէ մէկը երթայ այն մեծամեծ նաւերուն վրայ որ Կոստանդնուպոլսէն ելլելով շատ հեռու տեղեր կ'երթան, շատ զարմանալի բաներ պիտի տեսնէ, որոնց մէկ քանին կ'ուզեմ հոս նկարագրել:

2. Շողենաւը մեծ երկաթաշէն տուն է, որուն բոլոր դռներն իր յարկին կամ տանիքին վրայ են: Բայց նաւք ուրիշ կողմանէ ալ տուներու չեն նմանիր: Շատ երկայն են, ու մտնք մինչև հարիւր յիսուն, կամ հարիւր եօթամասուն կանգուն, մինչդեռ անոնց լայնութիւնը հազիւ 15 կամ 20 կանգուն է: Նաւերուն մէկ ծայրը բոլորչի և միւս ծայրը սուր է, որպէս զի նաւը կարող ըլլայ ջուրը ճեղքելով առաջ երթալ:

3. Երբ մէկը նաւակով մեծ շողենաւի

մը քով կ'երթայ, 8 կամ 10 ոտք սանդղէ մը վեր ելլելու է որ նաւին տանիքին վրայ ելլէ. այսչափ բարձր է նաւին տանիքը ջրին երեսէն. և եթէ նաւին այն մասը որ ջրին մէջ է՝ տեսնել կարելի ըլլալը, պիտի տեսնուէր որ նաւին տանիքը ջրին երեսէն որչափ վեր է, յատակն ալ դրեթէ նոյնչափ վար է: Զարմանալի բան մ'ալ սա է որ, նաւերուն տանիքին վրայ 30 կամ 40 կանգուն երկայն կայմեր անկուած են: Այս կայմերուն վրայ չուամներ կան որոնց ծայրերը նաւին տանիքին եզերքներուն կապուած են:

4. Շողենաւին մէջտեղ երկաթէ ծխնելոյզ մը կայ, այնպէս լայն որ մէջը պզտիկ տղայ մը կրնայ առանց ծռելու քալել, եթէ ծրխնելոյզը պառկած ըլլայ: Ծխնելուզին տակը հնոց մը կայ, ուր ամէն օր քանի մը ձիու բեռածուխ կը վառի ջուրը եռացնելու համար, որմէ մեքենան շարժող շողին յառաջ կու գայ: Շողենաւին մէջ այս մեքենան կը տեսնուի, և շատ զուարճալի է անոր շարժելովը նաւուն յառաջ մղուիլը տեսնել: Տղայութեանս ատեն ախորժեղով կը նայէի այս մեքենային, երբ շողենաւի մէջ կը գտնուէի:

5. Շողենաւին մէջ կան շտեմարանի կամ համբարանոցի նման տեղեր, ուր բեռինք կը պրուին, այսինքն քուրձերով ցորեն, մեծա-

մեծ ծրարներով բամբակ, որոնք այն շտեման
 րաններուն մէջ դրուելով քաղքէ քաղաք
 կը տարուին: Այսպիսի մեծ շոգենաւուց մէջ
 հարկաւ այլևայլ արուեստներ գիտցող շատ
 մարդիկ կը գործածուին, զոր օրինակ նա
 ւաստիներ, հիւսեր, դարբիններ, մեքենա
 գործներ, կրակավառք և իրենց բոլոր կեան
 քը կ'անցունեն կաթսային շուրը եռացնող
 կրակը վառ պահելու: Հնոցին մէջ շարունակ
 ածուխ նետելով: Ծոգենաւին մէջ կան նաև
 հացագործներ, խոհարարներ, և ասոնցմէ
 զատ շատ ճամբորդներ:

6. Երկաթի կտորի մը ջրին երեսը լողա
 ւը երբէք տեսած է՞ք: Ոչ, բայց հոս ա
 հա երկաթէ ահագին նաւ մը մէջը 2000 ձի
 ու բեռան ծանրութեամբ այլևայլ վաճառ
 ներով և 2 կամ 3 հարիւր մարդով, սակայն
 չընկրվիր: Ասոր պատճառն ի՞նչ է: Առ պղնձէ
 կաթսայ մը և ջրին մէջ դիր զայն, և պիտի
 տեսնես որ կաթսան ջրին երեսը կը լողայ:
 Ասոր պատճառը սա է: Կաթսան, իր ծան
 րութեանը նայելով՝ ջրին վրայ շատ տա
 րածուած է, այնպէս որ տակի ջրին զօրու
 թիւնը զանի վեր կը բռնէ: Նաւերն իրենց
 ծանրութեանը նայելով՝ ջրին երեսին վրայ
 շատ տարածուած ըլլալով կը լողան:

Հարցումներ: 1. Յղայք նաւերը որք կրնան տեսնել: 2. Ի՞նչ

է շոգենաւը: 3. Ծոգենաւը որչափ բարձր է, և վրան ի՞նչ
 կայ: 4. Ծոգենաւը ինչով կը շարժի: 5. Ծոգենաւին մէջ
 ի՞նչ բաներ կը գտնուին: 6. Ծոգենաւ մը որչափ ծանրու
 թիւն կրնայ տանել, և ի՞նչ է չընկղմելուն պատճառը:

Նաև իրոցիքսու մն գտնելու մ յոյսի զն քո
 = զի ճառով

ԳՍՍ 34

Խրատել	Բարեպաշտ	Օգտակար
Որոշել	Սպանել	Իրիկուն
Պարտիզպան	Համարձակ	Անբրկիւղ
Աշաղակ	Սարսափել	Փոթորիկ

ԳՈՂ ՍԻՄՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Սիմոն չէր հնազանդեր իր ծնողացը որ
 միշտ կը խրատէին զանի չար տղայոց հետ ըն
 կերութիւն չընել: Սիմոն իր բարեպաշտ ծնո
 ղաց այս օգտակար խրատը մտիկ չընելուն
 համար ստէպ կը պատժուէր: Օր մը Սիմոնի
 չար ընկերները հրաւիրեցին զանի կեռաս
 գողնալու, և Սիմոն ընդունեց անոնց հրա
 ւելը:

2. Ամէնքը մէկտեղ պարտէզին մօտ ան
 տառ մը երթալով՝ որոշեցին սպասել հոն մին
 չև իրիկուն, և մթննալէն ետքը պարտէզը
 մտնել կեռաս գողնալու: Կը խորհէին թէ
 մութը կոխելէն ետքը, պարտիզպանն իր
 տունը կ'երթայ, և անատեն համարձակ և
 անբրկիւղ կրնային յառաջ տանել իրենց չար

խորհուրդը : Արդարև քիչ մը ետքը բաւական մթնցաւ , և տղայք անտառէն դուրս ելլելով պարտեզ գացին : Այն օրը տխուր օդ մը կար , և երկինք սև ամպերով ծածկուած էր :

3. Տղայք կարծեցին թէ իրիկուն եղաւ , բայց դեռ կանուխ էր : Երբ ծառերու վրայ ելան և ուրախութեան աղաղակներով կենուաները կը քաղէին և կ'ուտէին , պարտիզ պանը որ պարտեզին մէկ անկիւնն իր գործին զբաղած էր , աղմուկը լսելով վազեց եկաւ , և գող տղոց մէն բռնելով սկսաւ ծեծել : Միւսները սարսափելով ծառերէն վար ցատկեցին և սկսան փախչել : Սիմոն ալ այս փախչողներէն մին էր :

4. Այն միջոցին փոթորիկը սկսաւ , երկինքը կ'որոտար , կը փայլատակէր , շանթեր կ'արձակուէին և անձրևը հեղեղի պէս կը տեղար , այնպէս որ կարծես թէ Աստուած այս չարամիտ տղայք պատժելու համար հանեց այն միջոցը : Տղոց մէջէն անվախները մէյմէկ կողմ ցրուելով աներևոյթ եղան : Սիմոն որ փափկասուն և անվարժ էր , որոտումներէն և փայլակներէն վախնալով , անձրևէն ալ թրջած ըլլալով անտառը մտաւ , և բարձր կաղնոյ ծառի մը տակ կծկեցաւ :

5. Թերևս կը խորհէր սպասել հոն մինչև

որ փոթորիկը անցնէր : Խեղճ տղան չէր գիտեր թէ ապաւինած տեղը վտանգաւոր էր : Արդարև շատ չանցաւ , կայծակ մը զարկաւ այն ծառին որուն տակ Սիմոն կը կենար , և Սիմոն ի քթթել ական ածխոյ պէս սեցած ինկաւ մնաց հոն :

Չար ճամբու մէջ քալողներուն վախճանը կորուստ է :

Հարցումներ : 1. Սիմոն ինչպիսի՞ տղայ էր , և ընկերները անոր ի՞նչ ըրին : 2. Ո՞ր գացին , և ի՞նչ ըրին : 3. Պարտիզ պանը ո՞ր էր , և ի՞նչ ըրաւ : 4. Օղը ի՞նչպէս էր : Սիմոն ո՞ր պահուըտեցաւ : 5. Ի՞նչ եղաւ :

Գ Ա Ս 35

Տիկին	Սենեակ	Տեղակ	Ասեղ
Գերձան	Գետին	Բազմոց	Փողոց
Պառաւ	Բլուր	Օգնել	Պատրաստ
Վախնալ	Լեցուն	Յոգնել	Երաջ

ԱՍԵՂՆԵՐՈՒ ԳԵՏԸ

1. Զանիկ տիկինը պատուհանին քով նըստած Գարեգինին անդրաձարտիքը կը կարկրտէր , և Վարդուհի սենեակին մեջտեղ փայտի կտորներէ բարձր դղեակ մը կը շինէր :

« Հոս եկուր , Վարդուհի , » ըսաւ Զանիկ տիկինը , « սա ասեղս անցուր : » Մայրն արդէն քանի մը անգամ խնդրած էր անկէ ասեղն

անցունել, և վարդուհի յօժարութեամբ դա-
ցած չէր: Անոր աչուընեքը միշտ դղեակին
վրայ էին, երբ մօրը քով կ'երթար ասեղն
անցունելու: «Գիտես որ ես հիմա աղէկ չեմ
տեսներ», ըսաւ մայրը, «եւ այս անդրաւար-
տիքը կարկտելու եմ, ուստի և խնդրեցի քե-
նէ որ աչուընեքդ խնձի փոխ տաս:»

2. Վարդուհի ասեղն առաւ և անցուց, և
«Գերձանդ մի փրցուններ, քանզի ես խաղա-
լու ժամանակ չունիմ», ըսելով նորէն իր
դղեակին քով գնաց. բայց բարկացած ըլլա-
լով այնպէս ուժով կոխեց դնաց որ գետինը
ցնցուեցաւ և դղեակը փլաւ: Վարդուհի այս
անյաջողութիւնը տեսնելով, այլ ևս խաղալ
չուղեց, այլ բազմոցին («եփե») վրայ պառկելով
սկսաւ լալ: Քիչ մը ետքը ինքզինք գեղի
մը մէջ դտաւ, ուր երբէք դացած չէր: Հոն
փողոցին քարերը շատ սուր էին, այնպէս որ
քալելու ատեն անոր ոտուընեքը կը մտնէին:
Տուներուն դռները պառաւ կանայք կեցած
էին, և ամենուն ալ կերպարանքը նոյն էր,
այսինքն ասեղի պէս սրածայր քիթեր և սրա-
ծայր աչքեր ունէին:

3. Վարդուհի այն դեղէն հեռանալով ե-
կաւ գետի մը քով որ հայելոյ կը նմանէր,
և անոր քով բլուր մը կար որ ձեան երե-
ւոյթ ունէր: Երբ վարդուհի այս բաներուն

կը նայէր, ձայն մը լսեց որ անոր կ'ըսէր, «Աչ-
խատէ, աղջիկ:» Վարդուհի ետին նայելով
տեսաւ որ գեղին բոլոր պառաւ կանայք ա-
նոր ետեէն եկած էին, և նստած կը նայէին
անոր: Յետոյ այն պառաւներէն մին ըսաւ
վարդուհւոյն, «Աղջիկ, դուն այնպիսի տեղ
մը եկած ես, ուր կը զրկուին իրենց մօրն օդ-
նել չուզող աղջիկներ: Այս դեարը բոլորովին
ասեղ է, և այս ձեան նման բլուրը՝ բոլորովին
գերձան: Պէտք է որ դուն բոլոր այն ասեղ-
ներն անցունես, և զանոնք այս պառաւ կա-
նանց ապարօշին (ճօր) վրայ խոթես, որ երբ
անոնք կար կարել ուզեն, պատրաստ ըլ-
լան: Սկսէ ուրեմն աչխատիլ:»

4. Յետոյ այն պառաւ կինը դաւազանը
վարդուհւոյն վրայ շարժեց, և վարդուհի
վախէն սկսաւ կրցածին չափ շուտ շուտ ա-
սեղներն անցունել: Ամէն անգամ որ ասեղ
մը կ'անցունէր, ամենէն մօտ եզող պառաւ
կնոջ ապարօշին վրայ կը խոթէր զայն, և այն-
չափ խոթեց որ, ասեղներէն կախուած գեր-
ձանները հարսերու թիւին պէս ծածկեցին
պառաւին երեսը:

5. Բայց ասեղներուն գետը տակաւին այն-
չափ լեցուն էր որչափ առաջ, և գերձանին
բլուրն այնպէս բարձր էր ինչպէս առաջ, և
վարդուհի յոգնեցաւ և անօթեցաւ: «Ո՛հ,

ես բոլոր այդ ասեղները չեմ կրնար լմնցնել, գիտեմ, չեմ կրնար,” ըսաւ . սակայն պառաւ կինը նորէն դաւազանով սպառնացաւ անոր, և վարդուհի ստիպուեցաւ աշխատիլ : Յետոյ յանկարծ այն աստիճան յողնութիւն զգաց որ, “Ս. Լ ասեղ չեմ անցուներ, կ'երթամ, զիս ծեծէ, հոգս չէ,” ըսելով սկսաւ արագ վազել, բայց ոտքը սահելով ասեղներով լեցուն գետին մէջ ինկաւ :

6. Ստոր վրայ արթննալով հասկցաւ որ երազ էր, և տեսնելով որ իր մայրը դեռ աշուրները յողնեցնելով կը ջանար մթննալէն առաջ Գարեգինին անդրաւարտիքը լմնցնել, անոր քով վազեց ըսելով, “Ո՛հ, մայր իմ, շատ սոսկալի երազ մը տեսայ, և կ'ուզեմ բոլոր կենացս մէջ միշտ քու ասեղներդ անցունել :”

Հարցումներ : 1. Յիկին մը ի՞նչ ուզեց իր աղջկէն, և ի՞նչ ըսաւ : 2. Աղջիկն ի՞նչ ըսաւ, և ի՞նչ պատահեցաւ : 3. Պառաւ մը անոր ի՞նչ ըսաւ : 4. Վարդուհի ի՞նչ ըրաւ : 5. Ի՞նչ ըսաւ, և վազած ատեն ո՞ր ինկաւ : 6. Երբ արթնցաւ, մօրն ի՞նչ ըսաւ :

Գ Ա Ս 36

Հարուստ	Պալատ	Աղջիկ	Սառ
Գանդատ	Գտնել	Նուագ	Փողոց
Հանդէս	Վազել	Ճամբայ	Դողալ
Ձմեռ	Կօշիկ	Աշատ	Իսկոյն

Ե Ի Ն Ի Կ Է

1. Եւնիկէ դուստր էր շատ հարուստ մարդու մը որ պալատի պէս դեղեցիկ տան մը մէջ կը բնակէր : Սյու աղջիկն առատօրէն ունէր ինչ որ մարդուս պէտք է, բայց և այնպէս շատ անգամ դժգոհ էր : Օր մը սկսաւ լալ, և ետէ գոռակէ կ'ուզէր, իսկ մայրը չէր ուզեր տալ, քանզի արդէն բաւական կերած էր անկէ : Եւնիկէ կու լար և կը դանդատէր ըսելով, “Ես բան մը չունիմ,” և կը փափաքէր շուտ մեծնալ, “Գանդի,” կ'ըսէր, “անատեն ամէն բան պիտի ունենամ և պիտի կրնամ միշտ ետէ գոռակէ ուտել, և ոչ ոք կարող պիտի ըլլայ զիս արգելուլ :” Սյուպէս կու լար և կը գանգատէր Եւնիկէ, և շատ խիստ կը թուէր անոր այս կեանքը :

2. Եւնիկէ շատ կ'ախորժէր նաև երբ զինուորներուն երաժշտական նուագով անցնիլը կը տեսնէր : Սրդ, մինչ այնպէս կու լար և կ'ողբար, տանը մօտ եղող մեծ փողոցէն զինուորական երաժշտութեան ձայն լսեց, քանզի այն օր ուրբաթ էր, և զինուորները սեւաւել կոչուած հանդէսէն կը դառնային : Եւնիկէ իսկոյն դուրս վազեց զինուորները տեսնելու : Զինուորներն անցնելէն ետքը, երբ տուն կը դառնար, ճամբուն վրայ պզտիկ աղջիկ մը տեսաւ որ ցրտէն կը դողար, քանզի ձմեռ էր,

և խեղճ աղջիկը ոչ կօշիկ ունէր և ոչ գուրպայ : Եւնիկէ որ շատ աղքատ սիրտ ունէր, թէև երբեմն այնպէս դժգոհ էր, քիչ մը այն աղքատ աղջկան նայելով աչուքները արտասուօք լեցուեցան, երբ խորհեցաւ թէ ինք որչափ բաներ ունէր, իսկ այն աղջիկը բան մը չունէր :

3. Յետոյ ըսաւ անոր, « Աղջիկ, ինչո՞ւ համար առանց կօշիկի գուրս ելած ես այս ցուրտ եղանակին » : Աղքատ աղջիկը, որոյ աշունն Աննիճա էր՝ « կօշիկ չունիմ », ըսաւ : « Հայրդ ինչո՞ւ համար քեզի զոյդ մը կօշիկ չառնէր », հարցուց Եւնիկէ : « Ես հայր մայր չունիմ », պատասխանեց Աննիճա : « Հայր մայր չունի՞ն. հայրս որո՞ւ քով ես », հարցուց դարձեալ Եւնիկէ : « Սաթիկ հանրմին քոյն եմ որ զիս ամէն օր կը ծեծէ. երանի թէ փողոցը կենայի », պատասխանեց Աննիճա : « Լաւ », ըսաւ Եւնիկէ, « եթէ կօշիկ չունիս, և փողոցը պիտի կենաս, իմ կօշիկներս քեզի տամ » և խեղճ հոն քարի մը վրայ նստելով կօշիկները ոտքէն հանեց, Աննիճայի տուաւ, և ինք բոկոտն տուն դնաց :

4. Եթէ մայրն անոր ըրածն իմանար, պիտի յանդիմանէր զանի, բայց անոր բարեսիրտ թեանն արդէրք չըլլալու համար լռեց : Երբ հայրը տուն եկաւ, Եւնիկէ խօսեցաւ անոր

Աննիճայի վրայով և ըսաւ, « Հայր, հրաման տուր որ Աննիճա գայ մեր տունը բնակի. մենք ամէն բան առատութեամբ ունինք, այն ալ կրնայ մեզի հետ ապրիլ » : « Ի՞նչպէս », ըսաւ հայրը, « առաւօտուն լսեցի որ կ'ըսէիր թէ բան մը չունիս, կարօտ ես » : Եւնիկէ շատ ամհնալով պատասխանեց, « Աննիճան չտեսած, չէի գիտեր թէ որչափ բան ունիմ » :

5. Քիչ մը ետքը Եւնիկէ պատուհանէն կը նայէր : Սաստիկ ձիւն կու գար և երթալով մութը կը կոխէր : Եւնիկէ ըսաւ հօրը, « Հայր, տես մեր դրան առջև աստիճաններուն վրայ բան մը կայ » : Հայրը նայեցաւ ու տեսաւ որ բան մը կար հոն, և խեղճն գնաց հասկընալու համար թէ ինչ էր : Ի՞նչ կը կարծէք թէ գտաւ հոն : Հոն գտաւ Աննիճան որ բողբոլին թաց, մնած և յողնած աստիճաններուն վրայ կը նստէր : Եւնիկէի հայրը գիրկն առնելով Աննիճան ներս բերաւ, և կրակին մօտ տանելով տաքցուց զանի : Կարծեմ թէ Եւնիկէ իր փափաքին հասաւ. այն պզտիկ աղջիկը որ անոր դոհ ըլլալ սորվեցուց՝ միշտ մնաց անոր հետ :

Հարցումներ : 1. Եւնիկէ օր մը ի՞նչ ուզեց, և ի՞նչ ըսաւ : 2. Երբ զօրաց անցնիլը կը գիտեր փողոցին վրայ ի՞նչ տեսաւ : 3. Աղքատ աղջկան ի՞նչ ըսաւ. աղջիկն ինչ ըսաւ : Եւնիկէ ի՞նչ տուաւ անոր : 4. Աննիճայի համար հօրը ի՞նչ

խօսեցաւ : հայրն ինչ ըտաւ : Եւ Անոնց գրան առջև ո՞վ կար , և ի՞նչ եղաւ :

Գ Ա Ս 37

Վարժապետ	Հանդիպիլ	Փոխանակ
Բարձրանալ	Ցրտմութեամբ	Հետեալ
Պահարան	Բանալի	Գանձանակ
Դահեկան	Փորձութիւն	Ճառագայթ

Բ Ա Յ Ք Ս Ա Կ Ը

1. Պետրոս իբր տասուերկու տարեկան տղայ էր , և դպրոցն մը մէջ կը բնակէր : Հայր և մայր չունենալուն համար վարժապետին հետ կը բնակէր : Աղէկ տղայ էր , իր դասերն աղէկ կը սորվէր , ամէն բանի մէջ հնազանդ էր , և միշտ ուղիղ գործել կ'ուզէր :

2. Օր մը Պետրոս փողոցէ մը անցնելու ատեն օդապարիկ գնդակներ ծախող մարդու մը հանդիպեցաւ : Օդապարիկ գնդակները տեսած ըլլալու էք . Ղալաթիոյ կամուրջին գլուխն անցեալ ամառ անոնցմէ կը ծախուէր : Անոնք շատ գեղեցիկ կարմիր են , և եթէ թողուին , փոխանակ վար իյնալու , օդին մէջ կը բարձրանան , այնպէս որ եթէ մէկը չուզէր որ գնդակը բոլորովին օդին մէջ կործուի , անոր դերձան մը կը կապէ , որպէս զի ուզած ժամանակ վար քաշէ :

3. Պետրոս որ շատոնց կը բաղձար այնպիսի գնդակ մը ունենալ , երբ այն մարդուն հանդիպեցաւ , խորհեցաւ որ երթայ վարժապետէն ստակ խնդրէ գնդակներէն հատ մը գնելու համար : Բայց վարժապետը , « Ստակի պէտք չունիս » ըսելով անոր ստակ չտուաւ : Խեղճ Պետրոս գնաց տրտմութեամբ : Կը խորհէր թէ վարժապետը կրնար ստակ տալ , քանզի ուզածը միայն վաթսուէն փարայ էր : Չեմ գիտեր , բայց կարծեմ Պետրոս նեղացաւ իր վարժապետին թէ ինչու համար այն ստակը չտուաւ :

4. Հետեալ առտուն , երբ դպրոցն էին , վարժապետը յիշեց որ իր սենեակը նամակ մը թողած էր որ շուտ նամակատունը պիտի տարուէր . ուստի Պետրոսը կանչելով պահարանին բանալին տուաւ անոր ըսելով , « Գնա , պահարանս բաց , և մէջը դիմացի կողմը Մարտուան երթայու նամակ մը կոյ , առ զայն և ինծի բեր : » Պետրոս վաղեց վեր վարժապետին սենեակը և պահարանը բացաւ : Նամակն առած ատեն պղինձ ստակով լեցուն քսակ մը տեսաւ : Իսկոյն դիտեցաւ որ այն ստակը եկեղեցւոյն դանձանակէն էր , և վարժապետը որ եկեղեցւոյն դանձապետն էր՝ տուն բերած էր զայն առաւօտուն . գիտէր նաև որ այն ստակը գեռ համրուած չէր , և եթէ

քանի մը կտոր առնէր, ոչ ոք պիտի գիտնար, ինք ալ կարող պիտի ըլլար իր փափաքած գեղեցիկ կարմիր օգտապարիկներէն հաս մը գնել: Քսակին բերանը բաց և Պետրոսին դարձած էր, երկու կամ երեք դահեկան ալ կը կենար քսակին ճիշդ բերանը, այնպէս որ Պետրոսին փորձութիւն եկաւ զանոնք առնելու:

5. Պետրոս քանի մը ըրպէ վարանեցաւ, և վերջապէս անոր բարի խորհուրդը յաղթեց, և պահարանը գոցելով առանց ստակներուն դաշելու գնաց: Նամակը վարժապետին տուած ատեն տեսաւ որ վրան պղտիկ սարդ (մամուկ) մը կը պտտէր, և թօթուելով զայն, գնաց իր տեղը նստաւ և սկսաւ ուսմանը պարապիլ: Բոլոր այն օրը Պետրոս մտքին մէջ կէս մը զոյգացած էր այն ստակէն քանի մը դահեկան առած չըլլալուն համար: Չգիտնալով թէ այն փորձութեան դէմ գնե՞ն իրեն օգտակար եղաւ, կը խորհէր թէ աւելի երջանիկ պիտի ըլլար, եթէ իր ուղածին պէս ծախք ընելու համար քանի մը դահեկան առած ըլլար:

6. Դասերը լմնցնելէն ետքը վարժապետը սենեակը գնաց, և երբ պահարանը բանալով ստակները տեսաւ, կասկածեց թէ արդեօք Պետրոս ստակէն առած էր: Վար-

ժապետին միտքը չեկաւ այն ստակը, երբ զՊետրոս նամակին համար զրկեց: Պետրոսի վրայ գողութեան յանցանք գնել չէր ուզեր, բայց կը խորհէր թէ արդեօք պատճառ եղա՞ւ անոր փորձութեան մէջ իյնալու, և ճամբայ մը կը խորհէր գիտնալու թէ Պետրոս յաղթեց փորձութեան: Ճիշդ այն միջոցին արևը դուրս ելաւ ամպի մը ետեւէն, և պահարանին վրայ ճառագայթ մը ծագեց, այնպէս որ վարժապետը կրցաւ տեսնել սարդի ոստայնը որ քսակին ճիշդ բերնին վրայ ձգուած էր: Իսկոյն հասկցաւ թէ նամակին վրայ տեսնուած պղտիկ սարդն էր այն ոստայնը շինողը. քսակին վրայի ոստայնին առուած չըլլալէն ալ հասկցաւ որ Պետրոս քսակէն ստակ առած չէր, ապա թէ ոչ սարդի ոստայնը պատուած կամ աւրուած պիտի ըլլար, ուստի և աւելի սիրեց զՊետրոս:

Հարցումներ: 1. Պետրոս ինչպիսի՞ տղայ էր, և ո՞ւր կը բնակէր: 2. Օր մը ի՞նչ տեսաւ: 3. Վարժապետէն ի՞նչ խնդրեց: 4. Պետրոս ի՞նչ բերելու համար վարժապետին սենեակը գնաց, և ի՞նչ փորձութիւն ունեցաւ: 5. Պետրոսի մտքէն ի՞նչ անցաւ: 6. Վարժապետն ի՞նչ խորհեցաւ, և ի՞նչ խմայաւ:

Գ Ա Ս 38

Նայել	Խորհել	Ոսկը	Յողուած
Բարակ	Արիւն	Կարմիր	Արև
Դպչել	Առանց	Ցեասկ	Ամիոփ
Եղունջ	Գործիք	Շինել	Ընկեր

ՁԵՌՔԻ ԻՆՉՈ՞Ւ ՀԱՄԱՐ ԵՂԱԾ Է

1. Ձեռքդ վերցուր, Պետրոս, վրան նայէ. չէ՞ խորհիր թէ ինչու համար եղած է այն: Ձեռքը զարմանալի կերպով շինուած է: Անիկա կը բաղկանայ իբր երեսուն կտոր ոսկրոներէ որոնք շատ յարմար կերպով իրարու քով եկած և պնդով կապուած են, և անոնց յօդուածներուն տեղերը տեսակ մը ճարպով պէկ օծուած են: Ոսկրները կազուղ մտով ծածկուած են որուն մէջէն արիւնը կը վազէ բարակ խողովակներով որ յատկապէս արեան համար են: Եթէ ձեռքդ արևին բրունես, կը տեսնես որ անիկա կարմիր է. արդ զայն այնպէս կարմիր ցուցնողն արիւնն է որ մինչև մատուրներուն ծայրերը վազելով՝ բոլոր ձեռքին ջերմութիւն կու տայ:

2. Ձեռաց մէջ կան նաև ուրիշ բարակ բարակ թելեր, որ ջիղ կը կոչուին. ասոնք են որ քեզի զգալ կու տան իրերը, երբ զանոնք ձեռքով կը շօշափես կամ կը դպչիս անոնց: Այն բարակ ջիղերն են պատճառ որ,

երբ բանի մը կը դպչիս, կրնաս նաև առանց տեսնելու ըսել թէ ինչ է այն: Այս ջիղերը տեսակ մը հեռագրի թելերու պէս, մատուրներուն ծայրերէն մինչև ուղեղը կ'երթան:

3. Ձեռաց մէջ գտնուած բոլոր այս զարմանալի բաներն ամիովի բռնելու և պաշտպանելու համար անոր դրսի դին կրկին մտր թով պատած է: Նաև մատուրներուն ծայրերը կան եղունգներ որոնք մտրթը կը պահպանեն, որ ամենէն աւելի հոն կրնայ գլուրաւ պատուիլ կամ վնասուիլ:

4. Երբ մարդ մը գեղեցիկ գործիք մը կը շինէ, կ'ուզէ որ անիկա այն նպատակաւ գործածուի որուն համար շինեց զայն: Աստուած շինեց և տուաւ քեզի այդ զարմանալի ձեռքը, և կ'ուզէ որ դուն գործածես զայն այնպէս՝ ինչպէս որ անոր հաճոյ է: Արդ, ինչո՞ւ համար եղած է այդ ձեռքը: Կրնամ ըսել թէ ինչու համար եղած չէ. անիկա եղած չէ որ դուն անով ընկերներուդ զարնես, կամ գողութիւն ընես, կամ ուրիշ որ և իցէ չար բանի մը գործածես զայն: Ուրեմն միշտ բարի բաներու գործածէ ձեռքդ:

Հարցումներ: 1. Ձեռքն ինչէ՞ կը բաղկանայ: 2. Անոր մէջ ե՞նչ կայ, և մեզ ի՞նչ կ'ընեն: 3. Դրսի դին ի՞նչպէս է: 4. Ի՞նչ բանի գործածելու ենք զայն:

Գ Ա Ս 39

Վարժապետ
Արտասուք
Պատասխան
Գործածել

Աշակերտ
Համոզել
Մանաւանդ
Ցարակոյս

Մարիամ
Բարկանալ
Մաքրատէր
Համարել

ԱՌԱՆՅ ԽՕՍԵԼՈՒ ՍՏԵԼ

1. Վարժապետ մը իր աշակերտներէն աղջկան մը, «Ա՛հ, Մարիամ, որչափ կը ցաւիմ որ սուտ խօսեցար», ըսաւ : Աղջիկն անոր, «Սուտ խօսեցա՛ր, կ'ըսես, մինչդեռ ես բերնէս խօսք մ'անդամ չհանեցի», ըսաւ : Վարժապետն ըսաւ, «Այո, դիտեմ որ բերնէդ խօսք չհանեցիր, սակայն դործով Աստուծոյ առջև ստեցիր : Ինչպէս որ մարդ խօսքով կը ստէ, այնպէս ալ դործքով կը ստէ . և Աստուած մարդու սիրտը կը քննէ :»

2. Մարիամ ամօթէն սկսաւ վար նայել, և վարժապետը տեսնելով որ աղջիկը քարէ տախտակին վրայ արտասուք կը թափէր՝ ըսաւ, «Հիմա զքեզ կը համոզեմ որ սուտ խօսեցար : Աննա իր ընկերաց հետ դասը հեղելու համար երբ տեղէն ելաւ ու մէջտեղ եկաւ, գիրքը գրասեղանին վրայ թողուց : Դուն ալ քու գիրքդ տունը մոռցած ըլլալով, անոր գիրքն առիր որ համարդ սորվիս, ետքը դիպուածով գրքին վրայ մեղան թափուեցաւ, և դուն

վախնալով թէ Աննա պիտի բարկանայ քեզի, գիրքը գոցեցիր և Լուսիային գրասեղանին վրայ դրիր :

3. Աննա դասը լմնցնելէն ետքը, երբ իր տեղը դարձաւ և իր գիրքը հարցուց, դուն անոր պատասխան չտուիր, և այնպէս ձեւացուցիր թէ անոր գրքին ուր ըլլալը չէիր գիտեր, մանաւանդ աւելի ուշադրութեամբ դործիդ պարապելով, աչքդ շարունակ կարիդ վրայ տնկած բնաւ չորս կողմդ չէիր նայեր, և Աննային խօսքերը չլսելու կը զարնէիր : Վերջապէս Աննա իր գիրքը Լուսիային գրասեղանին վրայ դտնելով, «Վարժապետ, գիրքս ահա Լուսիային քովը գտայ, շնորհք ըրէք անոր ըսէք որ իր գիրքը գործածէ, ըսաւ և գիրքն առաւ :

4. Աննա իր գիրքին վրայի արատը երբ տեսաւ, դիտես ո՞րչափ ցաւեցաւ : Աննա մաքրատէր և զգուշաւոր աղջիկ է . ուստի կ'աշխատի իր բոլոր բաները մաքուր պահել և իր մաքուր գիրքն աղտոտած տեսնելով չկրցաւ իր ցաւը զսպել և ամենուն առջև լալ սկսաւ : Դուն տեսար որ անի կու լար և Լուսիան կը յանդիմանէր, և լսեցիր նաև որ Լուսիա կ'ըսէր, «Այո արատն ես չըրի՛, գրքիդ հոս ըլլալն ալ չէի դիտեր», բայց այս ամենուն վրայ բան մը չըսիր : Դուն այս միջոցը բռնեցիր որ

քու վրադ չտարակուսինք. սակայն ըրածդ ստախօսութիւն չէ՞ր: Աստուած քու սիրտդ կը ճանչնայ, ուստի այս ըրածդ ստախօսութիւն չհամարեց՞:

5. Մարիամ սկսաւ լալ և ըսել, « Չէի դէտեր որ ըրածս այնչափ դէշ բան է, այսուհետեւ այնպիսի բան չեմ ընէր:» Ասոր վրայ վարժապետն ըսաւ, « Ես ալ այնպէս կը յուսամ, սիրելի աղջիկս. ահա կը տեսնես որ բերնէդ առանց խօսք մը հանելու սուտ խօսած եղար: Եթէ ուղղակի Աննային պատասխան տայիր, ' Ես չըրի ' պիտի ըսէիր, այնպէս չէ՞ ահա քու դորժքէդ մենք այնպէս հասկըցանք: կը կարծես թէ դործով սուտ խօսինք Աստուծոյ առջև խօսքով ստելէն նուա՞ղ մեղք է:

Հարցումներ: 1. Վարժապետ մը աղջկան մը ի՞նչ ըսաւ. աղջիկն ինչ պատասխան տուաւ: 2. Մարիամ ի՞նչ զգաց, և վարժապետն ի՞նչ ըսաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ: 4. Մարիամ ի՞նչ ըրած էր: 5. Մարիամ ի՞նչ ըսաւ. վարժապետն ինչ պատասխան տուաւ:

ԳՍՍ 40

Տանջուիլ	Իշխան	Աղբատ	Ուտել
Կարդալ	Բուսնիլ	Երկիր	Ծարաւ
Կղզի	Դեղեն	Կեղև	Յատակ
Պտուղ	Արև	Դանակ	Առատ

ՀԱՅԻ ՊՏՈՒՂ

1. Ժամանակաւ փոքր իշխանուհի մը կար որուն ըսուեցաւ թէ Ժողովուրդը հաց չունենալուն համար սովէն կը տանջուէր: Իշխանուհին աւելի տեղեկութիւն ունէր քան իշխանը և հարկէ վրայ քան թէ աղքատութեան վրայ. ուստի աչքերը խոշոր խոշոր բանալով ըսաւ, « Եթէ հաց չունին, ինչո՞ւ համար պէտք է չեն ուտեր:»

2. Ես ալ դէրքի մը մէջ կարդալով թէ կան ծառեր որոց վրայ հաց կը բուսնի, և կան ուրիշ ծառեր որոնցմէ կաթ կը վազէ՝ ըսի, « Ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ որ այն երկրին բնակիչներն անօթի կամ ծարաւ ըլլան,» և յիշեցի այն պղտիկ իշխանուհին:

Եթէ կ'ուզէք որ հացն ինքնին բուսնի, պէտք է որ Խաղաղական ուղիւնոսի այն կողմերը երթաք ուր տարօրինակ մարդիկ կը բնակին: Հայի ծառերը կաղնոյ ծառերու չափ բարձր են, և անոնց պտուղը կիտրոնի չափ մեծ է և կիտրոնի պէս դեղին կեղև ունի:

3. Մարդիկ ամէն օր թարմ թարմ կը Ժողովեն այն պտուղը և իրենց տան յատակը ծակ մը կը բրեն, քանզի անոնց տուները տախտակամած չունին, և կրակ վառելով այնչափ կ'եփեն այն պտուղը որ կը սենայ: Ետքը, երբ այնչափ կը պաղի որ առանց ձեռ-

քերնին այրելու կարենան զանի բռնել, այ-
րած մասը կը հանեն և մէջը կ'ուտեն : Ան-
տարակոյս կը խորհիք թէ նոր տեսակ մը հաց
է այն : Այս պտուղը պէտք է ամէն օր ժող-
վել և եփել :

4. Բայց այն տեղը բնակիչները մանր
կտորներու կը բաժնեն և արևի մէջ կը չորցը-
նեն զայն, որ պաքսիմատի պէս կ'ըլլայ : Ու-
րովհետև չորս ամիս հացի ծառը պտուղ
չի տար, մարդիկ այն ժամանակին համար չոր
հաց կը համբարեն, և այն հացը հողի մէջ
թաղելով կը պահեն : Հացի ծառէն տեսակ
մը հիւթ կը վազէ որմէ տեսակ մը ռուփ կը
չինուի : Այսպէս միւսնոյն ծառը թէ հաց և
թէ հացի հետ ուտելու անուշեղէն կը մատա-
կարարէ :

5. Բայց աւելի զարմանալի է կ'փ Զառը որ
հարաւային Ամերիկայի մէջ կ'աճի : Այս ծառը
չոր և տաք երկիրներու մէջ կը բուսնի ուր
քիչ անդամ անձրև կու գայ : Ծառն ինքնին
բոլորովին չոր երևոյթ ունի, բայց երբ ամէն
առաւօտ արևը ծաղելու ատեն մարդիկ դա-
նակներով և շիշերով կ'երթան և ծառին կե-
ղևին վրայ մանր ճեղքեր կը բանան, առատ
հիւթ կը վազէ անկէ :

6. Այս ծառերէն վազած հիւթին համը
կաթի համին շատ կը նմանի, և եթէ այս

կաթնանման հիւթը քանի մը ժամ ամանի մը
մէջ մնայ, երեսը թանձր սեր կը կապէ : Սա-
կայն զարմանալին այն է որ, այս ծառին կե-
ղևն աղացուելով հաց կը շինուի, և մարդիկ
իրենց հացն ու սերը միանգամայն միւսնոյն
ծառէն կ'առնեն :

7. Այս մարդիկ այնպիսի երկրի մը մէջ
կ'ապրին ուր հացն ինքնին կը բուսնի, սակայն
անոնք այն հացը պատրաստելու և պահպա-
նելու համար աշխատելու են, քանզի Աս-
տուծոյ օրէնքն է որ չաշխատողը չի կրնար
ուտել : Այս օրէնքը կը վերաբերի թէ այն
երկրին ուր հացն ինքնին կը բուսնի, և թէ
այն երկրին ուր կ'ապրէր վերոյիշեալ իշխա-
նուհին որ չէր կրնար հասկնալ թէ ինչպէս
մարդիկ անօթութենէ կը տանջուին :

Հարցումներ : 1. Իշխանուհի մը ի՞նչ բռաւ : 2. Հացի ծառն
ուր կը բուսնի : 3. Ի՞նչպէս կը շինուի այն հացը : 4. Ուրիշ
ի՞նչ կը շինուի անկէ : 5. Ամերիկայի մէջ ի՞նչ զարմանալի
ծառ կայ : 6. Նաև անկէ հաց կը շինուի : 7. Մարդիկ ի՞նչ
ընելու միշտ պարտաւոր են :

Գ Ա Ս 41

Գառնուկ	Գդուկ	Կարդալ	Մշկ
Գեպին	Համրոյր	Ցեսնել	Քաղցր
Չանձրոյթ	Պատմառ	Փոքր	Յիշել
Առաջ	Աստուած	Ուրիշ	Ուրախ

ՊԶՏԻԿ ՏՂՈՒ ՄԸ ԽՕՍԻՔԸ

1. Բուհամայի մայրը կտաւէ պէպէք մը չինելով անոր տուած էր որ զբօսնու : Օր մը Բուհամա իր պէպէքը գրկելով « Ա՛հ, դառնուկս, մի լար, ո՛հ, մի լար, » կ'ըսէր, և խաղալիկը գգուելով կը համբուրէր զայն: Բուհամայի մայրը, որ գերք մը կը կարգար, այս միջոցին գերքը վար դնելով իր աղջկան « Բուհամա, ալ պիտի չկարգամ, եթէ ուզես կրնաս քովս դալ, » ըսաւ :

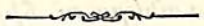
2. Բուհամա իր պէպէքը գետնի վրայ թողով վազեց մօրը և զանի համբուրելով « Ա՛հ, մայրիկս, քեզ ո՛րչափ կը սիրեմ, » ըսաւ : Մայրն ալ « Քանի որ իմ սիրուն աղջիկս զիս կը սիրէ, որչափ ուրախ եմ, » ըսաւ, և հարցուց, « Բուհամա, զիս կը սիրես, բայց պէպէքդ ալ կը սիրես, այնպէս չէ՞ : Երբ գերքս կը կարգայի, տեսայ որ դուն զանի շատ կը սիրէիր և կը գգուէիր : »

3. Աղջիկն ասոր պատասխանելով՝ « Այո, » ըսաւ, « քիչ մը Ժամանակի համար ինծի շատ քաղցր եկաւ, բայց ետքը ես անկէ ձանձրացայ : » Երբ մայրը հարցուց թէ « Ինչո՞ւ ձանձրացար, » Բուհամա, « Որովհետեւ ես զանի կը սիրեմ, բայց այն չի կրնար զիս սիրել, » ըսաւ : Մայրն ալ « Ուրեմն քեզ սիրելը՛ս

համար զիս կը սիրես, » հարցուց : Բուհամա, « Իմ քեզ սիրելըս մէկ պատճառն ատ է. բայց ուրիշ . . . » ըսաւ :

4. Մայրը « Ուրիշ ի՞նչ պատճառ ունիս, » հարցուց : Բուհամա, « Ուրիշ պատճառ ալ ունիմ. երբ ես փոքր էի և չէի կրնար զքեզ սիրել, դուն զիս կը սիրէիր, և ահա այս պատճառաւ քեզ աւելի կը սիրեմ, » ըսաւ : Մայրը մէկէն Յովհաննէսի « Մենք զանիկա կը սիրենք, ինչու որ առաջ անիկա մեզ սիրեց, » խօսքը յիշեց, և սկսաւ փառք տալ Աստուծոյ :

Հարցումներ: 1. Աղջիկ մը ի՞նչ ունէր: 2. Մօրն ի՞նչ ըսաւ. մայրն անոր ի՞նչ ըսաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսին իրարու: 4. Այն խօսքերէն մօրը միտքն ի՞նչ եկաւ:

ՊՁՍ 42

Եղջերու	Բազմաթիւ	Ամայի
Պատմութիւն	Ճշմարիտ	Մնայարծ
Կերպարանք	Յաղթական	Ախորժակ
Պարագայ	Համարձակ	Փշայնց

ԵՂՋԵՐՈՒԻ ՈՐՄՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

1. Հին ատեններն այս երկրիս ամէն կողմը բազմաթիւ եղջերուներ կը գտնուէին: Բայց մարդիկ ուր որ եղջերու գտան որսացին և

հիմա քաղաքաց չունդէն հեռու, ամայի լեռներու մէջ միայն կան եղջերուաց խումբեր:

2. Մնցեալ օր եղջերուաց վրայ պատմութիւն մը կարգացի և կ'ուզեմ զայն ձեզ ըսել: Չեզ կը թողում վճռել թէ այն պատմութիւնը ճշմարիտ է թէ ոչ: Երամանակաւ շուն մը կար որ շատ հպարտ և սնապարծ էր: Օր մը այս շունն իր փողոցի բոլոր շուները կանչեց և անոնց ըսաւ, «Ես ոսկր կրծելէ յոգնեցայ, ալ այսուհետև որսորդութիւն պիտի ընեմ. դուք հոս սպասեցէք և ես երթամ եղջերու մը որսամ»:

3. Բոլոր շուները մէկտեղ անոր ըսին, «Դո՛ւն եղջերու պիտի որսաս, միթէ կրնա՞ս այդպիսի որս ընել» «Օ՛հ, այո», ըսաւ շունը. «տեսէք ակռաներս ու ճիրաններս»: Եւ այս սնապարծ շունն այնպիսի վայրագ կերպարանք մը առաւ, որ բոլոր ընկերները համոզուեցան թէ այն եղջերու որսալու կարող պիտի ըլլայ: Ուստի բոլոր շուները հոն մնացին և իրենց որսորդ ընկերին յաղթական դարձին սպասելով ընաւ ոսկր չկերան որ ախորժակին չանցնի:

4. Մնապարծ շունը, որուն անունն էր Պարծուկ, ամեհաբար վազեց դէպ անտառը և քիչ մը ետքը գեղեցիկ եղջերուի մը հանդիպեցաւ: Եղջերուն անոր նայելով կանդ

առաւ, Պարծուկն ալ կանդ առաւ: Եղջերուն անոր հարցուց, «Ըսէ նայիմ, ի՞նչ կ'ուզես»: Պարծուկը չէր գիտեր թէ այնպիսի պարագայի մէջ ի՞նչ ընելու էր, ուստի սկսաւ եղջերուին դէմ հաչել: Եղջերուն անոր ըսաւ, «Շատ անքաղաքավար ես»: «Ոչ, ես անքաղաքավար չեմ», ըսաւ Պարծուկը, «այլ որսորդութեան ելայ, և խօսելու ժամանակ շունիմ, եղջերու մը պիտի որսամ որ պէս զի տուն տանելով ճաշ ընեմ»:

5. «Եւ զիս որսալ կ'ուզես, այնպէս չէ՞», հարցուց եղջերուն: «Այո», պատասխանեց Պարծուկը: Եղջերուն ասոր վրայ խնդաց: Պարծուկը բարկացաւ անոր խնդալուն վրայ, և ջանաց եղջերուին ազդրերը խածնել: «Հոս նայէ», ըսաւ եղջերուն, «եթէ դուն իմ ազդրերս խածնես, ես ալ քեզ կից կը զարնեմ»: «Աղէկ, ազդրերդ չեմ խածներ, բայց դու խոչայնչափ վեր մի բռներ», ըսաւ Պարծուկը, քանզի մտքէն չափեց տեսաւ որ եղջերուին պարանոցը պիտի չկրնայ հասնիլ:

6. Եղջերուն այլ ևս պատասխան չտուաւ, և Պարծուկը սկսաւ անոր շուրջը պտտիլ ագիւն խածնելու: Բայց եղջերուին ագիւն կարճ և հասակը բարձր էր, ուստի Պարծուկը չէր կրնար անոր ագիւն խածնել: Ապա ըսաւ եղջերուին, «Դուն չես համարձակիր

գլուխդ վար բռնել :” “Ե՛ս , գլուխս վար բռն-
նելու չեմ համարձակի՛ր ,” ըսաւ եղջերուն , և
գլուխն այնչափ ծռեց որ մեծ եղջիւրները
գետին հասան :

7. Պարծուկ առաջ նետուեցաւ եղջերուն
պարանոցէն բռնելու , բայց եղջերուին մեծ
եղջիւրները Պարծուկին փորին ներքև մնա-
ցին , և եղջերուն ճամբուն միւս կողմը փշա-
քից մացառի մը վրայ նետեց զայն : Առջի բե-
րան Պարծուկ չգիտցաւ թէ ինչ եղաւ , բայց
երբ խելքը գլուխը եկաւ , զգուշութեամբ չորս
դին նայեցաւ և տեսաւ որ եղջերուն կ’եր-
թար : Պարծուկ ինքնիրեն ըսաւ , “ Եղջե-
րուն վրաս կը խնդայ .” Բայց խոհեմութիւն
սեպեց որ այն օրն ալ եղջերու չորսայ , և
տուն դնաց :

8. Երբ Պարծուկ գիւղը հասաւ , բոլոր
շուները զայն դիմաւորելու եկան և սկսան
հարցնել , “ Ո՞ր է եղջերուն : Հատ մը չտե-
սա՞ր :” “ Այո , տեսայ ,” պատասխանեց Պար-
ծուկ : “ Հատ մը չսպաննեցի՞ր , չորսայի՞ր ,”
հարցուցին դարձեալ շուները : “ Եղջերուն
թող չտուաւ որ զինք որսամ ,” պատասխա-
նեց Պարծուկ և առին ազդերուն մէջ ժող-
վեց : Անատեն բոլոր շուները սկսան “ Հաւ
հաւ , հաւ հաւ , հաւ հաւ ” պոռալ , և Պար-
ծուկ շատ զղջաց որ դեռ չկատարուած բա-

նին վրայ առաջուց պարծենալով խայտառակ
եղաւ :

Հարցումներ : 1. Ժամանակաւ ո՞ր անասունը հիմակունք
շատ էր : 2. Մարդ մը շան մը վրայ ի՞նչ պատմութիւն կ’ը-
նէ : 3. Միւս շուներն ի՞նչ յուսով կը սպասէին : 4. Շունն
անտառին մէջ ի՞նչ տեսաւ , և անոր ի՞նչ ըսաւ : 5. Եղջե-
րուն ինչ ըսաւ : 6. Շունն ի՞նչ խորհեցաւ : 7. Երբ շունն
անոր վրայ նետուեցաւ , եղջերուն ի՞նչ ըրաւ : 8. Շունը նպա-
տակին հասա՞ւ . միւս շուներն ի՞նչ ըրին անոր :

ԴԱՍ 43

Սիսակ	Կարդալ	Ատու	Ատել
Դժուար	Տարի	Ամիս	Ընկեր
Խաղալ	Տղայ	Ձարնել	Արին
Խոստում	Պատմել	Վահկոտ	Վտանգ

ԱՂԷԿ ԽՈՍՏՈՒՄ ՄԸ

1. Սիսակին մայրը սորվեցուցած էր անոր
ամէն առտու Սուրբ գիրքէն գլուխ մը կտա-
րալ : Երբ առտու մը Աւետարանէն կը կտա-
րար , “ Ձեզ ատողներուն բարի ըրէք ” խօս-
քին հանդիպելով , մօրը հարցուց , “ Մայր ,
այս խօսքը ո՞վ ըսած է :” “ Մեր Տէրը ,”
պատասխանեց մայրը : “ Բայց , մայրիկ ,” ը-
սաւ Սիսակ , “ այս խօսքին հնազանդիլ ինծի
չատ դժուար է :” “ Տղաս ,” ըսաւ մայրը ,
“ տարուան մը համար այնպէս ընելու խօսք

տուր, տես թէ դժուար է:” Սիսակ ըսաւ, «Մէկ ամսուան համար խօսք կու տամ, մէկ տարին շատ է:”

2. Այսպէս խօսք տալէն ետքը, Սիսակ օր մը քանի մը ընկերներու հետ դաշտ գնաց խաղալու: Հոն խաղացած ատեն, պզտիկ տղայ մը Սիսակին քթին այնպէս զարկաւ որ քթէն սկսաւ արիւն գալ: Սիսակ բարկանալով ուզեց այն տղան ոտքին տակ առնելով ծեծել, բայց խոստումը յիշելով չհամարձակեցաւ այնպէս ընել: Իսկ միւս տղայք սկսան դանի վախկոտ և վատ կոչել: Սիսակ վազելով մօրը գնաց, և եղածը պատմեց անոր ըսելով, «Երանի՛ր թէ այն խօսքը տուած չըլլայի: Բոլոր տղայք զիս վատ և վախկոտ կը կոչեն,” և մօրը խրատներուն ամենակին անկանջ չէր գներ:

3. Քանի մը օր ետքը մինչ Սիսակ միւս տղոց հետ գետի մը քով կը խաղար, անոր քթին զարնող պզտիկ տղուն քոյրը գիպուածով գետն ինկաւ: Բոլոր տղայք ժողվուեցան, աղջկան եղբայրն ալ եկաւ, բայց ոչ ոք կը համարձակէր գետին մէջ նետուելով աղջիկն ազատել: Այն միջոցին Սիսակ շուտ մը գետը նետուելով աղջիկը խղրուելու վտանգէն ազատեց: Այս աղջիկը Սիսակին վախկոտ և վատ ըսող տղոցմէն մին էր:

4. Տղայք Սիսակին այս վեհանճնութիւնը տեսնելով զարմանալի խօսք մը ըսին. և կը յուսամ թէ դուք ալ պիտի աշխատիք այն դովեստին արժանի ըլլալու: Տղայոց Սիսակին համար ըսածը սա էր, «Սիսակ դէշութիւն ընելու մէջ վախկոտ, բայց բարիք ընելու մէջ քաջ է:”

Հարցումներ: 1. Մայր մը ի՞նչ սորվեցուցած էր իր տղուն տղան ի՞նչ խոստում ըրաւ: 2. Խոստումը պահե՞ց: 3. Վեսակ զինք ատողներէն միոյն ի՞նչ ըրաւ: 4. Տղայք ի՞նչ գոչեցաւ տուին Սիսակին:

Գ Ա Ս 44

Պտտիլ	Երջանիկ	Սրբօղի
Վերջանալ	Վարժապետ	Կուսիա
Շօշափել	Կուրութիւն	Հարցնել
Վարժուհի	Վայելել	Կաղուժիւն

ԿԱՂՈՒԹԵԱՆ ԳՍՐՄԱՆ

1. Կուսիա կաղ էր: Սրունքներուն մէկն այնպէս քաշուած էր որ առանց ցպոց չէր կրնար պտտիլ. Գրեթէ միշտ զուարթ և երջանիկ էր, բայց օր մը իրեն վրայ խորհելով իր կաղ ըլլալը յիշեց: Ամէն օր ուրախութեամբ դպրոց կ'երթար, այն օրը սրդողած և երեսը կախած գնաց տեղը նստաւ, և երբ միւս աղջիկները դուրս ելան խաղալու

պայծառ օղին մէջ, Կուսինա լուիկ նստած կը մտածէր թէ ուրիշ տղայք և աղջկունք կարող պիտի ըլլային վազել ու խաղալ ուրախութեամբ, և ինք միշտ այնպէս խեղ պիտի մնար:

2. Այն օրը դասերը վերջանալէն քիչ մը առաջ վարժապետն ըսաւ անոր, «Կուսինա, շուտ երթալ կ'ուզես»: Կուսինա ինքնիրեն խորհեցաւ, «Ես որչափ շուտ երթամ, միւս աղջիկներն ինէ առաջ պիտի երթան», ուստի ըսաւ, «Ոչ, տէր, շուտ երթալու պատճառ չունիմ»: «Ուրեմն», ըսաւ վարժապետը, «դպրոցն արձակուելէն ետքը կ'ուզեմ որ քիչ մը կենաս» և Կուսինա հոն մնաց, երբ միւս տղայք դացին:

3. Վարժապետին քով ուրիշ պզտիկ աղջիկ մ'ալ մնաց, և Կուսինա դնաց անոր հետ խօսելու և տեսաւ որ այն խեղճ աղջիկը կոյր էր: Վարժապետն ըսաւ Կուսինային թէ այն պզտիկ աղջիկը, որուն անունը վարդուհի էր, կոյր ըլլալով թէպէտ կարող չէր սորվիլ, կ'ուզէր դալ, սակայն չէր կրնար մինակ դալ: «Ես քեզի հետ կու գամ ամէն օր», ըսաւ անոր Կուսինա, «միայն կաղ ըլլալով չեմ կրնար շուտ քալել»: «Կաղ է՞ք», հարցուց վարդուհի. «Այո», ըսաւ Կուսինա, «ահա ցուպը զոր թեկերուս տակը դնելով կը քալեմ»:

4. Կոյր աղջիկը ցուպը բռնեց և ձեռքը երկնցնելով Կուսինայի երեսը շօշափեց, ինչպէս կ'ընեն կոյրերը, երբ կ'ուզեն մէկուն ինչ կերպարանք ունենալը դիտնալ, և ըսաւ, «Ձեմ կրնար հասկնալ, թէ ինչպէս կրնաս ցուպով քալել»: «Այո, կրնամ, հիմա պիտի ըսես», ըսաւ Կուսինա, և սկսաւ սենեկին մէջ քալել ցուպովը որ բաւական աղմուկ կ'ընէր: «Ո՛հ, շատ կը ցաւիմ վրադ», ըսաւ վարդուհի: «Ասիկա բան մը չէ», ըսաւ Կուսինա, «ես կը տեսնեմ, բայց կը ցաւիմ որ դուն կոյր ես և չես տեսներ»:

5. Կուսինա տրտում էր բոլոր այն օրը, և կը խորհէր թէ ինք աշխարհիս վրայ ամենէն դժբախտն էր, բայց երբ իրմէ աւելի դժբախտ մը տեսաւ, սկսաւ իր նեղսըրտութեանը վրայ ամօնալ: Սակայն վարդուհի դժբախտ չէր, թէև կոյր էր, և հասկըցուց Կուսինային թէ ինչ պատճառաւ երջանիկ էր կուրու թեամբը հանդերձ: «Ես միշտ կոյր պիտի չմնամ», ըսաւ: «Ի՞նչ ըսել կ'ուզես», հարցուց Կուսինա: «Ըսել կ'ուզեմ թէ», պատասխանեց վարդուհի, «Աստուած օր մը մեզ երկինք պիտի առնէ, անատեն ես աչք պիտի ունենամ, դուն ալ ցպոյ պէտք պիտի չունենաս»:

6. Աշխարհիս վրայ կան շատ սրտեր որ

Վարդուհւոյն սրտին պէս երջանիկ են, քան զի դիտեն թէ անոնք որ զԱստուած կը սիրեն երկնից մէջ պիտի վայելեն այն ուրախութիւնները որոնցմէ զուրկ են աշխարհիս վրայ: Ամէն կոյր պիտի տեսնէ, ամէն կաղ պիտի քալէ, և որուն որ սիրտը կոտորած է ուրախ պիտի ըլլայ Աստուծոյ հետ նոր կեանք վայելելով, երբ Տէրը մեզ այս աշխարհէս իւրեն քով առնէ:

Հարցումներ: 1. Կաղ աղջիկ մը ի՞նչ կը խորհէր: 2. Վարժապետն անոր ի՞նչ հարցոց, և անիկա ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ աղջիկ կար դպրոցը: 4. Ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ ըսաւ Կուսինայի: Կուսինա անոր ի՞նչ ըսաւ: 5. Վարդուհի իր վեճակէն զո՞հ էր, և ի՞նչ կը խորհէր: 6. Թշուառք ի՞նչ վեճակ պիտի ունենան երկնից մէջ:

Պ Ա Ս 45

Պատուհան	Գեղեցիկ	Պատմութիւն
Լուսաբեր	Ժամանակ	Ամէնալ
Վարժապետ	Ստանայ	Պատուական
Ազատիչ	Չափահաս	Բիւրաւոր

ԼՈՒՍՈՒԲԵՐ ԵՒ ԱՆՈՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐՔԸ

1. Լուսաբեր պատուհանին քով նստած կը կարդար: Անոր գիրքին մէջ շատ գեղեցիկ պատմութիւններ կային, և չէր ուզեր զայն

թողուլ մինչև որ ամբողջ կարդար: Ինչ մը ետքը եղբայրը քովը գալով ըսաւ, «Այս ի՞նչ է, Լուսաբեր, ե՞րբ դասդ պիտի սորվիս?» Լուսաբեր ըսաւ, «Ինչ մը ետքը», և սկսաւ կարդալը շարունակել, եղբայրն ալ վազելով գնաց իր խողին, քանզի անիկա արդէն համարը սորված էր:

2. Ինչ մը ետքը Լուսաբերին քոյրը, Եղիսաբեթ, գալով ըսաւ անոր, «Ի՞նչ է այս, Լուսաբեր, պէտք էր որ համարդ սորվէիր?» Լուսաբեր պատասխանեց, «Հոգ չէ», և յառաջ տարաւ կարդալ իր պատմութիւնը: Կէս ժամ ետքը մայրը տեսաւ զանի և ըսաւ, «Լուսաբեր, այսչափ երկայն ատեն պատմութիւններ կարդալու մի նստիր, դասի ժամանակը մօտ է»: «Այս մէկ անգամ միայն, մայր», ըսաւ անոր Լուսաբեր, «չատ կը բաղձամ այս պատմութիւնը լմնցնել»:

3. Ինչ մը ետքը երբ դասի զանգակը զարնուեցաւ և տղայք դպրոցը գացին, Եղիսաբեթ ըսաւ Լուսաբերին, «Համարդ չտրված դպրոց երթալու չե՞ս ամէնար: Բոլոր ժամանակդ պատմութիւն կարդալով անցուցիր»:

Լուսաբեր քիչ մը ամէնալով անոր նայեցաւ, բայց յետոյ ըսաւ, «Փոյթս չէ, բոլոր աղջիկներն այսպէս կ'ընեն»:

Բայց հոգ ըրաւ և շատ ամէցաւ, երբ

տեսաւ որ դպրոցի աղջիկներուն մէջ ինք միայն սորված չէր իր թուաբանութեան դասը, և վարժապետը պատուիրեց անոր որ դպրոցը մնայ և դասերը սորվի:

4. Տղայք, Լուսաբերին այն չորս պատասխանը տղոցմէ շատերէն կը լսեմ, և երբ կը լսեմ, կը խորհիմ թէ այն խօսքերը սատանային հաւատարիմ ծառաներն են, քանզի տղոց կարծել կու տան թէ սատանային ուղածներն ընել աղէկ բան է: Այն խօսքերը նաև տղայք, և շատ չափահաս մարդիկ անդամ, ուղիղ ճամբէն մոլորեցնելու միջոց եղած են:

5. Յիշեցէք սատանային ծառայութիւնն ընող խօսքերը:

1. «Քիչ մը ետքը» Ասիկա կը խաբէ ձեզ ժամանակին պատուականութեանը նկատմամբ:

2. «Հոգ չէ» Այս ալ կը ջանայ մեղքի փաստակարութիւնը ծածկել:

3. «Այս մէկ անգամ միայն» Այս ալ կը ջանայ ձեզի կարծել տալ թէ մեղքին արատէն կրնաք ազատիլ:

4. «Ամէն մարդ այսպէս կ'ընէ» Այս ալ կը ջանայ ձեզի մոռցնել տալ թէ մեղք մը բխւաւոր մարդոցմէ գործուելուն համար մեղք ըլլալէն չի դադրիր:

Հարցումներ: 1. Լուսաբեր ի՞նչ կ'ընէր: 2. Քոյրն անոր

ի՞նչ բառ: Ինք ի՞նչ պատմութեան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ բուռեցաւ անոր, և ինք ի՞նչ բառ: 4. Ի՞նչ է այն խօսքերուն փնար: 5. Որո՞նք են այն խօսքերը:

Գ Ա Ս 46

Բարձր	Բլուր	Աշխարհ	Հեռու
Գիտնալ	Մեծնալ	Պատճառ	Աւաղ
Խաղալ	Արև	Ծագիլ	Եփել
Մաշլլ	Ճերմակ	Երկայն	Եղբք

ՕՆՆԻԿԻՆ ԳԻԻՏԸ

1. Օննիկ անցեալ օր քարերու վերաբերեալ նոր բան մը գտաւ: Չանի բարձր բլրոյ մը վրայ տարած էի, և անիկա հարցուց ինձի թէ այն բլուրն աշխարհիս ամենէն բարձր լե՛ռն էր: Ես անոր փէշիչ լեռը ցուցուցի հեռուն և ըսի, «Այն լեռն ասկէ շատ աւելի բարձր է»: Օննիկ շատ զարմացաւ: Ետքը ուզեց գիտնալ թէ այն բլուրը որուն վրայ էինք՝ կրնա՞ր աւելի մեծնալ: Ես պատասխանեցի, «Չեմ կարծեր, մանաւանդ թէ լեռները երթալով կը մաշին փոխանակ մեծնալու»: Օննիկ ևս աւելի զարմացաւ ասիկա լսելով, և ուզեց գիտնալ թէ լեռներն ի՞նչ պատճառաւ կը մաշին:

2. Մեր կեցած բլրոյն վրայ ճերմակ բա՞րակ աւաղ մը ցուցնելով հարցուցի անոր,

“Այս աւագն ուստի՞ կու գայ :” “ Հովը կը բերէ ,” ըսաւ Օննիկ : “ Հոյն ուստի՞ կը բերէ զայն ,” գարձեալ հարցուցի : Օննիկ բոլոր տիքը նայելով տեսաւ որ աւագին կեցած տեղը մօտակայ բլուրներէն աւելի բարձր էր , և ըսաւ , “ Ուստի՞ կրնայ գալ այս աւագը , չեմ կարծեր թէ հովը փչելով բերած է զայն :”

3 . Անատեն Օննիկ սկսաւ մատուրներովը խաղալ պղտիկ ջրակուտի մը մէջ որ վերջին անձրեւէն ժայռին վրայ ժողվուած էր : Մատովը քարի կտորներ կը բրցունէր որ ջրակուտի մը ծայրը խոնաւութենէն կակուղցած էին : Օննիկ այն կտորուանքը պիտի նետէր , մինչ ես կեցուցի զանի , և անոնցմէ կտոր մը առնելով սկսայ մատուրներովս ճզմել զայն , և անոր ցուցուցի թէ ինչպէս սպիտակ աւագի դարձաւ :

4 . “ Ի՞նչ ,” գոչեց Օննիկ , “ ուրեմն աւագը ասկէ՞ եղած է :” “ Այո ,” ըսի անոր , “ անձրեւը քարին զարնելով կը թրջէ զայն , և ցուրտը գալով կը պաղեցնէ , ապա արևը վրան ծագելով կ'եփէ զայն մինչև որ մանրուելով փոշի կ'ըլլայ : Այսպէս լեռը շարունակ մաշելու և հատնելու վրայ է :” “ Աղէկ ,” ըսաւ Օննիկ , “ մաշելով եղած աւագն ի՞նչ կ'ըլլայ :” Անոր ըսի որ բոլորտիքը նայի և դիտէ :

5 . Օննիկ բոլորտիքը նայեցաւ , և տեսաւ

ձոր մը ուր ջուրը լեռներուն կողերէն վազելով կ'երթար . “ Հոն կ'երթայ , հոն կ'երթայ ,” ըսաւ : Եւ արդարև ժայռին կտորուանքէն եղած աւագին նման ճերմակ աւագի երկայն հետք մը տեսանք որ մինչև այն վարի ձորը կ'երթար :

6 . Եւ երբ տուն կ'երթայինք լեռան ստորոտի դետին եզերքէն , Օննիկ նոյն ճերմակ աւագը կը տեսնէր դետին եզերքը և յատակը , և հասկցաւ թէ մինչև ծով այնպէս էր : Անատեն Օննիկ խորհելով դտաւ թէ , երբ լեռներուն և բլուրներուն վրայ քարերն աւագի կը փոխուին , ջուրը կ'առնէ կը տանի աւագը մինչև ծով , և թէ այս է պատճառ որ ծովուն մէջ միշտ աւագ կայ : Կարծեմ թէ Օննիկին այս դիւտը շիտակ է :

Հարցումներ : 1. Օննիկ ի՞նչ հարցուց , և ի՞նչ եղաւ : 2. Ի՞նչ հարցուեցաւ անոր . Օննիկ ի՞նչ պատասխանեց : 3. Ի՞նչ բանով կը խաղար : 4. Աւագն ի՞նչպէս կ'ըլլայ : 5. Օննիկ ի՞նչ տեսաւ , և ի՞նչ ըսաւ : 6. Ի՞նչ իմացաւ :

ԳՈՍ 47

Դրացի	Ցեսարան	Պատուհան
Արդարև	Գաւազան	Կատաղի
Իրիկուն	Ղռնտեկ	Ամշնալ
Պատասխան	Ցարակոյս	Ողորմած

ԳԷՈՐԳԻՆ ԱՆԳԹՈՒԹԻՒՆԸ

1. «Մայր, մայր,» դուչեց օր մը Գէորդ մայրը կանչելով, «եկուր, տես, դրացւոյն շունը մեր կատուն բռնելու կը ջանայ: Ի՞նչ զուարճալի տեսարան է: Ես կանչեցի շունը և կատուն քովը դրի:»

2. Գէորդ մօրը ձեռքէն բռնելով պատուհանին առջև տարաւ, և մայրը պարտէզը նայելով տեսաւ որ դրացւոյն մեծ շունը կատուն դէմ կը հաչէր որ կռնակը կամարի պէս ծռած, աշուրները կանանչ և վայլուն, և բոլոր մազերը ոգնիկ փուշերուն պէս տրնկուած ծառի մը վրայ կը կենար: Կատուն արդարև ահուելի բան մը եղած էր, բայց Գէորդայ մայրը չխնդաց, այլ ցաւեցաւ որ Գէորդ կատուն թշուառ ընելով այնպէս կը զուարճանար, քանզի յայտնի էր որ խեղճ կատուն դողի մէջ էր թէ դուցէ շունէն պատառ պատառ ըլլար:

3. Գէորդայ մայրը պատուհանը բացաւ և ջանաց շունը դուրս վռնտել, բայց այն մտիկ չըրաւ, ուստի մայրը դաւազան մը առնելով դուրս ելաւ, և հօշ, հօշ կը պուռար: Շունը շատ կատաղի ըլլալով սկսաւ Գէորդայ մօրը դէմ մրմռալ, երբ տեսաւ որ անիկա դաւազանով վրան կու գար: Վերջապէս Գէորդայ մայրը շունին վրայ երթալու վախցաւ,

ուստի և կատուն բոլոր օրը ծառին վրայ մնաց և շունը շարունակ կը հաչէր և ծառէն վեր կը ցատկէր, մինչև որ իրիկուան դէմ մարդիկ եկան և շունը վռնտեցին:

4. Գէորդ այն օրը շատ ամօցաւ ըրածին վրայ, և մայրն ըսաւ անոր, «Գէորդ, կործեմ չես ուզեր որ Աստուած քեզի ողորմի:» Ինչո՞ւ համար մայր,» պատասխանեց Գէորդ, «անտարակոյս կ'ուզեմ»: Բայց երբ մայրն ըսաւ անոր թէ Աստուած ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլայ, ինչպէս Գաւթի ըսած է, Գէորդ շատ տրտմեցաւ և լացաւ, քանզի առաջ ամենեկին խորհած չէր թէ ո՞րչափ դէշ բան ըրաւ կատուն:

Հարցումներ: 1. Գէորդ ի՞նչ ըսաւ մօրը: 2. Մայրը ի՞նչ տեսաւ: 3. Ի՞նչ ըրաւ շան: 4. Գէորդ ի՞նչ եղաւ, և մայրն ի՞նչ ըսաւ անոր:

Գ Ա Ս 48

Տիկին	Խանութ	Նարինջ	Գրդան
Սեղան	Փոխել	Անդամ	Խորհուրդ
Չաւակ	Նամակ	Ստակ	Այրի
Գիշեր	Աղջիկ	Աման	Կարօշ

ԳՈՂԵԿԱՆ ՄԸ

1. Տիկին մը իրիկուան դէմ պտտելու

եղաւ, և միգալաճառի մը խանութին մէջ դեղեցիկ նարինջներ տեսնելով, անոնց մէն ուղեց դնել: Գրպանը խառնելով միայն դահեկան մը գտաւ, և, թէպէտ խանութէն ներս մտած էր, խկոյն միտքը փոխեց: «Ոչ», ըսաւ ինքիրեն, «սեղանին վրայ ամէն բարիք առատութեամբ վայելեցի, հիմա այս նարինջն առնել աւելորդ կրնայ համարուիլ. տղայքս շատ անգամ կը խրատեմ որ որկրամով չըլլան. նախ պարտիմ ես պահել այս խրատը: Այս դահեկանը կրնամ լաւագոյն բանի մը դործածել:»

2. Աինչ այս խորհուրդներով կ'երթար, նեղ փողոցի մը մօտեցաւ ուր գլխտէր թէ աղքատ այրի մը կը բնակէր իր հինգ զաւակներովը: Տիկինն ուղեց այս աղքատ կնոջ այցելութիւն ընել, և անոր տնիկը մտնելով այն թշուառ կինը տխուր մտածմանց մէջ ընկողմած գտաւ: Պատճառը հարցուց և իմացաւ որ այրին իր վերջին դահեկանն այն առտու հացի տուած էր, և չկրնալով ձեռագործը աւարտել, տեղէ մը ստակ ընդունելու յոյս չունէր: «Նաև լուր առի որ», ըսաւ այրին, «նամակատան մէջ ինծի ուղղուած անվճար նամակ մը կայ որ կրնայ ինծի համար կարելուոր տեղեկութիւն մը պարունակել, բայց նամակը բերել տալու ստակ չունիմ:»

3. Տիկինն իր գրպանին մէջ մնացած դահեկանը այրի կնոջ մեծ տղուն տուաւ, որ զնաց նամակը բերաւ: Նամակն այրուցն քրոջ մէն էր որ կը դրէր անոր շուտ այն ինչ քաղաքը երթալ, քանզի հայրը ծանր հիւանդ ըլլալով կ'ուզէր զանի տեսնել և հետը հաշտուիլ: Այս կինն իր հօրը կամացը հակառակ ամուսնացած ըլլալով բարկացուցած էր զանի, և տասուերկու տարիէ ի վեր իրարու երես տեսած չէին: Կինը շուտ մը ճամբայ ելլելով նոյն գիշեր հօրը տունը հասաւ և հաշտուեցաւ անոր հետ:

4. Ծերունի հայրը շատ մխիթարուեցաւ անոր դալուն վրայ, և անոր ալ իր միւս աղջկանը պէս ժառանգութեան իրաւունք շնորհելէն ետքը, առտուան դէմ անդորր ու հաշտ սրտով ննջեց:

5. Այս այրի կինը որ հիմա փառաւոր տան մը մէջ կը բնակի և շատ բարիք կ'ընէ աղքատաց, բիւրեղեայ ամանի մը մէջ կը պահէ դահեկան մը ի յիշատակ այն դահեկանին որով կարող եղաւ առնել այն նամակը որ անոր երջանկութեանը պատճառ եղաւ:

Հարցումներ: 1. Տիկին մը պտտած ատեն ի՞նչ տեսաւ: 2. Ո՞ւր դնաց, և ի՞նչ լսեց: 3. Ի՞նչ տուաւ անոր տղուն, և նամակին մէջ ի՞նչ գրուած էր: 4. Հայրն ի՞նչ ըրաւ անոր: 5. Այն կնոջ վեճակն ի՞նչ եղաւ, և դահեկանն ի՞նչ ըրաւ:

ԴԱՍ 49

Հարուստ	Հեթում	Տարի	Ստակ
Արծաթ	Ճերմակ	Յատակ	Դողալ
Ցախտակ	Դարձեալ	Ծագիլ	Արև
Սենեակ	Երես	Գետին	Առակ

ՏԵՍՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԴԱՍ ՄԸ

1. Հեթում շատ հարուստ էր, քանզի ութը հինգ փարանոց ունէր զոր բոլոր տարւոյն մէջ խնայութեամբ ստացած էր: Օր մը հայրը տուն դալով անոր մէկ դահեկանոց արծաթ ստակ մը ցուցուց որ այն օրուան առուտուրին մէջ տրուած էր անոր: Հեթում տեսնելով որ այն ստակը շատ սիրուն էր, հարցուց թէ ինչ կ'արժէր: «Քառասուն փարանոց է» ըսաւ հայրը:

2. Հեթում հօրմէն խնդրեց այն արծաթ դահեկանն ըսելով, «Հայր, ես ութ հատ հինգ փարանոց ունիմ որ քառասուն փարա կ'ընէ, զանոնք քեզի տամ և այս դեղեցիկ ձերմակ ստակն ինծի տուր:» Հայրը Հեթումին առաջարկութիւնն ընդունելով, պղնձե ութ հատ հինգ փարանոցներն առաւ և արծաթէ քառասուն փարանոցն անոր տուաւ:

3. Հետեւեալ օրը Հեթում դահեկանը ծոցէն հանելով մինչ կը նայէր և կը մտքէր զայն աւելի փայլեցնելու համար, ստակը ձեռքէն

սահելով տախտակամած յատակին վրայ ինկաւ, և դլորելով դնաց երկու տախտակի բացուածին մէջ ինկաւ այնպէս արագ որ Հեթում չկրցաւ հասնիլ և բռնել զայն: Հեթում այս տեսնելով շատ դող ելաւ, սկսաւ լալ, և ձեռուրները ծեր մարդու մը ձեռուրներուն պէս կը դողային: Գետինը պառկելով նայեցաւ այն բացուածէն, բայց այնպէս մութ էր ներսը որ բան մը չտեսաւ:

4. Գնաց ունելի մը բերաւ և բացուածէն ներս երկնցուց, որպէս թէ ստակը ունեւոյն ծայրը պիտի դար, բայց ի զուր: Բացուածն այնպէս նեղ էր որ ունելին ներս կը մտնէր, բայց անով բան մը բռնել և հանել անկարելի էր: Սակայն այն բացուածին մօտ տախտակի մը վրայ մեծկակ ծակ մը կար, և Հեթում անկէ ալ ներս նայեցաւ, բայց դարձեալ բան մը չտեսնելով հնարքը հատաւ և սկսաւ պոռալ: Քիչ մը ետքը հօրեղբայրը գալով հարցուց թէ ինչո՞ւ համար այնպէս կը պոռար, և երբ պատճառն իմացաւ, ըսաւ թէ արևը բացուածին մէջ ծագեցնելով ստակը կրնար դիւրաւ տեսնուիլ և հանուիլ:

5. Հեթում չէր տեսներ թէ ինչպէս կարելի էր արևը բացուածին մէջ ծագեցնել, քանզի արևը պատահանին մէկ քովէն մը այն կը ծագէր, և սենեկին մէջ չէր դար:

Սակայն հօրեղբայրը երկու հայելի բերելով, անոնց մին պատուհանին առջև արևին դիմացը դրաւ, այնպէս որ լոյսը հայելոյն զարնելով անկէ սենեկին մէջ ցոլացաւ : Անատեն հօրեղբայրը պատուիրեց Հեթումին բացուածին մէջ նայել, մինչ ինք միւս հայելին ցոլացեալ լուսոյն դիմացը բռնեց այնպիսի կերպով մը, որ շողը շիտակ բացուածին վրայ զարկաւ :

6. Հեթում որ, երեսի վրայ դետինը պառկած, մէկ աչքով բացուածին մէջ կը նայէր՝ ըսաւ հօրեղբօրը, «Շողդ քիչ մը ասդին խաղցուր :» Երբ շողն այն կողմը խաղաց, Հեթում գոչեց, «Տեսա՛յ, տեսա՛յ, տեսա՛յ,» և ոտք ելլելով սկսաւ ուրախութենէն ոստոստել : Յետոյ ստակն ունելիով լայն ծակին մէջ քաշեց, և ունելին այն ծակին մէջ երկընցնելով ստակը հանեցին : Երբ Հեթում նորէն իր ստակը ստացաւ, ուրախացաւ իր մէկ դրամը կորսնցնող կնոջ պէս որ Աւետարանին մէջ առակով մը յիշուած է : Այս դէպքը Հեթումին տեսաբանական դաս մը եղաւ :

Հարցումներ : 1. Հեթում ի՞նչ ունէր : 2. Հօրը ի՞նչ տուաւ և տեղը ի՞նչ առաւ : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Ի՞նչ հնարք խորհեցաւ : 5. Հօրեղբայրն ի՞նչ հնարք գտաւ : 6. Արքայ պէս Հեթում գտա՞ւ զայն :

Գ Ա Ս 50

Պահպանել	Ժամանակ	Թափանցել
Գատարել	Հարկաւոր	Պատուհան
Իրիկուն	Վարագոյր	Ամփոփել
Ընդարձակ	Շարունակ	Խողովակ

Ա. 2 Բ

1. Աչքի վրայ տեղեկութիւն ունի՞ք. եթէ անդամ մը զգուշութեամբ ձեր մէկ ընկերոջ աչքին նայիք, պիտի տեսնէք թէ ինչ կայ անոր մէջ : Նախ աչքին կոպերը կան որ աչքը կը ծածկեն և կը պահպանեն քնոյ ժամանակ : Կոպերուն եզերքը կան արտևանունք կոչուած մազերը որ փոշոյն չեն թողուր աչքին վրասելու, և այս պաշտօնն այնպէս աղէկ կը կատարեն որ հաղիւ երբէք փոշոյ հատ մը կըրնայ միջոց դտնել աչքին մէջ թափանցելու :

2. Աչքին կոպերուն տակ կը տեսնէք աչքին սպիտակուցը որ դնդակ մըն է և աղէկ տեսնելու համար ամէն հարկաւոր բան իր մէջ կը պարունակէ : Եթէ լինամով նայիք դնդակին, պիտի տեսնէք անոր ճերմակին վրայ բարակ բարակ կարմիր դիծեր որ աչքին սնունդ դեանը համար հարկաւոր արիւնը տանող երակներ են : Գնդակին ճակատը պատուհան մը կայ զոր կրնաք տեսնել : Այս պատուհանէն ներս նայելով պիտի տեսնէք բոլորակ, սև

ծակ մը որ աչքին բէքը կը կոչուի, և որուն մէջէն լոյսը կը թափանցէ աչքին ներսի կողմը :

3. Հոս բանի մը վրայ կ'ուզեմ որ խնամով միտ դնէք : Աչքին բերքը միշտ գերքը կը փոխէ : Եթէ ձեր ընկերն իրիկուան դէմ աղօտ, այսինքն քիչ լոյս ունեցող, տեղ մը տանելով աչքին մէջ նայիք, անոր աչքին բերքը լայնցած պիտի տեսնէք : Բայց եթէ յանկարծ անոր աչքին առջև ճրագ մը դնէք, պիտի տեսնէք որ անոր աչքին բերքը երթալով կը նեղնայ . ըսել է թէ լուսոյն համեմատ կը փոխուի բերքը պատող վարագոյրը որուն պաշտօնն է աչքին մէջ մտնելու լոյսը կառաւ վարել :

4. Եթէ լոյսը շատ պայծառ է, վարագոյրը կ'ամփոփէ բերքը, այսինքն այն բոլորակ սև ծակը . և եթէ լոյսը շատ նուազ է, վարագոյրը կ'ընդլայնի և ծակը կ'ընդարձակուի : Ոմանց աչքին վարագոյրը սև է, ոմանցը կապոյտ, ուրիշներունը շագանակագոյն, ոմանցն ալ կանանչ : Այս գոյնին նայելով կ'ըսենք, Այս ինչ մարդը սևաչուի է, կամ կապուտաչուի է :

5. Եթէ մարդ մասն աչքին դպցնէ, ցաւ կը դգայ, քանզի աչքը մատին մորթէն փափուկ է : Բայց կոպերը շարունակ շարժելով աչքին կը քսուին, և մարդ ցաւ չի

դգար : Պատճառը սա է որ, աչքին կոպերուն մորթը շատ փափուկ է, և կոպերուն տակ փոքրիկ պարկ մը կայ որ շարունակ ջրի նիւթ մը դուրս աալով կոպերուն և աչքին մէջտեղը թաց կը պահէ, այնպէս որ կոպերը միշտ կակուղ կը մնան :

6. Ասկէ զատ, աչքին կոպերն այնպէս շինուած են որ իւղային նիւթ մը դուրս կուտան իրենց ծայրերը, և այս իւղային նիւթը չի թողուր որ այն ջրի նիւթն աչքէն դուրս վազէ : Միայն երբ մարդ կու լայ, այն ջրի նիւթը շատնալով կը վազէ : Աչքին տակի կողմը պղտիկ խողովակ կամ փող մը կայ որ քթին մէջ կ'երթայ, և այս խողովակէն աչքին աւելորդ ջուրը դուրս կը վազէ : Գիտէք որ, երբ կու լաք, ձեր քթէն կը սկսի ջուր դալ :

7. Աչքին ներսի կողմը, բերէն անդին է աչքին սպիտակ կոչուած մասը, աչքին ետև ալ ցանցակերպ որ ջիղերէ կազմուած է և որուն վրայ բերէն անցնող լոյսը կը նկարէ աչքէն տեսնուած առարկաներուն պատկերնեքը : Բայց առանց պատկերի այս բանը ձեզի հասկցնել դժուարին է, ուստի ասոր վրայ ուրիշ անդամ կը խօսինք :

Հարցուիք : 1. Աչքն ինչով կը պահպանուի : 2. Անոր մէջ ի՞նչ կը տեսնուի : 3. Լոյսին մէջ ի՞նչ կ'ըլլայ : 4. Ամենու աչքին գոյնը մէ՞կ է : 5. Ինչպիսի նիւթ կայ մէջը : 6. Ուրիշ ի՞նչ նիւթ կայ : 7. Աչքին ներսի դին ի՞նչ կայ :

Անտառ	Մարտի	Ոստայն	Ցեսնեկ
Միջատ	Ազատ	Երթալ	Ուժգին
Զանալ	Երկու	Դժբաղչ	Յաջորդ
Արագ	Վայրկեան	Աղջկ	Փայլուն

ՅԱՆՑԻ ՄԷՉ ԲՈՆՈՒՍԾ

1. Մարիամ և մայրն ի միասին անտառա կի մը մէջ կը պտտէին : Մարիամ տեսաւ որ մարախ մը ցատկելով դնաց թուփի մը վրայ լարուած սարդի ոստայնի մը մէջ ինկաւ : «Մայրիկ ,» ըսաւ Մարիամ , «նայէ մարախը ցանցին մէջ բռնուեցաւ , տեսնենք ի՞նչ պիտի ընէ :» Մայրը հոն կեցաւ , և երկուքն ի միասին սկսան մարախին նայիլ :

2. Մարախին միայն մէկ ոտքը ցանցին մէջ բռնուած էր , և ինք գլխի վայր կախուած էր , մինչդեռ անոր հինգ ոտքերը օդին մէջ ազատ կ'երթային կու դային օդնութիւն գտնելու : Քիչ մը ետքը մարախն իր ոտքերէն մին սարդի ոստայնին դէմ դրաւ և ուժգին հրեց որպէս զի կարենար ցանցին մէջ բռնուած ոտքն ազատել : Եւ մինչդեռ մէկ ոտքն ազատել կը ջանար , միւս ոտքն ալ բռնուեցաւ :

3. Այնուհետև երրորդ ոտքով ջանաց միւս երկու ոտքերն ազատելու , բայց դժբաղչաբար այն ոտքն ալ բռնուեցաւ և այսպէս

բոլոր ոտքերը ցանցին մէջ բռնուեցան : Այս միջոցին սարդը մէկէն ոստայնին մէջ ցատկեց և սկսաւ արագ արագ մարախին չորս կողմը դառնալ : Մարիամ տեսաւ որ սարդն ամէն դառնալուն բարակ թել մը կ'անցունէր խեղճ մարախին ոտքերուն և գլխուն վրայ : Մէկ վայրկեանի մէջ մարախն այնպէս կապուեցաւ կաշկանդուեցաւ որ ալ անկարելի էր շարժիլ :

4. Երբ քալելով կը պտտէին , Մարիամայ մայրն իր աղջկան սկսաւ այսպէս խօսիլ , «Այդ սարդը ստտանային կը նմանի և այն մարախը կը նմանի այն յիմար տղոց որոնց մէջ շատերը տեսած եմ : Այն տղայք սատանային լարած մեղաց փայլուն ցանցերուն ծիծաղելով կը սկսին դպչիլ տեսնելու թէ ի՞նչ տեսակ ցանցեր են անոնք : Բայց մէկէն կը տեսնեն որ բռնուած են , և այնուհետև որչափ ջանան ազատելու , այնչափ աւելի կը կապուին ու կը կաշկանդուին : և երբ մեղաց կապերն անոնց ձեռքերն ու ոտքերը կաշկանդեն ալ յոյս չկայ անոնցմէ ազատելու :

Հարցումներ : 1. Մարիամ ի՞նչ տեսաւ , և մօրն ի՞նչ ըսաւ : 2. Մարախն ի՞նչ եղաւ : 3. Սարդն ի՞նչ ըրաւ մարախը : 4. Յետոյ մայրն իր աղջկան ի՞նչ ըսաւ :

ԳԱՍ 52

Ծովային	Զօրութիւն	Ծովապետ
Տարեկան	Նաւաստի	Հայհոյել
Պատասխան	Անձանօթ	Հեռաւոր
Ոտնհար	Ապագայ	Ըմպելի

ԲԱՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄ ՄԸ

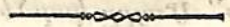
1. Քանի մը տարի առաջ մեռաւ Ամերիկայի ծովային զօրութեան հրամանատար Տէյլիտ Ֆարրակըթ անուն ծովապետը, որուն անուանը միշտ սիրով և պատուով պիտի յիշեն Ամերիկացիք: Երբ տասը տարեկան էր, Ֆարրակըթ իր հօրը նաևուն մէջ սպասաւորութիւն կ'ընէր: Այն ատեն ինքզինք մարդու տեղ կը դնէր, քանզի կրնար ծեր նաւաստիի մը պէս հայհոյել, խմել, ծխել և թուղթ խաղալ:

2. Օր մը ճաշէն ետքը հայրը ամէն մարդս նետակէն դուրս հանեց, դուռը դոցեց և տղան քովը կանչելով ըսաւ անոր, «Տէյլիտ, ի՞նչ ըլլալ կ'ուզես?» «Նաւաստի ըլլալ կ'ուզեմ», պատասխանեց տղան: «Այո, խեղճ, թշուառ և դինով նաւաստի մը», ըսաւ հայրը, «նաւաստի մը որուն ոչ ոք հող պիտի տանի. ամէն մարդէ ոտնհար պիտի ըլլաս և պիտի արհամարհուիս, և օտարական ու անձանօթ պիտի մեռնիս հեռաւոր երկիր մը:

3. «Ոչ», ըսաւ տղան, «այլ քեզի պէս մեծ նաւապետ պիտի ըլլամ»: «Ոչ, Տէյլիտ, պիտի չկրնաս նաւապետ ըլլալ», ըսաւ հայրը, «տղայ մը որ այնպիսի սկզբունք ունի, ինչպէս դուն, չի կրնար նաւապետ ըլլալ: Եթէ մարդ ըլլալ կ'ուզես, բոլոր սովորութիւններդ փոխելու ես»: Տէյլիտին հայրն այս խօսքերն ըսելէն ետքը խուցը թողուց և նաևուն տախտակամածին վրայ ելաւ:

4. Տղան այս խօսքերուն վրայ ամօթահար եղաւ, և սկսաւ ինքնիրեն ըսել, «Խեղճ, թշուառ և դինով նաւաստի՞ մը, որ ամենէն ոտնհար կ'ըլլայ և կ'արհամարհուի: Այս պիտի ըլլայ իմ ապագայ վիճակս: Ընթացքու պիտի փոխեմ. այսուհետև հայհոյութիւն պիտի չընեմ, կաթիլ մը ըմպելի պիտի չխմեմ, և ոչ թուղթ պիտի խաղամ»: Այն օրէն սկսեալ Ֆարրակըթ իր այս որոշումը հաստատ պահեց: Քիչ մը ետքը սորվեցաւ նաև թէ ինչ է ճշմարիտ ֆրիստոնեայ ըլլալ, և Աստուծոյ շնորհքովը բարի մարդ և մեծ հրամանատար եղաւ:

Հարցումներ: 1. Քանի մը տարի առաջ ո՞ր նշանաւոր ծովապետ մեռաւ: 2. Օր մը հայրն ի՞նչ ըսաւ անոր տղան ի՞նչ պատասխան տուաւ: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ հօրը: 4. Հօրը իրատէն օգուտ քաղե՞ց:

ԳՁՍ 53

Տիկին	Հաւատք	Չաւակ	Սայլակ
Կարծել	Յօդել	Գաղաթ	Քաղաք
Ճամբայ	Սեղան	Պատմել	Շիտակ
Գրկել	Դիտմամբ	Կամուրջ	Բերան

ՓՂԻ ՄԸ ՊՁՏՄՈՒԹԻԻՆԸ

1. Մարեցա տիկինը օր մը իր դրացի Սրբուհի տիկնոջ այսպէս կ'ըսէր, « Ես չեմ կրնար տղոց խօսքին բողբոջին հաւատ ընծայել: Տղայք առանց սուտ խօսելու դիտաւորութիւն ունենալու շատ անգամ սուտ պատմութիւններ կը յօդեն և այլոց կը սխալմեն:» Իսկ Սրբուհի տիկինն ըսաւ, « Ես հաւատ կ'ընծայեմ տղուս խօսքին և կը սորվեցընեմ անոր դէպքերն այնպէս պատմել ինչպէս որ են. մինչև ցարդ տղաս ընաւ սուտ խօսած չէ:»

2. Երբ այս երկու տիկնայք իրարու հետ կը խօսէին, Ստեփան չուան առնելու համար ներս մտաւ և ըսաւ, « Մայրիկ, դիտե՛ն ինչ տեսայ, երբ բլուրին քովէն կ'անցնէի:» « Ոչ, զաւակս,» ըսաւ մայրը, « չգիտեմ թէ ինչ տեսար. թերևս մաւղաճառի սայլակ մը տեսար:» Ստեփան ըսաւ, « Ոչ, մայրիկ, ահա գին փիղ մը տեսայ որ կարմիր ծածկոցով ծածկուած էր:» Մայրը կարծելով թէ տղան

սուտ պատմութիւն մը կը յօդէ, ըսաւ, « Չաւակս, ինչո՞ւ այնպիսի բաներ կը խօսիս:»

3. Ստեփան աշխատեցաւ իր խօսքը հաստատել և ըսաւ, « Մայրիկ, արդարև փիղ մը տեսայ: Փիղը նախ դէպ ի բլուրին դադաթը դնաց, ետքը միւս կողմէն վար իջաւ:» Այս միջոցին Մարեցա տիկինը խօսքի խառնուելով Ստեփանին ըսաւ, « Մի աշխատիր մեզի այդպիսի առասպելներ հաւատացնելու, ասկէ առաջ ալ այդպիսի բաներ լսած եմ:» Սակայն Ստեփան տակաւին կը պնդէր և կ'ըսէր, « Իրօք կ'ըսեմ փիղն ու անոր ոսկեթեղ վերջաւորով ծածկոցը տեսայ, այո, տեսայ:» Ստեփանին ծնողքը քաղքէն քիչ մը հեռու և ճորի մէջ դիւզ մը կը բնակէին: Գիւղը ճամբու վրայ չըլլալով՝ հաւանական չէր որ այն կողմերը փիղ տեսնուէր:

4. Ստեփան կերակուրի ատեն տխուր կերպով սեղանին վրայ նստած էր: Մայրը զաւակին տխրութիւնը տեսնելով ըսաւ, « Չաւակս, ինչո՞ւ այդպէս տխուր ես:» Ստեփան ըսաւ, « Մայրիկ, ես քեզի բան մը պատմեցի, և ինծի այնպէս թուեցաւ որ խօսքիս չհաւատցիր:» Մայրը հարցուց, « Տղաս, ինձի պատմածդ յիտակ է:» Ստեփան արտասուալից աչօք պատասխանեց, « Մայրիկ, մինչև ցարդ միթէ սուտ խօսած եմ:» Այս խօսքին վրայ

մայրը զաւակը գրկեց և ըսաւ, « Զաւակս, մինչև ցարդ բնաւ սուտ խօսած չես, սակայն այս անգամ ըսածդ շատ տարօրինակ կ'երևի ինձի: սակայն դարձեալ կը հաւատամ որ գլխումամբ սուտ չխօսեցար: Թերևս ուրիշ բան տեսար և զայն փիղ կարծեցիր: »

5. Ստեփանին հայրը դեռ նոր թէյը լամած ըլլալով այսպէս ըսաւ, « Այսօր զարմանալի բան մը եղաւ: Մարդ մը վայրենի դազան ներ կը բերէր քաղաքը: դազաններուն մէջ փիղ մը կար որ չէր ուզեր փայտէ կամուրջէն անցնիլ: Տէրը ստիպուեցաւ փիղն այն բլուրէն տանելու, որ իբր երկու մղոն հեռու է ճամբէն: » Այս միջոցին Ստեփանին մայրն ըսաւ, « Այսուհետև մեր զաւակն ինչ զարմանալի բան ալ պատմէ, հաւատարու ենք: » Ստեփանին աչքերն աստղերու պէս փայլիլ սկսան: Կերակուրէն ետքը Սրբուհի տիկինը Մարիցա տիկնոջ տունը գնաց և փղին պատմութիւնը պատմեց:

6. Տղայք, եթէ այլք անլի բերան ձեր խօսքին չհաւանին, աղէկ չէ՞ որ ձեր ճշմարտախօսութեամբը ստիպէք զանոնք ձեր խօսքին հաւատալու:

Հարցո՞ւմեր: 1. Տիկին մը ուրիշ տիկնոջ մը ի՞նչ ըսաւ: անիկա ի՞նչ զատասխանեց: 2. Նոյն ատեն ո՞վ ներս մտաւ և ի՞նչ ըսաւ: 3. Անոնց մէջ ի՞նչ խօսակցութիւն եղաւ:

4. Մայրը Ստեփանին ի՞նչ ըսաւ: Ստեփան ինչ եղաւ: 5. Անոր հայրն ի՞նչ տեսած էր: 6. Տղայք ի՞նչ կերպով կրնան ուրիշին վստահութիւնը գրաւել:

ԴՍՍ 54

Ճամանակ	Տարեկան	Պատուիրել
Թիավար	Բարերազդ	Դիպուածով
Բարկանալ	Նաւավար	Սպասել
Կանգնաչափ	Հաւատալ	Տրանջալ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԴՍՍԸ

1. Պետրոսին հօրը տունը ծովին մօտ էր: Պետրոս իր տղայութեան ժամանակէն սկսաւ ծով մտնել, և երբ տասը տարեկան էր, ձուկի պէս կը լողար և դիւրաւ կը թիավարէր: Պետրոս փոքր նաւակով մը կ'երթար ոստրէ որսալու, ինչպէս որ հայրն ալ մեծ նաւակով կ'երթար: Ոստրէ որսալու համար աղէկ զետակ մը կար որ անոնց տան քովէն կ'անցնէր, և աւելի աղէկ տեղ մըն էր մեծ գետը որ ծովեզերքէն իբր ժամ մը հեռու էր:

2. Բայց Պետրոսին հայրը պատուիրած էր զաւակներուն որ մինչև որ երկու կանգունէ աւելի հասակ չունենան, մինակ չերթան այն գետը: Օր մը Պետրոս փոքրիկ նաւակը նստելով ոստրէ որսալու գնաց, սակայն տասնուեօթի անգամ ճանկը նետեղէն ետքը բան մը

չբռնեց, և վերջապէս ինքնին ըսաւ, «Միւս գետը կ'երթամ. չեմ վախնար. թիալարեւ գիտեմ:»

3. Պետրոս անփնաս հասաւ գետը, և հոն շատ ուտրէ գտնելով կողովը շուտ մը լեցուց: Լի ուրախութեամբ թին ձեռք առաւ նաւակն ուրիշ տեղ տանելու, բայց մոռցաւ որ մեծ գետին մէջ էր, և ջուրը տասը կանգունէն աւելի խոր էր: Կ'ուզէր թիակը գետին յատակը հասցնել և նաւակն առաջ մղել, բայց թիակը յատակը չհասաւ, և Պետրոս գետը խշխալով՝ նաւակը դարձաւ, և ուտրէներուն կողովը և ուրիշ բաներ ջուրը թափուեցան:

4. Երբ նաւակը տակնուվրայ կ'ըլլար, Պետրոս ուտրէներուն կողովն աղէկ մը բռնեց որ չկորսուի: Բայց կողովը ծանր ըլլալով կապարի պէս ջուրին յատակն իջեցուց զանի: Կարծես թէ Պետրոսի վախճանը հասած էր: Սակայն բարեբաղդարար երկու մարդ այն տեղէն նաւակով անցնելով, և այն մարդոցմէն մին եղելութիւնը տեսած ըլլալով ջուրը նետուեցաւ այն տեղ, ուր սղաջակներ կային, և մէկ վայրկենի մէջ Պետրոսը ջրին երեսը հանեց:

5. Մարդը տղան ջրին երեսը հանած աւտեն զգաց թէ շատ ծանր էր, և երբ տեսաւ որ Պետրոսը ձեռքը ուտրէի կողով մը բռնած

էր, այնչափ բարկացաւ որ քիչ մնաց պիտի թողուր զանի որ երթար խեղդուէր: Այս մարդն այն նաւավարն էր որ Պետրոսի լողալ սորվեցուցած էր: Մարդը Պետրոսին նաւակը շտկեց, անոր մէջէն ջուրը պարպեց և Պետրոս ու ուտրէից կողովը նաւակին մէջ դնելէն ետքն այսպէս խօսեցաւ, «Այս դէտին մէջ որսորդութիւն ընելու դալէն առաջ սպասելու ես մինչև որ տասը կանգնաչափ բարձր ըլլաս:» Այնուհետև թողուց Պետրոսը որ երթայ:

6. Պետրոս ուտրէներովը մէկտեղ անփնաստուն հասաւ, և մէկու մը բան չըսաւ իր գլուխը եկած արկածին վրայով, բայց այն արկածէն մէկ երկու դաս առաւ: Մկսաւ հաւատալ թէ հայրն իրմէ աւելի բան դիտէր, և աւելի պատրաստ եղաւ հնազանդիլ առանց տրտնջալու, և ամբողջ շարաթ մը դէշ բան չըրաւ:

Հարցումներ: 1. Պետրոս ո՞ր երթալ սովոր էր: 2. Հայրն ի՞նչ պատուէր տուած էր իր զուկներուն: 3. Ի՞նչ պատահեցաւ Պետրոսի: 4. Պետրոս վտանգէն ազատեցա՞ւ: 5. Ո՞վ էր զայն ազատողը և ի՞նչ ըսաւ Պետրոսի: 6. Պետրոս օգուտ քաղե՞ց այն արկածէն:

Գ Ա Ս 55

Պառաւ	Բամբակ	Կողով	Աննիկ
Կծիկ	Տիկին	Միջոց	Որդիք
Յօժար	Խաղալ	Ճամբայ	Դարձեալ
Թողուլ	Գործած	Քանդել	Գիտնալ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀԱՄԱՐ Կ'ԸՆԵՒՔ

1. Պառաւ կին մը ձեռքը կողով մը բռնած բլրէ մը վեր կ'ելլէր, և կողովին մէջ բամբակի կծիկներ կային Աննիկ տիկնոջ համար: Կողովը շատ ծանր էր, քանզի լեցուն էր կծիկներով, և Աննիկ տիկինը որ այն միջոցին պատուհանէն նայելով տեսաւ խեղճ պառաւը որ ստէպ ստէպ կը նստէր հանդէտը համար, կանչեց իր երկու որդիքը Ստեփան և Գառնիկ, և անոնց ըսաւ, «Տղայք, դայք օգնել Եւպրաքսէին որ լեցուն կողով մը կը բերէ հոս:»

2. Ստեփան և Գառնիկ դրան առջև կը խաղային, և Ստեփան ըսաւ իր մօրը, «Եւպրաքսէ գէշ աղէկ կրնայ բերել կողովը» Գառնիկ ալ ըսաւ, «Մենք հիմա ցեխէ տուն մը կը շինենք, թող տուր որ դրօսանք:» «Ոչ,» ըսաւ Աննիկ տիկինը, «ըրէք ինչ որ ձեզի կ'ըսեմ. ձեր բազուկները զօրաւոր են, դուք յօժար ըլլալու էք պառաւ կնոջ մը օգնելու: Ձեր խաղը կրնաք կէս ժամ ետքն ալ խաղալ:»

3. Այսպէս այն երկու տղայք ստիպուեցան երթալ և բլրոյն ստորտը հանդիպեցան Եւպրաքսէին, և երբ կողովը կնոջ ձեռքէն առին, անիկա ըսաւ անոնց, «Սպրիք, տղաքս, որ ինծի պէս ծեր կնկան մը կ'օգնէք. Աստուծոյ համար կ'ընէք:» Գառնիկ ըսաւ, «Ոչ, մենք այս բանը կ'ընենք, քանզի մեր մայրը պատուիրեց մեզի այսպէս ընել:»

4. Բայց երբ ճամբան կ'երթային, պառաւը դարձեալ անոնց ըսաւ, «Որովհետև ձեր խաղը թողուցիք ինծի պէս պառաւ կնկան մը օգնելու համար, Աստուծոյ համար դործած եղաք:» Գառնիկ և Ստեփան ասիկա լսելով շատ զզւային որ ակամայ եկան, քանզի անատեն յիշեցին ուրիշներուն օգնելու վրայով Քրիստոսի սա խօսքերը. «Ու ան որ աս պզտիկներէն մէկուն միայն դաւաթ մը պաղջուր կը խմիրնէ աշակերտի անունով, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսնցընէ:» «Եւ թագաւորը պատասխան տալով պիտի ըսէ անոնց, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որովհետև աս իմ եղբայրներուս պիտա պըզտիկներէն մէկուն ըրիք, ինծի ըրիք:»

Հարցումներ: 1. Աննիկ ի՞նչ տեսաւ, և տղոց ի՞նչ ըսաւ: 2. Տղայք ի՞նչ ըսին: 3. Ի՞նչ ըրին պառաւին: 4. Պառաւն անոնց ի՞նչ ըսաւ, և տղայք Քրիստոսի ո՞ր խօսքերը յիշեցին:

Գ Ա Ս 56

Պարտիզպան	Գետնափոր	Նպասակ
Պատճառաւ	Բազմութիւն	Ընդարձակ
Համբարել	Գործաւոր	Փառաւոր
Թշնամի	Գեղացի	Բեռնաւոր

ՊՁՏԻԿ ՊԱՐՏԻՉՊԱՆՆԵՐ

1. Ամերիկայի Հոնտուրաս երկիրը տեսակ մը միջիւններ կան որ գետնափոր քաղաքներ շինելով անոնց մէջ ընկերութեամբ կ'ապրին, և ոչ միայն շատ պաշար կը դիզեն իրենց համբարներուն մէջ, այլ և մշակութիւն կ'ընեն իրենց համար:

2. Կան մարդիկ որ սունկը շատ կը սիրեն, և Բարիզի մէջ շատեր անկոյ մշակութիւնը իրենց արուեստ ըրած են. բայց անկոյ պարտէզները գետնափոր նկուղներ են, ուր հողը յարմար կերպով կը պատրաստուի այս նպատակին համար:

3. Ամերիկայի վերոյիշեալ միջիւնները շատ կը սիրեն սունկը, և զայն բուսցնելու համար գետնին տակ խցիկներ շինած են: Այս տեսակ սունկը շատ փոքր է, և որովհետեւ բաց տերևներու վրայ կը բուսնի, այս պատճառաւ յիշեալ միջիւնները բազմութեամբ երթալով ծառերու տերևներ կը կտրեն և կը բերեն, և իրենց խցիկները կ'իտով չափ կը լեցունեն այն տերևներով:

4. Անոնց քաղաքները բաւազան ընդարձակ ըլլալով, այնչափ շատ խուցեր կը պարունակեն, որ այս միջիւնք շատ անդամ նաշընջի և կ'իտրոնի պարտէզներուն բոլոր ծառերը տերևաթափ կ'ընեն իրենց պէտք եղած տերևը համբարելու համար:

5. Այս միջիւնները երեք տեսակ են. մէկ տեսակը գործաւոր է, և ասոնք բազմութեամբ գուրս կ'երթան տերև ժողվելու. մէկ տեսակն ալ շատ մանր է. ասոնք ալ ներքը մնալով առջիններուն բերած տերևները կը համբարեն, և ձաղերը կը սնուցանեն. մէկ ուրիշ տեսակն ալ աւելի մեծ է, և ասոնք միւսներուն վրայ կ'իջնեն, և գործաւոր միջնոց վրայ յարձակող թշնամեաց գէմ կը կուռն:

6. Մնուցիչ միջիւններն ալ երբեմն գուրս կ'երթան, բայց օդ առնելու համար միայն. և երբ այսպէս պտտելու ելլող միջիւն մը կը յոգնի, գործաւորներուն տարած տերևներուն վրայ ելլելով իր տեղը կու գայ, ինչպէս որ գեղացի աղայք երբեմն խարով բեռնաւորեալ կառքի մը վրայ հեծնելով վառաւորապէս տուն կու գան:

Հարցո՞ւմեր: 1. Ցեսակ մը միջիւնք ի՞նչ կ'ընեն: 2. Ո՞ր աւելի անկոյ մշակութիւն կ'ըլլայ: 3. Այն միջիւնները ո՞ր կը շինեն իրենց բնակարանը: 4. Ո՞ր ծառերուն աւելի վնաս կու տան: 5. Քանի՞ տեսակ են, և իւրաքանչիւրին պաշտօնն ի՞նչ է: 6. Երբեմն ի՞նչ կը պատահի:

Հարուստ	Ապրուստ	Ստակ	Աղբառ
Կծծի	Տեկին	Ագրի	Աղջկ
Ճարել	Խղճալ	Երկեր	Ծնունդ
Պարզե	Քսակ	Կոշկ	Պատառ

Մ ՈՒ Կ Ե Ր ՈՒ Ն Վ Ն Ա Ս Ը

1. Տիկին Մարինոս հարուստ տիկնանց զգեստ շինելով ապրուստը կը ճարէր, բայց ասով հազիւ թէ կ'ապրէր. դիտնալու էք որ հանդիստ վիճակ մը չունէր: Երբ դործելով իր ապրուստին համար պէտք եղածէն աւելի ստակ կ'առնէր, այս խենդուկ կնիկը ստակն աղքատաց բաշխել սովորութիւն ըրած էր:

2. Խենդուկ կնիկ կոչեցի զայն, քանզի բոլոր դրացիք կ'ըսէին թէ աղքատաց շատ ստակ կու տար, մինչդեռ ինք հարուստ չէր: Բայց աղքատներն անոր խենդ չէին ըսեր, և կը կարծեմ որ Աստուած ալ այս բարեսիրտ Մարինոս տիկինը խենդ չէր համարեր:

3. Սակայն քիչ մը զարմանալի բան է, որ այնչափ շատ ստակ կու տար հիմա, մինչդեռ ժամանակաւ աղքատաց ստակ տալու մասին կծծի էր, և ամենէն զարմանալի բանն այն է որ, երբ հարուստ էր քիչ կու տար: Այն ատեն տիկին Մարինոս իր հարուստ հօրաքրոջ

հետ ի միասին կ'ապրէր, և ամէն ուղած բանն ունէր. և որովհետեւ այն ատեն ընաւ նեղութիւն տեսած չէր, նեղութեան մէջ եղող ներուն նկատմամբ ան բարեսէր զգացմունք չէր ունենար:

4. Սակայն երբ հօրաքոյրը մեռաւ, ինք մինակ և անօղնական մնաց: Անիկա իրբեւ հօրաքրոջն աղջիկ ըլլալով՝ անոր բոլոր ստացուածքը պիտի ժառանգէր: Սակայն հօրաքոյրը մեռած ատեն ստացուածքը չգտնուեցաւ, և տունը պարտքի համար ծախուելով՝ Մարինոս տիկինն, ինչպէս ըսի, իր ապրուստը ճարելու համար աշխատելու ստիպուեցաւ. և երբ աղքատութեան ինչ ըլլալը հասկցաւ, այն ատեն առաջին անգամ սկսաւ աղքատաց վրայ գթալ և անոնց ողորմութիւն տալ:

5. Այն երկրին մէջ, ուր տիկին Մարինոս կը բնակէր, Ծննդեան օրը տօն կը բռնէին. ուստի Ծննդեան օրէն օր մը առաջ իր ճանչցած քանի մը աղքատներուն տունը դնաց իրբեւ ծննդեան պարգև զգեստներ տալու համար զոր ինք պատրաստած էր: Այն պարզևները տալէն ետքը պարապ քսակով բայց երջանիկ սրտով տուն դարձաւ: Երբ սենեկին դուռը բացաւ, տեսաւ որ երեք հատ մուկ տախտակամածին վրայէն կը փախչէին:

6. Այն տունն ուր տիկին Մարինոս

կը բնակէր, հին տուն մ'էր, և մուկերը հոն ա-
նոր շատ անհանդատութիւն կը պատճառէին
հայն ուտելով, կօշիկները կը ծեւրէր և կերա-
կրոց դարակին մէջի խնձորներն ուտելով: Տի-
կին Մարինոս չէր կրնար դանել այն ծակն
ուր մուկերը կը բնակէին, որպէս զի շուտով
անոնց վնասուն վերջ տար:

7. Այն իրիկուն որ տիկին Մարինոս մու-
կերը տեսաւ, ինքնիրեն ըսաւ, «Եթէ հօ-
րաքրոջ ստակը դանելի, այնպիսի սենեակ մը
կ'առնէի, ուր մուկերը չկարենային դալ:»
Եւ խորհեցաւ որ եթէ աղքատներուն այն-
չափ շատ ստակ չտար՝ կրնար աւելի վարձ
վճարել, և աւելի աղէկ սենեկի մէջ բնակիլ:
Բայց տիկին Մարինոս այնչափ բարեսիրտ էր
որ իր այցելած աղքատաց աւելի քիչ ստակ
չէր կրնար տալ. ուստի և այն խորհուրդներն
խսկոյն թողուց:

8. Երբ սենեակէն կ'անցնէր, այն երեք
մուկերէն մէկը, որ բանի մը համար հոն
մնացած էր, մագլցելով պատուհանին քովի
պատէն վեր ելաւ, և տիկին Մարինոսի հօ-
րաքրոջ հին ձորձերէն մէկուն տակ անյայտ
եղաւ: Տիկին Մարինոս ոչ թէ հաղնելու
համար, այլ իր հօրաքրոջն իրրեւ յիշատակը
կը պահէր այն ձորձը: Վազեց այն ձորձին
քով գնաց, և զայն մէկդի ըրաւ որպէս զի

մուկին ուր երթալը տեսնէր, և շատ անգամ
վնասելով չգտած ծակը գտնէր:

9. Հոն տիկին Մարինոս նոր բան մը
գտաւ. մուկը հին ձորձը կը ծեւրէր ծակ մը բա-
ցած էր. և մուկերէն կը ծուած քանի մը
թուղթի կտորներ ալ տեսնելով, զգուշու-
թեամբ աչքէ անցուց զանոնք, և իր հան-
գուցեալ հօրաքրոջ հին ձորձին պատուհն
մէջ հօրաքրոջն արժէթուղթերը գտաւ. այն
արժէթուղթերը հօրաքրոջը կենդանութեան
ատեն շատ փնտռած էին, բայց չէին կրցած
գտնել և հիմա մուկերուն բացած ծակէն
գուրս ինկած էին:

10. Այսպէս տիկին Մարինոս վերջապէս
ստակն առաւ և աղէկ սենեակ մը վարձեց,
և հարստացաւ, սակայն աղքատներուն վրայ
ունեցած բարեսէր գուլթը չպակսեցուց. այ-
նուհետեւ միշտ կ'ըսէր թէ մուկերուն սուսած
վնասը երբեմն թեթեւ կ'ըլլայ:

Հարցո՞ւնէր: 1. Տիկին մը ի՞նչ ընել սովոր էր: 2. Մարդիկ
ի՞նչ կը կոչէին զանի: 3. Առաջ ալ ունէր այն սովորութիւ-
նը: 4. Ի՞նչ կերպով աղքատացաւ: 5. Ծննդեան օրը ո՞ր
գնաց: 6. Այն տան մէջ ի՞նչ վնասակար բան կար: 7. Մըտ-
քէն անցած խորհուրդը կատարեց: 8. Սենեկին մէջ ի՞նչ տե-
սաւ: 9. Ձորձին մէջ դրած թուղթերն ի՞նչ էին: 10. Մէլու
բարեսիրտ մնաց:

Անձրևոտ	Առաւօտ	Անկողին
Պատուհան	Լուսթեամբ	Պատասխան
Խօսակցիւ	Թեզանիք	Վառարան
Բաւական	Հայելի	Զարմանօք

ՍԻՄՈՆԻՆ ԱՆՁՐԵԻՈՑ ՕՐԸ

1. Անցեալ շաբթուն օր մը, Սիմոնին հայրն ու մայրը մտքերնին դրած էին որ զանի լեռան դլուխը փռուի որպէս ըստած տեղը տանին : Բայց այն առաւօտուն երբ Սիմոն անկողնէն ելաւ, տեսաւ որ սաստիկ անձրև կը տեղար և շատ ցաւեցաւ : Խեղճ Սիմոն երեսը կախած պատուհանին քով նստաւ, քանզի ինչպէս որ դուք ալ ձեր սիրած մէկ զուարճութենէն զրկուեցնուի համար կը ցաւիք, նոյնպէս և Սիմոն յոյսը պարապ ելլելուն համար տխուր էր :

2. Սակայն Սիմոն գիտէր նաև որ լալ ու ճչերն օգուտ մը չէր ըներ. ուստի փողոցէն հեղեղի պէս վազող ջուրը լուսթեամբ կը դիտէր. հայրն ալ քովը նստած էր : Սիմոն հօրն ըսաւ, «Նայէ, ջուրն ի՞նչպէս կը վազէ :» «Այո», ըսաւ հայրը, «այս ջուրն ուստի՞ կու գայ.» «Անձրևէն», պատասխանեց Սիմոն : «Անձրևն ի՞նչ է», հարցուց հայրը : «Ջուր է», ըսաւ Սիմոն : «Եթէ տղու մը, որ

այսպիսի երկրէ մը կու գայ ուր բնաւ անձրև չի գար՝ ըսես, Ջուրն անձրև է, և անձրևը ջուր, տղան այդ խօսքէն բան մը կը հասկընայ», ըսաւ հայրը, և դարձեալ հարցուց, «Անձրևն ուստի՞ կու գայ :»

3. «Սմայերէն», պատասխան տուաւ Սիմոն : «Անձրևն ի՞նչպէս ամպերը երած է», հարցուց դարձեալ հայրը : «Չեմ գիտեր», ըսաւ Սիմոն : «Ուրեմն կրնանք այս օրուան վրայ զուարճալի խօսակցութիւն մ'ունենալ : Չեռքդ պատուհանէն դուրս հանէ», ըսաւ հայրը Սիմոնին : Սիմոն ձեռքը պատուհանէն դուրս երկնցուց, և բոլորովին թրջած ետ քաշեց. զգեստին թեզանիքն ալ թրջած էին : Սիմոն ձեռքը զգեստին սրբելով չորցնել կ'ուզէր, բայց հայրը չթողուց զանի և ըսաւ, «Վառարանին քով եկուր, և այս ջուրը ամպերուն զրկենք :»

4. Սիմոն հօրը խօսքը մտիկ ըրաւ, և հայրը ըսաւ անոր, «Ձեռու ըներդ կրակին բռնէ :» Սիմոն այնպէս ըներով տեսաւ որ ձեռքերուն վրայ եղած ջուրն անյայտ եղաւ : «Ջուրն ո՞ւր գնաց», հարցուց հայրը : «Չօրցաւ», պատասխանեց Սիմոն : «Դուն չորցաւ կ'ըսես անոր համար որ պահ մ'առաջ ձեռքդ թաց էր, և հիմա չէ, բայց ջուրը չկորսուեցաւ, այլ օդին մէջ լուծուեցաւ, այնպէս

որ դուն չես կրնար տեսնել . զգեստիդ թեզանիքին նայէ :” Սիմոն թեզանիքին նայեցաւ . և թրջած մասը տակաւին չորցած չէր . բայց անկէ ծուխի պէս բան մը կ’ելլէր :

5 . “ Հիմա կրնաս տեսնել որ ջուրը կ’երթայ կը խառնուի օդին մէջ որ միշտ ծարաւ է ,” ըսաւ հայրը : “ Անձրեւը զգեստդ թրջեց , կրակն ալ զգեստիդ վրայ դանուած անձրեւի ջուրը օդին մէջ կը լուծէ . օդն ալ զանի կ’առնէ , և երբ անձրեւ կու գայ ետ կը զրկէ զայն :” “ Կը հասկնամ որ այս անձրեւը նախորդ անձրեւէն առաջ եկած է ,” ըսաւ Սիմոն : “ Այո , այնպէս է ,” ըսաւ հայրը : “ Այսինքն երկրի վրայ դանուած ջուրը միշտ օդին մէջ լուծուելով , անկէ իբրև անձրեւ դարձեալ երկրի վրայ կու գայ , բայց ի՞նչպէս անձրեւ կ’ըլլայ :”

6 . “ Հովը զայն վար կը մղէ կը բերէ ,” ըսաւ Սիմոն : “ Հոյն անձրեւին հետ շատ վերարերութիւն ունի , բայց երբեքն հով չեղած ատեն ալ անձրեւ կու գայ , դիտե՛ս որ քու շունչիդ մէջ բաւական ջուր կայ ,” ըսաւ հայրը : “ Ոչ , չգիտեմ ,” ըսաւ Սիմոն : “ Այո , ինչպէս բոլոր օդին մէջ , նոյնպէս նաև քու շունչիդ մէջ ջուր կայ ,” ըսաւ հայրը : “ Հայելին բեր , և ես քեզի ցուցնեմ թէ ինչպէս կ’ըլլայ որ օդին մէջ լուծուած ջուրն

անձրեւ կ’ըլլայ :” “ Հայելոյն վրայ շունչ տուր ,” ըսաւ , երբ Սիմոն բերաւ զայն : Երբ Սիմոն հայելոյն վրայ շունչ տուաւ , հոն քիչ մը մէդ երեցաւ որ շուտ մը անյայտ եղաւ :

7 . “ Այդ միայն մէկ ամպ մ’է . անձրեւ յառաջ բերելու համար շատ ամպեր պէտք են . տասն անգամ շունչ տուր հայելոյն վրայ ,” ըսաւ հայրը : Սիմոն քանի մը անգամ հայելոյն վրայ շունչ տուաւ և տեսաւ որ անոր վրայ քանի մը ջրի կաթիլներ կային : “ Հիմա , տասն անգամ ալ ձեռքիդ վրայ շունչ տուր ,” ըսաւ հայրը : Սիմոն հօրն ըսածին պէս ըրաւ , բայց զարմանօք տեսաւ որ ձեռքին վրայ բնաւ ջուր չկար : “ Ինչո՞ւ ձեռքիս վրայ ջուր չեկաւ ,” հարցուց Սիմոն : Հայրը ըսաւ , “ Ամառը շունչդ չես կրնար տեսնել , մինչդեռ ձմեռը բերնէդ ծուխի պէս դուրս կ’ելլէ :

8 . Տաքութիւնը ջուրն օդին մէջ կը լուծէ , և ցրտութիւնն օդին ջուրը վար կը զրկէ : Տաք ձեռքիդ վրայ շունչ տուիր և բան մը չեկաւ , բայց երբ ցուրտ հայելոյն վրայ շունչ տուիր , անոր վրայ ջուր եկաւ : Անձրեւն ահա այն ատեն կու գայ , երբ լուծուած ու շոգիացած տաք օդը ցուրտ օդի կը հանդիպի . անատեն շոգին թանձրանալով ամպ կ’ըլլայ , և երբ շատ ամպեր մէկտեղ կու գան ,

անատեն կաթիլ կաթիլ անձրև կու դայ :

Հարցո՞ճէր : 1. Սիմոն ինչու տխուր էր : 2. Սիմոն ու հայրն ի՞նչ հարցումներ ըրին իրարու : 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսին : 4. Սիմոն ի՞նչ սորվեցաւ : 5. Իրարու ի՞նչ ըսին : 6. Ուրի՞շ : 7. Սիմոն ըրած փորձէն ի՞նչ հասկեցաւ : 8. Զերմութիւնն ու պաղուծիւնը օգին վրայ ի՞նչ ազդեցութիւն կ'ընեն :

Գ Ա Ս 59

Ղառարան	Ստեփան	Սմբանալ
Զօրաւոր	Հաստատուիլ	Շողենաւ
Շողեկաւք	Երենալ	Գղտորիլ
Աւաւօտ	Բարձրութիւն	Հարթանալ

ԶՐԻՆ ԸՐՄԾ ԲԱՆԵՐԸ

1. Սիմոն վառարանին քով կեցած էր, ուր ջրով լեցուն սան մը կ'եռար, և երբ սանէն դուրս ելած շողիին ձայնը լսեց, «Մայրիկ,» ըսաւ Սիմոն, «սանը շունչ առած տեղէն ձայն կը հանէ, և անոր շունչը ծուխի կը նմանի, ինչպէս խմ ձմեռ ատեն:» Մայրն ըսաւ, «Շունչ առնելու ձայն չէ զոր դուն կը լսես, նոյն խակ այն ջրոյն եռալուն ձայնն է:» Այս մը ջրոյն Ստեփան ազան, Սիմոնին հայրը, սենեակը մտաւ և ըսաւ, «Այն ծուխը զոր կը տեսնես՝ սանէն ելած ջուրն է, և կրակը այդ ջուրն օդին մէջ կը լուծէ:»

2. «Երբ զգեսադ անձրևէն թրջած էր,

տեսա՞ր թէ ինչպէս կրակն անոր վրայէն ջուրն առաւ և անյայտ ըրաւ:» «Այո,» ըսաւ Սիմոն, «ճիշդ ասոր պէս ծուխ եղաւ:» «Այս սանին վրայ նայէ հիմա,» ըսաւ Ստեփան ազան, և ունեցիլով սնկէ խցան մ'առնելով սանին բաց տեղը դրաւ զայն, այնպէս որ խցանը լաւ մը ամրացած մնաց: Առջի բերան շողին դուրս ելլելէ դադրեցաւ, բայց քիչ մը ետքը սանին խուփը յանկարծ վեր ցատկելով և սանին տակէն շատ մը շողի դուրս ելլելով՝ Սիմոն զարմացաւ:

3. «Շողին այնչափ զօրաւոր է որ սանին երկաթեայ խուփը վերցուց,» ըսաւ Սիմոնին հայրը, «և եթէ այն խուփն այնպէս ամուր հաստատուած ըլլար որ շողին չկարենար զայն նետել, այն ատեն սանը պիտի պայթեցնէր: Շողին է որ շողենաւերն ու շողեկաւքերը կը քալեցնէ: Շողին ծուխի կը նմանի, բայց երբ ամանի մը մէջ դոցուի, ամէն տեսակ բան ընելու կարող է: Սակայն և այնպէս քիչ մը ջուր միայն յառաջ կը բերէ այս շողին որ շատ տեսակ բաներ կրնայ ընել: Կ'ուզեմ որ հիմա ուրիշ բաներ ալ տեսնես զորս ջուրը կ'ընէ:»

4. Սիմոն հօրը հետ փողոցի դուռը գնաց. ջուրը փողոցէն ի վար փոքր հեղեղի մը պէս տակաւին կը վազէր, թէև անձրևը դադրած էր: «Հոս նայէ,» ըսաւ Ստեփան ազան:

Սիմոն նայեցաւ, սակայն քիչ մը պղտոր ջրէ զատ բան չտեսաւ. ջրին վրայ փայտի, յարդի և թղթի կտորներ կային որ հոսանքն ի վար կը քշուէին կ'երթային: Ստեփան ազան ըսաւ Սիմոնին, «Դուն ըսիր թէ այս ջուրը անձրևէն առաջ եկած է, ինչէ՞ն այսպէս պղտոր է. անձրևի ջուրը միշտ յտակ կ'ըլլայ:»

5. Սիմոն պատճառը չգիտցաւ, ուստի հայրն անոր ըսաւ որ այն ջրէն քիչ մը գաւաթի մը մէջ առնէր: Երբ ջուրը քիչ մը գաւաթին մէջ մնաց, առջինէն նուազ պղտոր երևցաւ. բայց գաւաթին տակը թանձր և դեղին տիղմ գոյացաւ: «Նայէ,» ըսաւ Ստեփանն աղան, «դեղին տիղմն է որ ջուրը պղտորած է, և այս դեղին տիղմն ալ երկրէն կամ հողէն է. ամէն անգամ որ անձրև կու գայ, ջուրը տեղէ մը հող առնելով ուրիշ տեղ կը տանի: Այս բանը քեզ ցուցնել կ'ուզէի: Հիմա եկուր, գետ երթանք և անոր նայինք:»

6. Լեռներուն վրայ անձրևն աւելի սաստիկ տեղացած և գետը յորդելով կամուրջը քշած էր. ուստի մեծ բաղմուտիւն մը գետին եզերքը ժողոված ջրին սաստիկութեամբ վազելուն կը նայէին: Տախտակներ, խոտի և յարդի դէզեր, ծառի ճիւղեր և ամբողջ ծառեր ջուրին հոսանքն ի վար սաստիկ գլտո-

րելով կ'երթային, և ջուրը շատ բարձր և պղտոր էր: Հոն կեցող մարդոցմէ ոմանք կ'ըսէին թէ հեղեղը գետին ամանց վրայ գլտոնուած արտերուն մեծ փնաս հասուցած էր:

7. «Նայէ, հայրիկ,» ըսաւ Սիմոն, «այս ալ մեր փողոցի հեղեղին կը նմանի. երկուքին մէջտեղ այս տարբերութիւնը միայն կայ, որ մեր փողոցի հեղեղը յարդեր կ'առնէ կը տանի, իսկ այս գետը մեծ ծառեր կը քշէ:» «Այո,» ըսաւ Ստեփանն աղան, «ջուրն ինչ որ մեր փողոցին մէջ կ'ընէր, նոյն բանը կ'ընէ հոս ալ. երկուքն ալ հող կը քշեն կը տանին, և երկուքն ալ այն քշած հողը կը թողուն, երբ այնպիսի տեղ մը կու գան ուր հոսանք չկայ. այն հողը որ այս ջուրն այնչափ դեղին ներկած է, այս առաւօտ Ալեմ տաղին էր և երեք օր շանցած Գարակեօլ լիճին մէջ պիտի գանուի:»

8. Այսպէս ամէն կաթիլ ջուր լեռնէն հող առնելով կը տանի, և այնպէս լեռան բարձրութիւնն ու լճին խորութիւնը հետզհետէ կը քիչնան, այսինքն երթալով լեռը կը հարթանայ և լիճը կը լեցուի: Եւ այն զօրութիւնը որ այս բաները կ'ընէ, ամպերէն եկած ջուրն է: Ամպերն ալ ջրէ գոյացած են, ջուրն արևուն տաքութեամբ օդին մէջ լուծուելով ամպ կ'ըլլայ, և այս հեղեղը պատ-

ճառող ամպերը թերևս բուն այս գետին ջուրէն գոյացած են :

Հարցումներ : 1. Միմին ի՞նչ տեսաւ : 2. Հայրն անոր ի՞նչ ըսաւ : 3. Շողին ի՞նչ ուժ ունի : 4. Ի՞նչ տեսան , և ի՞նչ խօսեցան : 5. Անձրեն ինչէ՞ն պղտոր կըլլայ : 6. Գետին վրայ ի՞նչ տեսան : 7. Միմին ի՞նչ ըսաւ հօրը : 8. Անձրեն ինչէ՞ն կը գոյանայ . ամպերն ինչէն յառաջ կու գան :

Գ Ա Ս Ե Օ

Տեսակ	Ցախտակ	Հանդարտ	Հլու
Խօսիչ	Պառ	Գիտնալ	Կանանչ
Օրնիկ	Գերան	Յաճախ	Առիւծ
Ուժգին	Ճիրան	Վարպետ	Կրկին

Գ Ա Ձ Է Շ Մ Ը

1. Էշերը հլու և հեղ անասուններ են , և ամէն տեսակ գէշ վարմանց կը համբերեն : Երբ կը տեսնենք որ Պարսիկ իշավարները տախտակով , աղբով կամ կղմինարով ծանրաբեռնած էշերը կը ծեծեն հայհոյելով , և դեռ անոնք հանդարտութեամբ իրենց բեռերը կը տանին , մեղի այնպէս կը թուի թէ , էշերն այսպէս հլու և հանդարտ ստեղծուած են , և ուրիշ կերպ չեն կրնար ըլլալ : Բայց այն էշը որուն վրայ հիմա պիտի խօսիմ , միշտ այնպէս հլու չէր , շատ քաջ էշ մ'էր այն , և պէտք եղած ատեն կուռիլ ալ գիտէր :

2. Իրիկուն մը երբ այս էշն իր գործը լմնցուց , տէրը զայն հրապարակին վրայ թող տուաւ որ երթայ քիչ մը կանանչ խոտ ուտէ . վասն զի խեղճ էշը բոլոր օրն Օննիկ ազային նոր շինել տուած տան համար գերաններ կրած էր , և առաւօտէն ի վեր բան մը ուտելու ատեն գտած չէր : Մակայն այն իրիկուն ահաւոր բան մը պատահեցաւ : Մարդ մը այն հրապարակին մօտ վրանի մը մէջ առիւծ մը գրած և մարդիկ մէյակէկ դահեկան տալով տեսնելու կ'երթային : Այն իրիկուն առիւծն իր դառաղիլը կոտրելով զարհուրելի մոնչմամբ դուրս ցատկեց :

3. Ամէն մարդ պոռալով փախաւ . առիւծը բաց ի հաճի Հասանին էշէն , որ , ինչպէս ըսի՝ հրապարակին վրայ կ'արածէր , ուրիշ մէկը չգտաւ որ յարձակէր : Առիւծն ուժգին կերպով էշին վրայ նետուեցաւ և ճիրաններովը բռնեց զայն , սակայն էշը վարպետութեամբ առիւծն իր վրայէն նետեց : Երբ առիւծն աւելի մեծ յարձակում մը ըրաւ այնոր վրայ , էշն արդէն պատրաստուած էր այնոր դէմ դնելու , և առիւծին դիտուն այնպէս սաստիկ կից զարկաւ , որ դնդակի պէս դըրեց զայն :

4. Կրկին և կրկին առիւծն էշին վրայ յարձակեցաւ , բայց իր զօրաւոր ոտքերովն ամէն

անդամ ալ զայն գետին տապալեց : Վերջապէս առիւծը կից ուտելէ վախնալով ձգեց գնաց : Քաջ չէ՞ այն էշը որ առիւծի մը հետ կռուելով անոր կը յաղթէ : Շատ անդամ անփրաս և հեղ երևցող անասունք և մարդիկ ժամանակին քաջ կ'ըլլան :

Հարցումներ : 1. Էշերն ինչպիսի՞ անասուններ են : 2. Մարդ մը ո՞ր տարած էր իր էշը, և հոն ի՞նչ կար : 3. Ի՞նչ պատահեցաւ : 4. Առիւծն յաղթեց թէ էշը :

Պ Ա Ս Ե 1

Թռուցիկ	Խաղալիկ	Նպատակ
Օգտակար	Գիտութիւն	Զառիվեր
Զօրաւեր	Պատահիչ	Վերջապէս
Բաւական	Անջնորդ	Մարդասէր

ՄԱՐԴՆ ՈՒ ԹՌՈՒՑԻԿ

1. Այս թռուցիկը խաղալիկ չէր, այլ օգտակար նպատակի մը համար շինուած էր, նման այն թռուցիկին որով Ֆրանքլին երկինքէն կայծակը քաշեց : Ինչպէս որ մարդիկ շատ անդամ պղտիկ բաներէ թէ իրենց և թէ այլոց օգտակար արդիւնք առաջ կը բերեն, նմանապէս կան խաղալիկներ որ երբեմն գիտութեան կը ծառայեն : Այսպէս էր նաև այս թռուցիկը :

2. Ամերիկայի մէջ Նիակարա գետոյն վրայ կախաղանաւոր կամուրջ մը շինելու պետք կար : Գետոյն ափունքը շատ բարձր և զառիվեր էր, և ջրին հոսանքն այնչափ զօրաւոր էր որ անոր վրայ կամուրջ շինել վտանգաւոր էր : Կը խորհէին թէ կամուրջն ինչպէս շինուելու էր որ վտանգ չպատահէր, գետոյն մէկ եզերքէն միւս եզերքն ինչպէս ձգուելու էր կամուրջը :

3. Վերջապէս մէկը թելադրեց որ գետոյն վրայէն թռուցիկ մը թռցուի : Ժամանակ մը սպասեցին մինչև որ հովը շիտակ գետոյն վրայէն փչէր, և այն ատեն թռուցիկն արձակուեցաւ : Երբ բաւական չուան թողուեցաւ, թող տուին որ թռուցիկը գետոյն միւս եզերքը իջնէ, և հոն կայնողները չուանին ծայրը բռնեցին :

4. Յետոյ աւելի հաստ չուան մը կապեցին անոր և գետոյն վրայէն միւս կողմը քաշեցին. այս չուանին ալ ուրիշ աւելի ամուր չուան մը կապեցին, և գետոյն միւս կողմը քաշեցին : Այսպէս հետզհետէ աւելի հաստ և ամուր չուաններ մէկ կողմէն միւս կողմը ձգեցին, և վերջապէս զօրաւոր երկաթի թելերէ շինուած պարաններ կապելով քաշեցին, և այսպէս սկսան կամուրջը շինել :

5. Թռուցիկը թէև պղտիկ բան մըն է,

տակայն կամուրջը նետելու առաջին քայլն այն եղաւ : Փոքր բաներն ընդհանրապէս մեծ բաներու նախաշաւիղ կ'ըլլան : Փոքր մեղքեր, եթէ չղսպուին, մեծ մեղքերու կը տանին . փոքր բարի բաներ, եթէ չարունակուին, մարդս մարդասիրութեան և սիրոյ առ Սասուած կ'առաջնորդեն :

Հորցուհիք : 1. Ատենօք ի՞նչ նպատակաւ թուօցիկ շնուեցաւ : 2. Ո՞ր դետոյն վրայ կամուրջ պիտի նետուէր : 3. Ի՞նչ միջոց դտան : 4. Վերջապէս յաջողեցա՞ն : 5. Փոքր բաներէ ի՞նչ յառաջ կու գայ :

Գ Ա Ս 62

Յակոբ	Ուղեղ	Ողի	Գեղին
Կզակ	Մնտուկ	Թուչուն	Կարմիր
Կօշիկ	Բազուկ	Փետուր	Նորեկ
Գիշեր	Գետին	Արև	Վիճակ

ՅԱԿՈՒԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Ատենօք Յակոբ անուն փոքր տղայ մը կար, որ շատ կարգացած էր ողիներու և ուրուականներու վրայ և անոր ուղեղն այն պիտի բաներով լեցուած էր : “Ողի մը տեսնել կ'ուզեմ,” ըսաւ Յակոբ, և օր մը ողի մը տեսաւ : Ողին յանկարծ ելաւ Յակոբին դիմացը կայնեցաւ : Անոր դէմքը դեղին, կզակը

երկայն, և քիթն աւելի երկայն էր : Ողին բարձրաձայն ծիծաղելով ըսաւ Յակոբին, “Մի՛րելիս, ահա սնտուկ մը որ անուշեղէններով լեցուն է :”

2. Եթէ այս անուշեղէններէն հատ մը ուտես, թուչնոց և կենդանեաց լեզուն կը հասկընաս և կրնաս անոնց կերպարանքը մտնել և ձեն առնել : Բայց զգոյշ եղի՛ր որ չխընդաս, ապա թէ ոչ չես կրնար քու առջի մարմնոյդ դառնալ :” Յակոբ դոչեց, “Արդարև այս իրական ողի մ'է,” և ցատկեց դնաց անուշեղէններուն սնտուկին նայեցաւ : Մնտուկին մէջ կապոյտ, ծիրանեգոյն և մանիշակագոյն անուշեղէններ կային :

3. Յակոբ անոնցմէ ճաշակեց, և քաղցր ըլլալը տեսնելով ուրախութեամբ դոչեց, “Ո՛հ, կ'ուզեմ արագիլ մը ըլլալ, նման այն արագիլին զոր դրքիս մէջ տեսայ :” Եւ ահա անոր սրունքները բարակցան, և երկայն ու կարմիր եղան : Մնոր աղուոր կաշիէ կօշիկները կարծ ոտքերու փոխուեցան, բազուկները թևեր եղան, պարանոցն իբր կէս կանգուն երկարեցաւ, մազերը կակուղ փետուրներ եղան և բոլոր մարմնը ծածկեցին :

4. Հեռուն երկու արագիլ տեսաւ, որ իրենց փետուրները կ'ողորկէին, և ելաւ անոնց քովը դնաց : Երկու արագիլներէն մին ըսաւ

նորեկին, «Նոր պարի մը վարժութիւն կ'ընենք, այս երեկոյ հանդէսի մը հրաւիրուած ենք:» Եւ սկսաւ դաշտին մէջ սիգածեմ գնացքով վեր վար քալել: Իսկ երկրորդը մէկ ոտքին վրայ հաւասարակչիւ կեցած վայելչութեամբ թեւերն իրարու կը զարնէր: Յակոբ մոռցաւ ոգւոյն պատուէրը, և արագիւններուն այս ծաղրական և պարզամիտ ընթացքին վրայ սկսաւ բարձր ձայնով ծիծաղիլ:

5. Նոյն միջոցին ուրիշ հեղնական ձայն մ'ալ ըսեց որ կ'ըսէր, «Հա՛, հա՛, հա՛:» Երկու արագիւնները թռան և դաշտին վրայէն դացին: Յակոբ շատ վախնալով չորս կողմը նայեցաւ, և որովհետև գիշերը մօտեցած էր, խորհեցաւ տուն դառնալ: Յանկարծ յիշեց թէ խնդացած էր, և չէր կրնար իր առջի կերպարանքն առնել, և կ'ըսէր, «Երանի թէ այն ոգին տեսած չըլլայի:» Այն անգ Յակոբին մօտ բու մը գեանին վրայ նստած էր: Բուն հարցուց Յակոբին, «Ի՞նչ է այն, պարոն արագիւլ, ի՞նչ եկաւ գլուխդ:»

6. Յակոբ դարձաւ տեսաւ որ իր հետը խօսողը խոշոր աչուի, կերկերածայն և կորակաուց բու մըն էր: Յակոբ դառնապէս բողբեղով ըսաւ, «Ես խեղճ տղայ մըն եմ, և չարածճի ոգի մը զիս այսպէս փոխեց, և չեմ

կրնար իմ առջի մարմնոյս դառնալ:» Բայց ոգին անդիէն բարձրածայն կը խնդար դոչելով, «Հա՛, հա՛, հա՛:» Բուն ըսաւ անոր, «Կը ցաւիմ որ չեմ կրնար քեզ օգնութիւն մը ընել, քանզի մինչդեռ արեւ կայ, իմ աչքերս չեն տեսներ:»

7. Յակոբ ըսաւ, «Ուրեմն, կրնա՞ն ինձի օգնել, երբ լուսինը ելլէ:» «Այո», ըսաւ բուն, «կրնամ օգնել քեզ, եթէ փոքր թռչնոյ մը փոխուիս, երեկոյեան ընթրիքի համար գրեզ ուտելով կրնամ քեզ օգնել:» Յակոբ սաստիկ վախնալով հեռացաւ անգութ բուէն և սկսաւ ինքնին ըսել, «Ո՛հ, հայրս և մայրս հիմա պարտեղին մէջ, անտառին մէջ զիս կը փընտռեն, ես ալ զանոնք պիտի չտեսնեմ: Ո՛հ, ես շատ թշուառ եմ:»

8. Յակոբ այս միջոցին աչքերը սրբելով և ախուր կերպով նայելով ելաւ դաշտին վրայ նստաւ, և տեսաւ որ հոն քունը տարած և տեսածն ալ երազ էր: Անոր այնպէս կու գար թէ ոգիին «Հա՛, հա՛, հա՛» կանչելուն ձայնը լսած էր: Բայց այն ձայնը թութակի մը ձայնն էր որ մերձակայ տունէ մը փախած էր և կը խնդար այնպէս, ինչպէս անոր սորվեցուցած էին:

9. Յակոբ շուտ մը վազելով տուն գնաց և ճիշդ ընթրիքի ատեն հասաւ: Շատ ուրախ

եղաւ որ երազ էր տեսածը, և ոչ իրական ուղի: Անտառին մէջէն անցած ատեն թութալին « Հա՛, հա, հա » կանչելը կը լսէր, և շատ ուրախ կ'ըլլար որ ողիններն առասպելաց գըրքերու մէջ միայն կան և ոչ ուրիշ տեղ:

10. Յակորին և ուրիշն այս պատմութիւնը միթէ մեր ընթերցողաց չի՞ սորվեցնէր թէ աղէկ է անոնց համար այնպէս ըլլալ, ինչպէս Աստուած ստեղծած է զանոնք, և դո՛հ ըլլալ այն վիճակէն որուն մէջ Աստուած դրած է զանոնք:

Հարցումներ: 1. Յակոր ինչպիսի՞ տղայ էր: 2. Ոգին ի՞նչ ըսաւ անոր: 3. Յակոր ի՞նչ ըլլալ ուզէց: 4. Հեռուն ի՞նչ տեսաւ, և անոնցմէ մին ի՞նչ ըսաւ: 5. Տեսած բուն ի՞նչ ըսաւ անոր: 6. Յակոր լալով ի՞նչ ըսաւ բուն: 7. Ուրիշ ի՞նչ խօսեցան: 8. Երբ քունէն արթնցաւ ի՞նչ թռչնոյ ձայն լսեց: 9. Ա՛ր դնաց, և ի՞նչ համոզում ունեցաւ: 10. Մարդիկ ի՞նչ բանէ պարտին դո՛հ ըլլալ:

Դ Ա Ս 63

Ոստայն	Մանեակ	Ենկիւն	Հազար
Երես	Կաղմէլ	Տեսնել	Մժեղ
Շէրամ	Մետաքս	Բերան	Հիւսել
Պարտէզ	Սենեակ	Կեդրոն	Ազատ

Ս Ա Ր Դ

1. Դուք տղեղ միջատ համարելով սարգը շատ անգամ կը սպաննէք զայն և կամ

կը փախչիք անկէ: Բայց սարդեր կան որ զարմանալի են, սարդեր կան որ զուարճալի են, ուրիշ սարդեր ալ կան որ օգտակար են, կան նաև սարդեր որ դեղեցիկ են: Եթէ աւելի խելացի ըլլայինք, թերևս պիտի կարենայինք տեսնել թէ այս բարի յատկութիւնները բոլոր սարդերուն մէջ կան: Կը խորհիմ թէ քանի մը փոքրիկ աղջիկներ պիտի ըսեն, « Մարդերուն նկատմամբ ինչ որ կ'ըսես կրնայ ուղիղ ըլլալ, բայց, ըստ մեզ, աղէկ էր որ անոնց ոտքերը քիչ մը աւելի կարճ ըլլային: »

2. Նախ ըսինք թէ կան սարդեր որ զարմանալի են: Գիտէք թէ մանեակի մը թանկագին քարն ինչպէս կտրուած և յղկուած է, և ունի շատ մը անկիւններ որ լոյսը կ'անդրադարձնեն: Նոյնպէս հասարակ սարդին աչքը չորս հազար փոքր կողմեր կամ անկիւնաւոր երեսներ ունի: Մարդն այն կողմերուն ամէն մէկովը կրնայ տեսնել, բայց այն ամէն կողմերը մէկտեղ դալով կը կազմեն միայն մէկ աչք, այն ալ այնչափ փոքր է որ զայն տեսնելու համար մօտէն և ուշադրութեամբ նայել պէտք է: Երբ կը լսէք թէ սարդն ութ աչք ունի, կրնաք հասկնալ թէ որչափ դիւրութեամբ կրնայ տեսնել ճանճեր և մժեղներ:

3. Գիտէք որ շերամն իր մետաքսը դուրս

կը հանէ երկու փոքր ծակերէ որ անոր բերնին մէջ են : Սարդին մետաքսն անոր մանած թելերն են, բայց սարդին թելերը դուրս կու գան ոչ թէ երկու ծակերէ, այլ հարիւրաւոր ծակերէ որ անոր մարմնոյն վրայ կը գտնուին, հարիւրաւոր թելեր, զորս մեր աչքերը չեն կրնար տեսնել, իրարու փաթթուելով կը շինեն մէկ թել մը որով սարդն իր ոստայնը կը հլուսէ :

4. Երբ ուշի ուշով դիտենք ոստայնը, շատ բան պիտի տեսնենք որ զմեզ պիտի զուարճացնէ : Սարդի ոստայններն ընդհանրապէս պարտէզներուն առանձին թուփերուն մէջ և կամ պարապ մնացած սենեկաց առաստաղներուն վրայ կախուած կը գտնուին : Երբ սարդ մը ոստայնը կը շինէ, նախ կը սկսի շինել այն թելերը որ ոստայնին շառաւիղները պիտի ըլլան, և սարդը կեդրոնէն դէպ ի ծայրերը կ'երթայ կու գայ : Ընդհանրապէս քսանէն մինչև երեսուն շառաւիղներ կան, և սարդն անոնց վրայէն կ'երթայ կու գայ զանոնք զօրայնելու, և ամէնքը մէկէն կը կապէ կեդրոնին մէջ :

5. Յետոյ դուրսի ծայրը երթալով կը սկսի անոր բոլորտիքը դառնալ, և ուր ալ երթայ թելն իր ետեէն կը թողու, և ամէն անգամ որ ոստայնին որ և իցէ մէկ շառաւիղէն միւսին

կ'անցնի, թելը կը կապէ անոր հետ : Այսպէս հետզհետէ նեղ նեղ շրջանակներ կը շինէ մինչև որ ինք և իր թելը կեդրոնը հասնին, և այն ատեն ոստայնը վերջացած կ'ըլլայ : Ոստայնը բոլորովին մածուցիկ է, և իւրաքանչիւր թել խեղճային նիւթով մը տամկացած է, ուստի երբ ճանճ մը թելին դպչի, անմիջապէս անոր կպչուած կը մնայ : Սարդը կեդրոնին մէջ կը սպասէ իր ճանկերն ոստայնին գրեթէ անտեսանելի շառաւիղներուն մէջ դնելով : Ճանճը կ'աշխատի աղատելու, բայց ի զուր :

6. Ճանճը ոստայնին դպչելուն պէս սարդը կը հասկնայ թէ ո՞ր թելը կ'երերայ, և այն թելին վրայէն երթալով ճանճը կը դտնէ : Եթէ ճանճը մեծ է, սարդն իր երկայն ոտքերովը կը բռնէ զանի, և իր սուր ճանկերն անոր մարմնոյն մէջ կը խոթէ : Ճանճը շուտ մը յուզելէ և աշխատելէ կը դադրի, ալ մեռած է, քանզի թունաւորուած է հեղուկով մը որ սարդին առջևի ոտքերուն մէջ կը գտնուի : Այսպէս ճանճը սպաննելէն ետքը սարդը ճանճին դտնուած տեղին թելերը կը կտրէ, և անոր դիակը գլորելով նոր թելերու մէջ կը փաթթէ, և ամուր ծրար մը ընելէ ետքը, զայն իր մարմնոյն կը կապէ, և կը տանի ծածուկ տեղ մը կը պահէ որ ետքը զայն ուտէ :

Հարցումներ : 1. Բանի՞ տեսակ սարդ կայ : 2. Անոր մարմնոյն վրայ ի՞նչ կայ : 3. Ոստայնն ինչո՞վ կը հիւստ : 4. Ընդհանրապէս ո՞ւր և ի՞նչ կերպով կը շինէ զայն : 5. Աերջապէս ի՞նչ պէս կը լննցէ զայն : 6. Ճանճը որսալէն ետքը ի՞նչ կընէ :

Պ Ա Ս 64

Առաւօտ	Իրիկուն	Բաւական
Պատուիրել	Հանդիպիլ	Պատճառաւ
Զօրութիւն	Աշխատիլ	Փոթորիկ
Քաջասիրտ	Արտասուք	Շարունակ

ՊԵՏՐՈՅ ՀՕՐԸ ՀՆՍՁԱՆԴ ԸԼԼԱԼ ԿԸ ՍՈՐՎԻ

1. Օր մը որ առաւօտէն ի վեր սաստիկ անձրև կը տեղար, Պետրոսի սիրտը շատ կը նեղուէր. ուստի իրիկուան դէմ երբ օդը բացուեցաւ, Պետրոս շատ ուրախ եղաւ, և նաւակը նստաւ թի քաշելով զուարճանալու գնաց : Բաւական ատեն տանը մօտերը մնալէն ետքը, ոստրէ որսալու համար դետը գնաց որ իբր մէկ ժամ հեռու էր տունէն, և հայրը պատուիրած էր անոր այն կողմը չերթալ : Անդամ մը Պետրոս այն կողմը երթալով մեծ վտանգի հանդիպած և շատ վախցած էր, բայց երբ վտանգն անցաւ, վախին ազդեցութիւնն ալ չմնաց :

2. Պետրոս խորհելով թէ գետին մօտէրը շատ ոստրէ կը գտնուի, մոռցաւ հօրը

հրամանը և մէկէն այն կողմը գնաց : Ինչպէս ըսինք, այն օրը շատ անձրև եկած էր, այս պատճառաւ դետն ալ յորդած ըլլալով աւելի բուռն զօրութեամբ կը թափուէր ծովը : Պետրոսին նաւակը երբ գետին բերնին մօտ եկաւ, ջուրերը սաստիկ զօրութեամբ զայն դէպ ի ծով քշեցին տարին : Պետրոս առաջ չէր գիտեր թէ առջևը հոսանք կայ, բայց երբ տեսաւ որ նաւակն առաջ չէր քաշեր, բոլոր զօրութեամբ աշխատեցաւ հոսանքին բռնութեանը դէմ դնել, բայց ի զուր :

3. Տղայք, արդէն դիտէք որ փողոցներէն վազող առուներն ի՞նչպէս դիւրութեամբ և արագութեամբ կը տանին տախտակի կտորները զոր դուք ջրերուն մէջ կը նետէք. գետին ջուրերը Պետրոսի նաւակն ալ այնպէս արագ տարին : Երեկոյ եղաւ, և փոթորկալոյց հով մը փչել սկսաւ : Պետրոս քաջասիրտ տղայ էր, մինչև այն ատեն առանց վհատուլու թի կը քաշէր, բայց տեսաւ որ փոթորիկ ելաւ, անոր յոյսը հատաւ և դառն արտասուք թափելով նաւակին մէջ պառկեցաւ :

4. Առաւօտուն Պետրոս երբ քունէն արթնցաւ և չորս կողմը նայեցաւ, ծովէն զատ ուրիշ բան չտեսաւ. քանզի սաստիկ հովը, որ բոլոր դիշերը փչած էր, շատ հեռուն տարած էր նաւակը : Պետրոս անօթի և ծարաւ

էր, ցուրտէն կը դողար և շարունակ կ'ըսէր, «Երանի թէ հօրս խօսքը մտիկ ընէի:»

5. Այն օրը երեկոյեան դէմ Պետրոս շատ հեռուէն նաւ մը տեսաւ, և նաւին մէջ եղողներուն ուշադրութիւնը գրաւելու համար, բաճկոնակն հանեց և զայն թիակին դլուին անցնելով օդին մէջ բարձրացուց, սակայն նաւորդները նշանը չտեսան և իրենց ճամբան շարունակեցին: Վերջապէս Պետրոս երեք օր երեք գիշեր ծովուն մէջ մնաց, և անօթութենէ մարեցաւ:

6. Ուրիշ նաւ մը որ այն կողմէն կ'անցնէր, Պետրոսի նաւակը տեսնելով ազատեց զայն: Սակայն այն նաւն ուրիշ տեղ մը կ'երթար որ հեռու էր Պետրոսի հայրենիքէն: Պետրոս երեք ամիս ետքը հաղիւ կրցաւ իր տունը գառնալ: Այս փորձանքը սորվեցուց Պետրոսի թէ տղայոց համար միշտ աղէկ է իրենց հօրը խօսքին անասլ:

Հարցումներ: 1. Օր մը Պետրոս մեր գնաց: 2. Ի՞նչ պատահեցաւ: 3. Երբ յոյսը կտրեց ի՞նչ ըրաւ: 4. Ըրածին վրայ զո՞ւնց: 5. Քանի՞ օր ծովուն վրայ մնաց: 6. Վերջապէս ազատեցաւ, և որչափ ատեն հայրենիքէն հեռու մնաց:

Գ Ա Ս 65

Ճամբայ	Դժգոհ	Արթուն	Երթալ
Փոշ	Համար	Մետաբո	Սօֆիկ

Խաղալ	Եսթեր	Խորհուրդ	Յիսուս
Փոխել	Յանկարծ	Աղջիկ	Զարմանք

ԱՄԵՆԷՆ ԱՂԷԿ ԾՍՄԲԱՆ

1. Սօֆիկ առաւօտ մը շատ դժգոհ էր երբ արթնցաւ. կ'ուզէր մէկը մեղադրել և չէր գիտեր թէ զո՞վ մեղադրէր: Սնոր կ'երևէր թէ ամէն բան ձախող կ'երթար: Սուրճը թափեց, հացը ձեռքէն փոշույ մէջ ինկաւ, և երբ հաւերուն կեր տալու համար դուրս ելաւ, ջուրի մէջ կոխեց և ոտքը թըրջեցաւ:

2. Երբ սենեակը դարձաւ, տեսաւ որ փոքրիկ քոյրը, Եսթեր, իր մետաքսի կծիկովը կատուին ձագը կը խաղցնէր: Սօֆիկ միտքէն ըսաւ, «Իմ բաներուս հետ խաղալը պիտի սորվեցնեմ անոր:» Բայց երբ Եսթերին պիտի զարնէր, միտքը խորհուրդ մը գտլով, Յիսուսի փոքր տղոց վրայ ունեցած սէրն յիշեց: Այս խորհուրդն կարծես աղդարարութիւն մ'էր անոր, ուստի մէկէն միտքը փոխելով կամաց կամաց Եսթերին ետև գնաց, և յանկարծ իր ձեռքերը պզտիկ աղջկան աչքերուն վրայ դնելով համբուրեց զանի:

3. «Ի՞նչ է այն, Սօֆիկ,» ըսաւ Եսթեր, «ես ներս եկայ որ այս գեղեցիկ խնձորը կողովիդ մէջ դնելով զքեզ զարմանքի բերեմ:»

և ահա դուն զիս զարմանքի կը բերես այն պիսի ատեն մը գալով, երբ ես չէի խորհեր:” Եսթեր այսպէս խօսելով Սօֆիկին ցուցուց այն գեղեցիկ և կարմրուկ խնձորը զոր ինք բերած էր:

4. Սօֆիկ փոխանակ Եսթերը ծեծելու զայն համբուրած ըլլալուն համար շատ ուրախացաւ: Ի՞նչ եղած էին անոր չար զգացումները: Ամէնքն ալ անհետացած էին, երբ խորհեցաւ մեր Տէր Յիսուսի վրայ, և քանի մը համբոյր տուաւ իր քրոջը:

Հարցումներ: 1. Սօֆիկ առտու մը ի՞նչ կը զգար: 2. Միտքէն անցած չար խորհրդին ի՞նչ կերպով յաղթեց: 3. Քոյրն ի՞նչ ըսաւ Սօֆիկին: 4. Սօֆիկ ըրածին վրայ ուրախ եղաւ:

ԴԱՍ 66

Երկրաչարժ	Տրամագիծ	Պոյանայ
Այնպիսի	Խորտակել	Պատճառել
Գետնաչարժ	Պատահիլ	Պատերազմ
Երկրային	Փլատակ	Կործանում

Ե Բ Կ Ի Ա Շ Ա Ր Ժ

1. Ձենէ քանինե՛րն ահուդողով լեցուած են երկրաչարժներու ատեն, և կ'ուզեն գիտնալ թէ անոնք ինչէ առաջ կու դան:

2. Երկիրը գնդակի պէս կլոր և մէջը պարպ է, բայց այն պարապ մասը կրակով կամ

հալած մետաղներով լեցուն է: Այս հալած զանգուածին տրամագիծը գրեթէ ութ հազար մղոն է, կամ ժամու հաշուով երկու հազար ութ հարիւր ժամ է:

3. Երկրիս այս պարապ գնդակին մէջ շոգիներն իր գոյանան, և հարկաւ դուրս պիտի ելլեն: Կարծեմ թէ ամէնքդ ալ տեսած էք սանին խուփին ինչպէս վեր ելլելը, երբ մէջի շուրը կ'եռայ: Զրէն ելած շոգին այս կերպով խոյս կու տայ:

4. Միշտ այսպէս երկրիս մէջ գտնուած շոգիներն անդին ասդին կ'երթան, մինչև որ հրաբուխի բերան մը գտնելով դուրս ելլեն, և եթէ այնպիսի ծակ մը չկարենան գտնել, ժայռերը կը խորտակեն, և այսպէս կը պատճառեն այն ցնցումները զորս մենք երկրաչարժ կամ գետնաչարժ կը կոչենք:

5. Ոչ ոք կրնայ ըսել թէ ե՛րբ երկրաչարժ պիտի պատահի, կամ երկրաչարժը ո՛րչափ սաստիկ պիտի ըլլայ: Սակայն ասիկա գիտցէք որ պատերազմ, սով, ժանտախտ կամ ուրիշ աղէտներ բնաւ երկրաչարժներու հետ յարարերութիւն չունին:

6. Երկրաչարժի ատեն ոչ թէ վերոյիշեալ բաներէն, այլ տուններուն փլչելէն և փլատակաց տակ մնացող մարդոց մահուանէն վախնալու ենք:

- 1. Երկրաշարժն ի՞նչ կը պատճառէ մարդոց :
- 2. Երկիրն ի՞նչ ձև ունի , և անոր տրամագիծը որչափ է :
- 3. Անոր մէջ ի՞նչ կը գոյանայ :
- 4. Երկրաշարժն ինչէ՞ն յառաջ կու գայ :
- 5. Երկրաշարժն ըլլալէն առաջ կրնայ՞ դուշակուիլ :
- 6. Այնպիսի ատեն ինչէ՞ն աւելը վատնալու ենք :

Գ Ա Ս 67

Ճամանակ	Մատանի	Գեղեցիկ
Պատուական	Զօրութիւն	Թանկագին
Հնազանդ	Ոսկերեչ	Առաջին
Դատաւոր	Սիրելի	Աւել

ԲՈՒՆ ՄԱՏԱՆԻՆ

1. Ճամանակաւ մարդ մը կար որ դեղեցիկ մատանի մը ունէր որուն վրայ պատուական կանակ մը կար որ շատ տեսակ պայծառ գոյներով կը փայլէր : Այն քարը սա զարմանալի զօրութիւնն ալ ունէր , որ մատանին կրողն Աստուծոյ և մարդկան միանգամայն սիրելի կ'ըլլար : Ուստի և մատանւոյն տէրը շատ թանկագին կը համարէր և միշտ մատին վրայ կը կրէր զայն :

2. Մարդը երեք որդի ունէր , և կ'ուզէր մահուանէն ետքն իր ամենէն սիրելի որդւոյն տալ մատանին : Սակայն տղայոց երեքն ալ սիրելի և հնազանդ էին իրենց հօրը : Վերջապէս մարդը գիտնալով որ քիչ ատենէն պիտի մեռնէր , չէր գիտեր թէ ի՞նչ ընէր , և

մատանին որ զաւկին տար : Չէր ուզեր մատանին մէկ որդւոյն տալ և միւս երկու որդիքը վշտացնել :

3. Ուստի մարդ զրկելով մատանի շինող մը կանչել տուաւ , և անոր պատուիրեց ուրիշ երկու մատանի շինել ամէն կերպով նման առաջնոյն : Ոսկերեչը երկու մատանի շինեց այնպէս նման առաջնոյն որ նոյն խակ հայրը չէր կրնար որոշել թէ որն էր բուն մատանին : Մարդն իր որդիքը մէկիկ մէկիկ քովը կանչելով իւրաքանչիւրին մէյ յմէկ մատանի տուաւ :

4. Հօրը մահուանէն ետքը տղաքն իրենց մէջ վէճ բացին գիտնալու թէ որն էր բուն մատանին : Դատաւորի մը դացին և եղելու թիւնն անոր պատմեցին : Դատաւորն ըսաւ , « Լսած եմ թէ բուն մատանին այնպիսի կարողութիւն մը ունի , որ իր տէրը շատ սիրելի կ'ընէ Աստուծոյ և մարդկան : Արդ ձեռնէ ո՞րն աւելի սիրելի է միւս երկու եղբարց :

5. Ինչո՞ւ լուռ կը կենաք : Ձեռնէ ամէն մէկը միթէ ամենէն աւելի իր ա՞նձը կը սիրէ : Ըսեմ թէ ինչ պէտք է ձեզի ընել : Տուն դացեք և ձեռնէ իւրաքանչիւրը թող փորձէ իր մատանւոյն զօրութիւնը ցուցնել : Ո՛վ որ աւելի ազնիւ , աւելի սիրուն , աւելի անձնուէր և Աստուծոյ աւելի հնազանդ է , այն է բուն մատանւոյն տէրը : »

6. Տղայք, գիտե՞ք ինչ կը նշանակէ այս պատմութիւնը : Գիտե՞ք այն մատանին ինչ բանի կը նմանի : Չէ՞ք ուզեր ունենալ այնպիսի դանձ մը որ զձեզ ամենուէն սիրելի ընէ : Մատանին «էր է : Ով որ աւելի կը սիրէ զՍասուա՞ծ և զմարդիկ, անոնցմէ աւելի կը սիրուի :

Հարցումներ : 1. Ատենօք մարդ մը ի՞նչ ունէր : 2. Քանի՞ որդի ունէր : 3. Տղայքը չվտայցնելու համար ի՞նչ խորհեցաւ : 4. Անոր մահուանէն ետքը տղոյ մէջ ի՞նչ վէճ բացուեցաւ . ո՞ր դայցին : 4. Դատաւորն ի՞նչ խորհուրդ տուաւ անոնց : 6. Ի՞նչ է այն մատանւոյն նշանակութիւնը :

Գ Ա Ս 68

Հնդիկ	Կակուղ	Եղէգ	Խմել
Շիտակ	Բերան	Ճրագ	Երկայն
Պիտտակ	Արև	Վեճակ	Գլան
Գնդակ	Ծծումբ	Կօշիկ	Խառնել

ՉԳԱԿԱՆ ԽԷԺ

1. Երբ Եւրոպայցիք առաջին անգամ Պրազիլիա դայցին, հոն շատ տեղացի Հնդիկ ցեղեր կային : Այս Հնդիկները կերակուրէն ետքը սովորաբար իրենց հիւրերուն կակուղ նիւթէ մը շինուած շիշեր կու տային, որոնց եղէգներ կապուած էին : Շիշերը ջուր խմելու համար էին : Եթէ շիշին կըր մասը ճնշուէր,

ջուրը շիտակ եղէգին մէջ կ'ելլէր, և անկէ բերանը կ'երթար :

2. Այն կակուղ նիւթէն ճրագ ալ կը շինուէր : Ճրագներն իբր մէկ կանգուն երկայն և պարապ էին, և շատ աղէկ լըցս կու տային : Փորթուկայլի դաղթականք Հնդկաց հարցնելով իմացան որ այն կակուղ նիւթը գահուչու կամ գառուչու կը կոչուէր : Գառուչուգը ձգական խէժ է, և հիմա Պրազիլիոյ մէջ մեծ առուտուրի նիւթ եղած է :

3. Այս խէժը պիտտակենոյ (ջրասուցի պահէ) նման մեծ ծառի մը հոյզն է, ծառին տերևներն ալ պիտտակենոյ տերևներուն պէս ծառին գաղաթն են : Ծառին կեղևը ծակելով մէջը շիշ մը կը դնեն որ դեղին հիւթով կը լեցուի : Խւրաքանչիւր ծառ մէկ օրուան մէջ այս հիւթէն իբր հարիւր տրամ կու տայ : Հիւթը ժողովող մարդիկ կաղապարներու մէջ կը լեցունեն զայն և կրակի մօտ կամ արևին դնելով կը չորցունեն : Այսպէս հիւթը կարծրանալով կ'ըլլայ ձգական խէժ : Կաղապարներէն դուրս հանուած հիւթը թերթ թերթ է, և կրակին ծուխէն կը սևնայ :

4. Թերթերը չորնալէն ետքը Անդղիա կամ Ամերիկա կը ղրկուին : Ստիպյն այս վիճակին մէջ ձգական խէժը բանի չի դարձայն աւելի կարծրացնել և մաքրել պէտք է,

քանզի ձգական խէժին թերթերն այնչափ կա-
կուղ են որ արևուն տաքութենէն կը հալին,
և ամէն թերթի մէջ տերևի, փայտի, մաղի
կամ քարի կտորներ կան, որ հիւթին կա-
ղապարներունմէջ չորնալէն առաջ անոր մէջ
կ'լինան : Ուստի թերթերը շատ մանր կտոր-
ներու բաժներով ջուրի մէջ կը լուան : Այ-
նուհետև այն մանր կտորները մեծամեծ դլան-
ներու տակ կը դրուին և կը ճնշուին մինչև որ
այնդանան :

5. Եթէ կ'ուզեն այնչափ կարծրացնել այս
նիւթը որ կարելի ըլլայ անկէ կոշիկ կամ վե-
րարկու կամ տղայոց համար գնդակներ շի-
նել, խէժը կ'առնեն լուացող մեքենային տա-
կէն և ծծումբով և ուրիշ քիմիական նիւթե-
րով կը խառնեն : Եթէ կաղապարին մէջ շատ
ծծումբ դրուի, խէժն այնպէս կարծր կ'ըլլայ
որ կոշիկ, գնդակ և ասոնց նման բաներ չինե-
լու չի դար : Այս աստիճան կարծր խէժը շատ
սև կ'ըլլայ և ապակոյ պէս կը յղկուի, և ա-
մէն ձեւով կը կտրուի : Այսպիսի կարծր ձգա-
կան խէժէ կը շինուի դանակի կոթ, գաւա-
զան, սնտուկ, սանտր, աթոռ և սեղան :

Հարցումներ : 1. Եւրոպացիք առաջին անգամ Պրագիւիոյ
մէջ ի՞նչ տեսան : 2. Ի՞նչ տեսակ ծրագ կը գործածէին : 3.
Ի՞նչ կերպով կը ժողվեն այն հիւթը : 4. Այնուհետև ո՞ւր
կը դրկեն զայն, և հոն ի՞նչ կ'ըլլայ : 5. Անկէ ի՞նչ կը շինուի :

Գ Ա Ս 69

Գնդասեղ	Օգտակար	Պատասխան
Դիւրաթեք	Արարած	Կտրուիլ
Նախատել	Սկսել	Կատելով
Նետուեցանք	Ջանալով	Ողորմիւ

ԳՆԴԱՍԵՂ ԵՒ ԱՍԵՂ

1. Գնդասեղ մը և ասեղ մը, որ միևնոյն
կողովի մէջ իրարու դժբաղի էին և պարապ կը
կենային, սկսան իրարու հետ վիճել, խնչպէս
սովորաբար կ'ընեն անգործ մարդիկ : Գնդա-
սեղն ասեղին ըսաւ, « Կ'ուզեմ գիտնալ թէ
դուն ի՞նչ բանի օգտակար ես, և աշխարհի
մէջ ի՞նչպէս կը յուսաս ապրիլ առանց դրու-
ունենալու : »

2. Ասեղը պատասխանեց գնդասեղին, « Քու
դրուխդ ի՞նչ օգուտ ունի, քանի որ աչք
չունիս : » Գնդասեղն ըսաւ, « Ի՞նչ օգուտ աչ-
քէ մը քանի որ անոր մէջ միշտ բան մը կայ : »
Ասեղը պատասխանեց, « Ես քենէ աւելի
գործ կը տեսնեմ : » « Այո, » ըսաւ գնդասեղը,
« բայց երկար պիտի չապրիս : » « Ի՞նչու պի-
տի չապրիմ, » ըսաւ ասեղը :

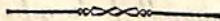
3. « Քանզի, » պատասխանեց գնդասեղը,
« քովդ միշտ կարան մը կայ : » « Դուն ալ, »
ըսաւ ասեղը, « ողորմելի և դիւրաթեք արա-
րած մըն ես : » « Իսկ դուն, » ըսաւ գնդասեղը,

« այնչափ հպարտ ես որ չես կրնար քիչ մը ծռիլ առանց կտորուելու : » Ասեղն ըսաւ դնդասեղին , « Եթէ դարձեալ զիս նախատես , դլուխդ կը բրցնեմ : » Գնդասեղն ըսաւ , « Եթէ դուն ինձ դպչիս , ես քու աչքդ կը հանեմ , յիշէ որ կեանքդ դերձանէ մը կախում ունի : »

4. Մինչդեռ անոնք այսպէս կը վիճէին , փոքրիկ աղջիկ մը ներս մտաւ , և կար կարել սկսելով շուտ մը ասեղին աչքը կտորեց : Այնուհետև դերձանը գնդասեղին վիզէն կախելով շանաց անով կար կարել , բայց շատ չի քշեց գնդասեղին ալ դլուխը բրցուց , և զայն աղբին մէջ ասեղին քովը նետեց :

5. « Արդ , երկուքս ալ հոս նետուեցանք , » ըսաւ ասեղը : Գնդասեղն « Այսուհետև այլ ևս կուուելու և վիճելու պատճառ չունինք , կ'երևի թէ դժբաղդուութիւնը մեր խելքը դլուխնիս բերաւ , » ըսաւ : « Աւաղ , » յարեց ասեղը , « ինչո՞ւ աւելի կանուխ մեր խելքը դլուխնիս չեկաւ : »

Հարցումներ 1. Գնդասեղ մը ասեղի մը հետ ի՞նչ ըրաւ : 2. Ասեղն ի՞նչ պատասխանեց : 3. Գնդասեղն ինչ ըսաւ : 4. Այն միջոցին ո՞վ վոյց եկաւ , և ի՞նչ ըրաւ : 5. Ի՞նչ ըսին երարու :

Գ Ա Ս Դ Օ

Մարմին	Միջոց	Յայտնի	Տեսնել
Գլուխ	Քանի	Հարցում	Չարմանք
Պահել	Արդեօք	Յիսուն	Հաւատք
Հարիւր	Կըր	Կենալ	Մինչև

Մ Ս Ր Մ Ն Ո Յ Ն Ո Ս Կ Ի Ն Ե Ր Ը

1. Կարապետ օր մը մօրը հարցուց , « Մայրիկ , բոլոր մարմնոյս մէջ քանի՞ ոսկր կայ : » Կարապետ նոյն միջոցին ձեռքերը կը լուար , և զանոնք կը բանար կը դոցէր , և ամէն կողմ կը դարձնէր և յայտնի կը տեսնէր թէ ձեռքը ոչ թէ մէկ կտորէ , այլ շատ կտորներէ շինուած է :

2. Սկաւ դլխոյն և մարմնոյն վրայ ալ քննութիւն ընել : Ոտքերուն և սրունքներուն նայելով տեսաւ որ անոնք ալ մանր կտորներէ շինուած են : Այսպէս տղան հետաքրքիր եղաւ իմանալու թէ բոլոր մարմնոյն մէջ քանի՞ ոսկր կայ և վերի հարցումն ըրաւ մօրը :

3. Մայրն անոր պատասխանեց , « Եթէ ըսեմ քեզ թէ բոլոր մարմնոյդ մէջ քանի՞ ոսկր կայ , շատ պիտի զարմանաս : Ինծի խօսք կու տամ՝ ըսածս միտքդ պահելու : » « Այո , մայրիկ , իրաւ միտքս կը պահեմ , » ըսաւ Կարապետ , և յարեց , « Հիմա ըսեմ նայիմ , կրնամ արդեօք ճիշդ թիւը դտնել : »

4. «Կարծեմ թէ իբր յիսուն ոսկրներ կան»
Մայրն ըսաւ, «Աւելի քան յիսուն, երկու
հարիւր ութը ոսկրներ կան մարդուս մար-
մնոյն մէջ» «Ի՞նչ, երկու հարիւր ութը ոսկր»
Ատոր հաւատարմ չի գար. դուռխս խոշոր և
կըր ոսկր մ'է միայն և . . .»

5. «Կեցիր, սիրելիս, դուռխո ոչ թէ մի-
այն կըր և խոշոր ոսկր մ'է, այլ երեսուն
փոքր ոսկրներէ բաղկացեալ է: Յիսուն և
չորս ոսկր կայ մարմնոյդ մէջ, երեսուն և եր-
կու ոսկր կայ ուսէդ մինչև ձեռացդ մա-
տերուն ծայրերը, և տասնուիրեք ոսկր կայ
երաններէդ մինչև ոտքի մատերուդ ծայրը:

Հարցումներ: 1. Կարողեա լուացուած ատեն ի՞նչ ըրաւ:
2. Մարմնոյն վրայ ի՞նչ քննութիւն կ'ընէր: 3. Մայրն ի՞նչ
պատասխան տուաւ: 4. Մօրը ո՞ր խօսքին վրայ զարմացաւ:
5. Ուրիշ ի՞նչ սորվեցաւ:

Գ Ա Ս 7 1

Ճամանակ	Թագաւոր	Հողագործ
Աշխատիլ	Գործաւոր	Դահեկան
Պատասխան	Օրական	Յիսուն
Առեղծուած	Քրիստոնեայ	Պարտական

ԻՐ ՎԻՃԱԿԷՆ ԳՈՂ ՀՈՂԱԳՈՐԾ ՄԸ

1. Ճամանակաւ Բրուսիոյ փրեդերիկոս
Թագաւորը ծպտեալ կը պտտէր, և տեսնելով

հողագործ մը որ խնդութեամբ և երգելով
կ'աշխատէր արտին մէջ, անոր մօտ դնաց և
հարցուց, «Հայրիկ, կը տեսնեմ որ գոհ և
զուարթ սիրտ ունիս, այս արտը քո՞ւկդ է»
Հողագործը չգիտնալով թէ անիկա թագա-
ւորն էր որ հետը կը խօսէր, ըսաւ, «Ոչ,
տէր իմ, ես հարուստ չեմ, վարձկան գործա-
ւոր մըն եմ»

2. Երբ թագաւորն անոր հարցուց թէ օ-
րը քանի դահեկան կը շահէր, հողագործը
պատասխանեց, «Օրը հինգ դահեկան կը շա-
հիմ» Թագաւորը նորէն հարցուց անոր, «Օ-
րական վարձդ շատ չէ, այսչափ ստակով կըր-
նաս ապրիլ» Հողագործը պատասխանեց,
«Այո, ոչ միայն կ'ապրիմ, այլև քիչ մը բան
կ'աւելցնեմ» Թագաւորը երրորդ անգամ
հարցուց, «Ի՞նչպէս կրնաս այսչափ քիչ օ-
րականէն բան աւելցնել»

3. Հողագործը ժպտելով պատասխանեց,
«Յիսուն փարա կը բուէ իմ և կնոջս ապ-
րուստին, յիսուն փարա կու տամ հին պարտ-
քերս հատուցանելու, յիսուն փարա ուրիշ-
ներու փոխ կու տամ, յիսուն փարա ալ Աս-
տուծոյ սիրոյն համար ողորմութիւն կու
տամ» Թագաւորն ըսաւ, «Այդ բանն ինձի
համար անհասկնալի առեղծուած է» Հողա-
գործն ըսաւ, «Ուրեմն, այս առեղծուածը

լուծեմ: Տունը ծերունի հայր և մայր մը ունիմ. երբ ես տկար և այլոյ օգնութեան կարօտ էի, անոնք զիս սնուցին:»

4 «Հիմա անոնք տկար և օգնութեան կարօտ ըլլալով ես զանոնք կը սնուցանեմ: Ասիկա իմ պարտքս է: Յիսուն փարան, որուն համար ըսի թէ ամէն օր կու տամ հին պարտքերս հատուցանելու համար, այն ստակն է զոր ծնողացս ապրուստին համար կու տամ: Միւս յիսուն փարան, որուն համար ըսի թէ փոխ կու տամ, այն ստակն է զոր զաւակացս դաստիարակութեանը համար կու տամ, որպէս զի քրիստոնէարար կը թուին: Երբ ես ուկինս ծերանանք, մեր զաւակները մեզի մխիթարութիւն պիտի ըլլան, և մեզի պիտի հատուցանեն այն ստակը զոր այժմ փոխ կու տանք անոնց:»

5 «Մնացեալ յիսուն փարայով ալ քոյրերս կը խնամեմ: Քոյրերս խնամելու պարտական չեմ, սակայն ասիկա Աստուծոյ սիրոյն համար կ'ընեմ:» Հողագործին այս պատասխանը շատ հաճոյ եղաւ թագաւորին, և ըսաւ, «Հիմա ես ալ քեզի առեղծուած մը պիտի ըսեմ: Ասկէ առաջ զիս տեսած էիր:» Հողագործը «Ոչ, տեսած չէի», պատասխանեց: «Հինգ վայրկեանէն յիսուն անգամ պիտի տեսնես զիս, և իմ պատկերներէս յիսուն հատ

գրպանիդ մէջ պիտի գտնուի», ըսաւ թագաւորը:

6. Հողագործն ըսաւ, «Ես ալ այս առեղծուածը չեմ հասկնար:» «Ուրեմն», ըսաւ թագաւորը, «առեղծուածը լուծեմ» և ձեռքը գրպանը տանելով յիսուն հատ նոր կըտրուած ոսկի գրամ հանեց, և հողագործին, որ ապշած կը նայէր, տուաւ այն ոսկիները և ըսաւ, «Այս գրամները կեղծ չեն. մեր Տէր Աստուծմէ են, և ես Աստուծոյ մատակարարն եմ.» և «Մնաք բարով» ըսելով մեկնեցաւ:

Հարցումներ: 1. Ատենօք ո՞ր թագաւորը հողագործի մը հետ խօսեցաւ: 2. Հողագործն անոր հարցման ի՞նչ պատասխանեց: 3. Ուրիշ ի՞նչ ըսաւ: 4. Ծնողացք քանի՞ և զաւակներուն քանի փարս կու տար: 5. Անոր խօսքերէն թագաւորն ի՞նչ զգաց, և ի՞նչ տուաւ հողագործին:

Գ Ա Ս 72

Խաղալ	Եղբայր	Մեկուն	Ընկեր:
Դժուար	Մուն	Ջանալ	Մտն
Աշօթք	Վայրկեան	Երկինք	Ներեւ
Յանցանք	Աստուած	Իմաստ	Առաջ

Ն Ե Ր Ո Ղ Ա Մ Տ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

1. Յակոբիկ իրիկուան կերակուրէն ետքն անկողին պառկելէն առաջ իր եղբայրներուն

և քոյրերուն հետ խաղալու սովորութիւն ունէր : Անդամ մը, երբ Աչք կապուկ ըսուած խաղը կը խաղային, Յակոբիկ թաշկինակով մը աչքերը կապեց, և իր եղբայրներն ու քոյրերը բռնելու կը ջանար, երբ անոնք անկիւնները կը պահուրտէին կամ լուութեամբ անոր բոլորտիքը կը դառնային : Խեղճ տղան յոգնելով աղաչեց ընկերներուն որ դժուար տեղեր չպահուրտէին, բայց անոնք անոր աղաչանացը մտիկ չընելով այնպիսի տեղեր կը պահուրտէին որ չէր կրնար զանոնք բռնել :

2. Այս բանէն այնպէս զայրացաւ, որ յուզահատութենէն սկսաւ լալ : Ասկէ զատ սկսաւ նաև գէշ անուներ տալ իր եղբայրներուն : Ճիշդ նոյն վայրկեանին անոնց մայրը ներս մտնելով և իր պզտիկ տղուն բարկութեամբ ըսած խօսքերը լսելով, շատ վշտացաւ . ուստի զանի գիրկն առնելով ջանաց որ սիրտն իջեցընէ : Բայց պարապ տեղ ջանաց, քանզի տղան այնչափ տակնուվրայ եղած էր որ գլուխը մօրն ուսին վրայ դնելով կը հեւար և կու լար, և ատեն ատեն իր եղբայրներուն բարկութեան անողգամ խօսքեր կ'ըսէր :

3. Մայրը հանուեցուց զանի, և սլառկեցընելէն առաջ ծունկերուն վրայ նստեցուց, և անոր մանր ձեռքերէն բռնելով ըսաւ, « Հիմա վերջին բաներնիս աղօթք ընել է :

բայց իմ Յակոբիկս չի կրնար ընել, քանի որ զգացումները գրգռուած են : » Տղան « Աղօթք ընել չեմ ուզեր » ըսելով մօրը թևեւրուն մէջէն ցատկեց անկողին մտաւ ու ծածկուեցաւ : « Բայց անդամ Յակոբիկին ո՞վ հող պիտի տանի սյս գիշեր, » ըսաւ մայրը, « Աստուած . սուրբ հրեշտակները : » Ասիկա շատ ազդու կերպով խօսեցաւ, և սպասեց որ պատասխան մ'առնէր :

4. Վայրկեան մը լուութիւն ընելէն ետքը, Յակոբիկ չկրնալով համբերել դուրս ցատկեց անկողինէն, և մօրը քով ծնկան վրայ դալով « Այո, աղօթքս պիտի ընեմ » գոչեց, և սկսաւ ըսել, « Հայր մեր որ երկինքն ես, քու անունդ սուրբ ըլլայ . քու թագաւորութիւնդ գայ, քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ . մեր ամէն աւուր հացը՝ այսօր մեզի տուր . և մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք, » հոս կայնեցաւ քիչ մը : Մայրը բնաւ բան չըսաւ, և սպասեց տեսնելու թէ ի՞նչ պիտի ընէր տղան, և ի՞նչպէս յառաջ պիտի երթար :

5. « Ես չեմ ներեր անոնց, այն ցած ու դարձելիներուն » գոչեց : « Անոնք ամենէն դժուար տեղեր պահուրտեցան զիս նեղացնելու նպատակաւ : » « Բայց, Յակոբ, Յիսուս պիտի

ներէր,” ըսաւ մայրը, «և դուն պարտիս անոր նմանող ըլլալ, եթէ ես ալ քու տեղդ ըլլայի պիտի ներէի: Յիսուս այս աղօթքն աշակերտներուն սորվեցուցած ատենը ըսաւ, «եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ պիտի չներէ ձեզի ձեր յանցանքները:»

«Կ'ուզեմ ներել, բայց, ո՞չ, շատ դժուար կու գայ ինձի,” ըսելով տակաւին կը վարանէր տղան:

6. Մայրը վեհանձն կերպով կամայեցուկ մը ըսաւ, «Ո՞չ, Աստուած, հաճէ այս խեղճ տղուն օգնելու որ ներել սորվի.” և սպասեց յուսալով որ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին դար կակուղցնելու այն փոքրիկ տղուն կարծրացեալ սիրտը, և կամեցող ընել ուղիղ եղածն ընելու: Եւ ահա բարեշնորհ Հոգին եկաւ շնչեց տղուն վրայ, և անմիջապէս ոչ թէ բարկութեան, այլ ապաշխարութեան առատ արտասուօք փոքրիկ ձեռքերն իրար բերելով ըսաւ, «Մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտականներուն:»

7. Յետոյ մայրն անոր քովը ծնկան վրայ գալով այսպէս աղօթք ըրաւ. «Սիրելի Յիսուս, հաճէ զրկելու քու քաղցր և սիրող Հոգիդ այս փոքրիկ տղուն սրտին մէջ և բնակէ հոն՝ որ անիկա միշտ պատրաստ ըլլայ և

դժուարութիւն չզգայ անոնց ներելու որ զինք կը նեղացնեն: Հիմա այն գեղեցիկ աղօթքն ըսաւ, զոր դուն մեզի սորվեցուցիր, սակայն անոր իմաստն ինք չի հասկնար:» «Ո՞չ, մայր, այո, անոր ամէն մասերը կը հասկնամ” ըսելով՝ Յակոբ մօրն աղօթքը ընդմիջեց:

8. Բայց մայրը հանդարտութեամբ աղօթք ըրաւ և աղաչեց Աստուծոյ որ իր փոքրիկ տղուն մտքին մէջ ծագեցնէ երկնային լոյսը, որ միշտ կարող ըլլայ հասկնալու թէ Աստուած ի՞նչ կ'ուզէ որ ընէ, և թէ ինք շարունակ կամք ունենայ իր երկնաւոր սիրելի Հայրը հաճեցնելու, և Յիսուսի նմանող ըլլալ բաղձալու: Երբ այսպէս աղօթք ընելը լմնաց, շատ համբոյրներով և միայն մօր մը զգացած խանդակաթ սիրովն անկողին դրաւ տղան:

9. «Մայր, ինչո՞ւ աղօթքիդ մէջ ըսիր որ ես չեմ հասկնար աղօթքին խօսքերն,” հարցուց տղան, «կը հասկնամ, քանզի դուն գիտես որ անցեալ գիշեր անոր նշանակութիւնն ըսիր ինձի:» «Բայց այն ալ աւելի աղէկ պիտի հասկնաս երբ մեծնաս, և երբ Աստուած քեզի սորվեցնէ, սիրելիս: Կը կարծեմ թէ այս գիշեր աւելի աղէկ հասկցար անոր մէկ մասը, քան որչափ առաջ գիտէիր:» «Ներելու վրայ կ'ըսես: Այո, կը հասկնամ և զինքս հիմա աւելի երջանիկ կը զգամ: Կը կարծեմ թէ

ներելը քեզի աղէկ զգացում կու տայ, այն պէս չէ՞, մայրիկ :

10. « Սրդարե, այո, վնասի մը ներելն աւելի երջանկութեան զգացում կու տայ մեզի, քան թէ այն եղած վնասին համար բարկանալը : Բարկութիւնը շատ գէշ և չար զգացում մ'է . կը յուսամ որ Յակոբիկ այսուհետև վայրկեան մ'ալ իր սրտին մէջ պիտի չպահէ զայն : Երբ բարկութիւն կը զգաս, պարտիս կըրցածիդ չափ շուտ սրտէդ դուրս արտաքսել զայն : Եւ պարտիս աղօթք ընել Աստուծոյ, որ սիրտդ այնքան առատ սիրով լեցընէ, որ կարող ըլլաս բարկութիւնդ զսպել :

Հարցումներ : 1. Յակոբիկ իր եղբարցը հետ ի՞նչ կը խաղար . ի՞նչ պատահեցաւ : 2. Ինչո՞ւ կու լար : 3. Մայրն ի՞նչ ըրաւ, և ի՞նչ ըսաւ անոր : 4. Վերջապէս Յակոբիկին բարկութիւնն իջան . ի՞նչ աղօթք ըրաւ : 5. Յակոբ դարձեալ ի՞նչ ըսաւ : 6. Մայրն ինչ ըսաւ : 7. Տղան համար Աստուծոյ ի՞նչ աղօթք ըրաւ : 8. Վերջապէս ի՞նչ կերպով տղան պառկեցուց : 9. Ի՞նչ հարցուց մերը . մայրն ինչ պատասխանեց : 10. Ուրիշ ի՞նչ խրատ տուաւ իր տղուն :

ԳԱՍ 73

Որողայթ	Ձարդարուն	Բնակարան
Պատուական	Ցարակոյս	Նստարան
Համադամ	Ըմպելք	Արդարե
Կերակուր	Խոհարար	Կապուտակ

ՍԱՐԴՆ ՈՒ ՃԱՆՃԸ

1. Սարդ մը իր ոստայնին քով կեցած ատենը, հեռուէն ճանճ մը տեսնելով՝ որոգայթը ձգելու մտօք կը կանչէ զանի և կ'ըսէ, « Եկուր, սիրելիս, իմ սիրուն և զարդարուն տունս հիւր եղիր . տես ի՞նչ գուարճալի պալատ է, սանդուղները գեղեցկալէն, ներսն աւելի շքեղ է . եթէ անգամ մը մըտնես, շատ պիտի սքանչանաս : » Ճանճը սարդին բնակարանը մտնողներուն աղետալի վիճանը լսած ըլլալով՝ ըսաւ, « Շնորհակալ եմ, տէր, դիտեմ որ ձեր բնակարանը մտնողն այլ ևս անկէ դուրս ելլելու պատիւը չունենար : »

2. Ճանճն այս պատասխանը տուաւ, բայց սարդէն չհեռացաւ : Սարդը նորէն հրաւիրեց զանի ըսելով, « Բարեկամ, օղին բարձր դաւառներուն մէջ պտտելէ կու դաս . անտառակոյս յողնած ես . եկուր, սա փափուկ նըստարաններուս և կակուղ օթոցներուս վրայ վայրկեան մը հանգչէ . քեզի քիչ մ'ալ կերակուր հանեմ . շտեմարանս և մառանս լեցուն են աղնիւ համադամներով և ընտիր ըմպելօք : »

3. Սրդարե Գանճը յողնած ըլլալով, երբ այն երեւակոյական բարիքները լսեց, փափաքեցաւ մտնել և վայելել, բայց վտանգը

խորհելով նորէն պատասխանեց, « Ոչ, քու փափուկ բազմոցներուդ և նուրբ օթոցներուդ վրայ նստողը յաւիտենական քունէ մը կ'ըմբռնուի. և կարծեմ թէ եթէ քու ճաշարանդ մտնեմ, ես կերակուր պիտի ըլլամ, իսկ հրամանքդ խոհարար և ուտող է:»

4. Սարգը տեսնելով որ իր բնակարանը գոլկէ օգուտ չկար, սկսաւ ճանճը շողքորթելով գոլկել, « Ներսը գեղեցիկ հայելի մը ունիմ,» ըսաւ, «չատ անդամ անոր մէջ կընայիմ, բայց չորցած, տձև սրունքներս, տգեղ և լերկ մարմինս տեսնելով կը զզուիմ. բայց դուն շատ պիտի զուարճանաս, երբ այդ կապուտակ, փայլուն աչուրներդ, ոսկեղօծ թեւերդ, կուրծքիդ թելի նման նուրբ մազերը, և գլխուդ վրայի ականակապ թաղը տեսնես. մտիւր, բարեկամ, մտիւր, զարդարուէ, շտկուէ, հայլին դուն նայելու ես որ արժէ, ինծի պէս տգեղին ի՞նչ կը վայելէ հայելոյ առջև կենալ:»

5. Ճանճն այս խօսքերէն ալ չխաբուելով մեկնեցաւ: Բայց սարդն ինքնիրեն « Այս ճանճն անշուշտ պիտի դայ և որոգայթիս մէջ պիտի լցնայ » ըսելով, շուտ մը ոստայնը շրտկեց, ինք ալ գլխուն վերև կայնելով ճանճին գալու ճամբան կը դիտէր: Իսկ ճանճը որ այն գովեստներէն շատ ախորժած էր՝ չէր

կընար տեղ մը կենալ. կ'ուզէր երթալ և նորէն այն գովեստները լսել. վերջապէս վտանդն աչքին չերենալով, պարծանօք դարձաւ եկաւ սարդին քով, և երբ սարդը նորէն իր ներքողը սկսաւ, ճանճը չդիմանալով նետուեցաւ սարդի ոստայնին մէջ, և ախորժելի կերակուր մը եղաւ անօթի սարդին:

6. Ճանճին և սարդին առակը կարդացող անփորձ բարեկամներս, ահա սատանան, աչխարհք և մեր չար ախորժակները մեզ այսպէս խաբելու կը ճգնին: Տխմար ճանճին պէս չըլլանք. սատանային մեր բոլորտիքը լարած թակարթներուն միտ դնենք և զգուշանանք անոնցմէ:

Հարցումներ: 1. Սարդ մը ճանճի մը ի՞նչ ըսաւ: Ճանճն ինչ պատասխան տուաւ: 2. Ուրիշ ի՞նչ հրաւեր ըրաւ ճանճին: 3. Ճանճն ի՞նչ ըրաւ: 4. Սարդն ի՞նչ կերպով շողքորթեց ճանճը: 5. Ճանճը երթալէն ետքը ի՞նչ նպատակաւ սարդին դարձաւ: 6. Այս պատմութիւնն ի՞նչ կը սորվեցնէ

Գ Ա Ս 74

Սենեակ	Երկար	Վնաս	Ման
Ճրագ	Թափուիչ	Կրակ	Մծուխ
Գետին	Շատնալ	Պառկած	Պատճառ
Մարդը	Մարդիկ	Երազ	Աղբատ

ԱՊԱԿՍՆԵՍԱԼ ՕԴ ԾԾԵԼՈՒՆ ՎՆԱՍԸ
1. Շատ պարզ սկզբունք մը կայ զոր ամէն

մարդ կրնայ հասկնալ, այսինքն թէ թունաւոր կազ մը կ'ելլէ մարդոց և անասնոց թռքերէն, երբ անոնք իրենց շունչը դուրս կուտան, և թէ՛ երբ մէկը գոց սենեկի մէջ երկար ատեն կը կենայ, օդը չփոխուելով կ'ապականուի և վնասակար կ'ըլլայ : Այս կազն Ածխածին կը կոչուի, օդէն աւելի ծանր է և վար կ'իջնէ, ու կրնայ շուրի պէս ամանէ աման թափուիլ : Ճրագ կամ կրակ անոր մէջ կը մարի, և մարդ շուտ կը մեռնի, եթէ զայն ծծէ :

2. Եթէ աղէկ գոցուած սենեկի մը մէջ աման մը ածուխ վառի, այս կազը կը կազմուի, և գետնին վրայ նստելով կը շատնայ ու կ'ամաց կամաց վեր կ'ելլէ : Վասնորոյ, եթէ մէկը գետնին վրայ պառկած է, այն կազը կը ծծէ, և առանց պատճառն խմանալու կը նուաղի . և եթէ իսկոյն դուրս չհանուի, կամ մաքուր օդ չմտնէ հոն, կը մեռնի : Ասիկա շատ անգամ եղած է : Ուրեմն անոնք որ կրակարան կը գործածեն շատ զգոյշ ըլլալու են որ, ածուխն աղէկ մը կրակ չեղած, կրակարանը ներս չտանին :

3. Գարձեալ շատ վնասակար է, երբ քանի մը մարդիկ գոց սենեկի մը մէջ կը պառկին . քանզի այս կազն անոնց թռքերէն ելլելով օդը կ'ապականէ . Անգամ մը շատ մը բան

տարկեալ Անգղիացիք մեռան Հնդկաստան այս պատճառաւ : Այս երկրին մէջ, ինչպէս ուրիշ տեղեր ալ, շատ վնասակար սովորութիւն մը կայ, այսինքն քանի մը մարդ մէկ սենեկի մէջ կը մանեն, և ամէն պատուհան ու ծակ զգուշութեամբ գոցելով մաքուր օդ ամենւին ներս չի մտներ, և այնպէս հոն կը պառկին :

4. Գիշերը զարհուրելի երազներ կը տեսնեն, և առտուանց երբ կ'արթննան, գլխուցաւ և բերնի մէջ գէշ համ մը ունին . բայց անոնք պատճառը չգիտնալով կը կարծեն թէ իրենց ստամոքսը տկար է, և կամ ուրիշ հիւանդութիւն ունին : Երանի աղքատներուն որոնց տուներն այնքան ծակոտ են, և դուռներն ու պատուհաններն այնքան կոտրտած են որ օդը հարկաւ կը մտնէ և կը փոխուի շարունակ : Ասոնք առողջ կը մնան, մինչդեռ ուրիշները կը տկարանան : Հով թող չփչէ քու վրագ, երբ կը քնանաս, բայց մաքուր օդն ազատութեամբ թող չըլլի սենեկիդ մէջ : Գիշերուան օդէն մի վախնար, այլ գոց սենեակէն և ածխածնէն վախցիր :

Հարցումներ : 1. Մարդու թռքէն ի՞նչ կ'ելլէ . Ածխածինն ինչպիսի՞ կազ է : 2. Ի՞նչ է վնասը : 3. Անոր վնասէն ազատ մնալու համար ի՞նչ ընել պէտք է : 4. Պառկած ատեն ինչէ՞ն աւելի զուշանալ պէտք է :

ՅՕՂԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

1. Երբ տղայք պայծառ առտու մը դաշտը կ'ելեն, շատ անգամ կը տեսնեն որ խոտը ջրոյ մանր կաթիլներով ծածկուած է. երբեմն ծառերէն ալ ջրոյ կաթիլներ կը թափին չոր գետնին վրայ, և շատ յայտնի է որ այն գիշեր անձրև եկած չէ: Տղայք գիտեն որ այս կաթիլները ցօղ կը կոչուին. բայց թէ անոնք ուստի՛ և ի՛նչպէս կու գան՝ ասիկա անոնց համար գաղտնիք մըն է:

2. Արդ՝ պէտք է գիտնալ որ օդին մէջ միշտ քիչ շատ խոնաւութիւն կ'ըլլայ: Եթէ խորանարդ եարտա մը օդի մէջ խորանարդ մատնաչափ մը ջուր ըլլայ, այն օդը ջրով խուխում կամ լեցուած կ'ըսուի: Այսպիսի դէպքի մէջ մարմիններուն երեսը ցօղոյ կաթիլներ կը նստին, եթէ այն մարմինները պաղ են: Գրեթէ ամէն մարմին քիչ շատ ցօղ կ'ունենայ վրան, եթէ օդը յիշեալ վիճակին մէջ է, այսինքն վերոյիշեալ չափով խոնաւութիւն ունենայ, և շատ քիչ մարմին կայ որ այն ցօղէն ազատ մնալու չափ ջերմութիւն ունենայ:

3. Օդին մէջի խոնաւութիւնը որչափ քիչ է, այնչափ աւելի պաղեցնել հարկ կ'ըլլայ

մարմին մը, որպէս զի անոր վրայ ցօղ գոյանայ: Խոտի շիղերը և ծառերու տերևները նուրբ ըլլալով՝ արևը մտնելէն ետքը գիւրաւ կը պաղին օդին միջոցաւ: Անոնք իրենց մէջ եղած ջերմութիւնը դուրս կու տան, և շուտով օդէն աւելի պաղ կ'ըլլան, և անատէն օդին մէջի խոնաւութիւնն իսկոյն կը սկսի անոնց վրայ նստիլ, և պայծառ գիշերուան մէջ այնչափ կը ժողլուի, որ շիթ շիթ կ'ըլլայ, և այն է ցօղը:

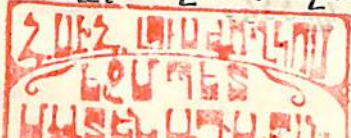
4. Մերկ գետնի վրայ երբէք ցօղ չինըստիւր, քանզի գետնը կամ հողը երբէք օդէն աւելի պաղ չըլլար որ օդին խոնաւութիւնն անոր վրայ նստի: Երկինք ամպոտ եղած գիշերները ցօղ չըլլար, քանզի ամպերը երկրին ջերմութիւն կը հաղորդեն, և այս ջերմութիւնը չի թողուր որ խոտն ու տերևները պաղին. այս է պատճառը որ ամպոտ գիշերներն աւելի տաք կ'ըլլայ քան թէ երկնից երեսը ջինջ և պարզ եղած գիշերները:

5. Յօղը տերևներուն վրայ անձրևի պէս չիջներ, այլ ամէն կողմանէ դալով կը ժողլուի անոնց վայլուն երեսին վրայ. անոնց տակի երեսին վրայ չի ժողլուիր, քանզի տերևներուն այն երեսն ընդհանրապէս ծակոտիկն ըլլալով՝ խոնաւութիւնը կը ծծէ, ինչպէս որ սպունդը ջուրը կը ծծէ:

Յ Ա Ն Կ

ԴԱՍ 1	Ճշմարտախօսութիւն	5
ԴԱՍ 2	Գողի մը աղայ	7
ԴԱՍ 3	Պզտիկ տղու մը պատահած վտանգը	8
ԴԱՍ 4	Տղաք ինչպէս խաղալու են . . .	12
ԴԱՍ 5	Պզտիկ աղջկան մը կորսուելը և դանուելը	13
ԴԱՍ 6	Խուլ և մունջ տղայ մը	16
ԴԱՍ 7	Աշխատասիրութեան արդիւնքը .	18
ԴԱՍ 8	Նամակ տանող աղաւնին	21
ԴԱՍ 9	Առաւօտեան ալօթք	23
ԴԱՍ 10	Փրեղերիկոսի իմաստութիւնը . .	24
ԴԱՍ 11	Մարդն ու միջիւն	26
ԴԱՍ 12	Իրլանտացի մը ինչպէս Աւետա- րան ստացաւ	28
ԴԱՍ 13	Գթած կառաւարը	30
ԴԱՍ 14	Ապերախտութիւն	31
ԴԱՍ 15	Մեծ թերութիւն մը	33
ԴԱՍ 16	“Մուտ է”	35
ԴԱՍ 17	Պատանի զինուորը	37
ԴԱՍ 18	Ճշմարտասէր տղան	40
ԴԱՍ 19	Իր խղճին չհնազանդող տղան .	42
ԴԱՍ 20	Յովհաննէսին փորձութիւնը . .	45
ԴԱՍ 21	Ռերեկա և Ռաքէլ	49
ԴԱՍ 22	Հուր և բահաթուղումները . . .	52
ԴԱՍ 23	Աղջկան մը անհնազանդութիւնը	56

ԴԱՍ 24	Արշակին երազը	58
ԴԱՍ 25	Ռարբի Աշիպա	62
ԴԱՍ 26	Օգը	66
ԴԱՍ 27	”	69
ԴԱՍ 28	Պաշիրոս կոշուած եղէգը	71
ԴԱՍ 29	Տղու մը ըրածը հօրը համար .	73
ԴԱՍ 30	Գեղեցիկ օրինակ մը	76
ԴԱՍ 31	Հին քուրջեր	78
ԴԱՍ 32	Վարժապետի մը երազը	81
ԴԱՍ 33	Շողենաւուց վրայ քանի մը խօսք	84
ԴԱՍ 34	Գող Սիմոնի պատմութիւնը . .	87
ԴԱՍ 35	Ասեղներու դետը	89
ԴԱՍ 36	Եւնիկէ	93
ԴԱՍ 37	Բայ քսակը	96
ԴԱՍ 38	Ձեռքդ ինչո՞ւ համար եղած է .	100
ԴԱՍ 39	Առանց խօսելու ստել	102
ԴԱՍ 40	Հացի պտուղ	105
ԴԱՍ 41	Պզտիկ տղու մը խօսքը	108
ԴԱՍ 42	Եղջերուի որսորդութիւն	109
ԴԱՍ 43	Աղէկ խոստում մը	113
ԴԱՍ 44	Կտղութեան դարման	115
ԴԱՍ 45	Լուսաբեր և անոր պատմու- թեան դիրքը	118
ԴԱՍ 46	Օննիկին դիւտը	121
ԴԱՍ 47	Գէորդին անդթութիւնը	124
ԴԱՍ 48	Դահեկան մը	125
ԴԱՍ 49	Տեսաբանական դաս մը	128

ԴԱՍ 50	Աչք	131
ԴԱՍ 51	Յանցի մէջ բռնուած	134
ԴԱՍ 52	Բարի որոշում մը	136
ԴԱՍ 53	Փղի մը պատմութիւն	138
ԴԱՍ 54	Պետրոսի դասը	141
ԴԱՍ 55	Աստուծոյ համար կ'ընէք	144
ԴԱՍ 56	Պզտիկ պարտիզպաններ	146
ԴԱՍ 57	Մուկերուն վնասը	148
ԴԱՍ 58	Սխմնին անձրեւոտ օրը	152
ԴԱՍ 59	Ջրին ըրած բաները	156
ԴԱՍ 60	Բաջ էջ մը	160
ԴԱՍ 61	Մարդն ու թռուցիկ	162
ԴԱՍ 62	Յակորին պատմութիւնը	164
ԴԱՍ 63	Մարդ	168
ԴԱՍ 64	Պետրոս հօրը հնազանդ ըլլալ կը սորվի	172
ԴԱՍ 65	Ամենէն արէկ ճամբան	175
ԴԱՍ 66	Երկրաշարժ	176
ԴԱՍ 67	Բուն մատանին	178
ԴԱՍ 68	Չղական խէժ	180
ԴԱՍ 69	Գնդասեղ և ասեղ	183
ԴԱՍ 70	Մարմնոյն ոսկրները	185
ԴԱՍ 71	Իր վիճակէն դո՛հ հողագործ մը	186
ԴԱՍ 72	Ներողամտութիւն	189
ԴԱՍ 73	Մարդն ու ճանճը	195
ԴԱՍ 74	Սպականեալ օդ ծծելուն վնասը	197
ԴԱՍ 75	Յօղին կազմութիւնը	200

